

Jaarstukken 2016

Inhoudsopgave

Jaarstukken 2016

Deel A Jaarverslag	7
Programmaverantwoording	8
Programma 1 Inwoners en Bestuur	9
Programma 1 Inwoners en Bestuur - Kengetallen	12
Programma 2 Veiligheid	14
Programma 3 Wonen	17
Programma 4 Economie en Milieu	23
Programma 5 Bereikbaarheid	31
Programma 6 Onderwijs, Sport, Cultuur en Welzijn.....	35
Programma 7 Gezondheid en maatschappelijke ondersteuning	40
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	46
Paragrafen	48
Paragraaf 1 Lokale heffingen.....	49
paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	53
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen	59
Paragraaf 4 Financiering	64
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering	66
Paragraaf 6 Verbonden partijen.....	71
Paragraaf 7 Grondbeleid	78
Deel B Jaarrekening	82
Toelichting overzicht van baten en lasten.....	83
Overzicht van baten en lasten.....	86
Overzicht incidentele baten en lasten.....	87
Overzicht toevoegingen en onttrekkingen reserves	91
WNT (Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke/semipublieke sector).....	93
Balans en toelichting.....	94
Toelichting op de balans	96
Bijlagen	106
Controleverklaring	114
Ondertekening	117

Aanbiedingsbrief

Aan de Raad,

Hierbij presenteren wij u de jaarstukken 2016. In deze jaarstukken laten we u zien wat een jaar gezamenlijke inspanning heeft opgeleverd. Welk beleid is uitgevoerd, welke zaken zijn gerealiseerd en het financiële beeld over 2016. De door u vastgestelde programmabegroting 2016 is de basis voor de verantwoording over het afgelopen jaar in deze jaarstukken.

De accountant heeft de jaarrekening goedgekeurd. Het rekeningjaar 2016 sluit af met een positief resultaat van € 3,1 miljoen. Het algemene beeld over 2016 is positief. De financiële positie ten opzichte van de jaarrekening 2015 is verder verbeterd. Veel projecten zijn opgezet, voortgezet of afgerond. Hierbij noemen we in het bijzonder de dialoog met de samenleving "Samen aan Zet, de doorontwikkeling van het sociaal domein, de start van de bouw van woningen in Doornsteeg, de bouw van de tunnel op de Amersfoortseweg en de vaststelling van de visie aantrekkelijk Nijkerk.

Wij zijn trots op wat we hebben bereikt in een roerig jaar voor vooral onze medewerkers. Er is door alle betrokkenen hard gewerkt en de inzet van velen heeft geleid tot mooie resultaten, welke mede zijn bereikt door de inzet van inwoners en maatschappelijke organisaties.

Algemene opmerkingen

De jaarstukken bestaan uit twee delen. Het eerste deel is het 'jaarverslag', waarin de verantwoording over diverse onderwerpen in tekst is verwoord. Het jaarverslag is opgedeeld in de 'programmaverantwoording' en de 'paragrafen'. In het tweede deel, de 'jaarrekening', volgen de cijfers. De stand van zaken op 31 december 2016 is het ijkpunt van deze verantwoording.

In de voorjaarsnota 2016 en de tweede bestuursrapportage 2016 hebben wij u geïnformeerd over wijzigingen die zijn ontstaan ten opzichte van de begroting 2016. In deze jaarrekening gaan we nader in op de verschillen die zijn ontstaan na het opstellen van de tweede bestuursrapportage.

Samen bouwen aan onze gemeente

In 2016 hebben wij uitvoering gegeven aan het coalitieakkoord "De Kanteling" waarin wij via een andere manier van werken de kracht en de inventiviteit van inwoners, instellingen en bedrijven inzetten om tot innovaties en breed gedragen oplossingen te komen. Daarbij sturen wij op een andere manier aan en geven wij meer ruimte aan de samenleving.

Samen aan Zet

In 2016 hebben wij in nauwe samenwerking met uw raad de samenleving ruimte geboden om kennis, creativiteit en ervaring in te brengen via de Dialoog 'Samen aan zet'. Veel inwoners, ondernemers en organisaties hebben de uitnodiging aangenomen en hebben in de dialooggroepen 'Leefstijl' en 'Economie en bedrijfsomgeving' een visie en voorstellen uitgewerkt voor de komende jaren. De visies van beide clusters zijn in 2016 nog aan uw raad voorgelegd. Daarmee is een beweging op gang gekomen in Nijkerk van samen leren én doen. Er zijn grote stappen gezet naar nieuwe verhoudingen tussen samenleving en gemeente. Duidelijk is dat de in- en externe cultuurverandering een langere doorlooptijd zal hebben. Om deze beweging op gang te houden zijn o.a. voorbereidingen getroffen voor verdere uitrol van 'Samen aan zet' in 2017 en staat deze nieuwe manier van werken centraal bij de doorontwikkeling van de gemeentelijke organisatie.

In de binnenstad heeft het geven van ruimte aan de samenleving tot de visie "Aantrekkelijk Nijkerk" geleid. De kerngedachten vanuit de visie zijn "bereikbaarheid, aantrekkelijke woonomgeving, bekendheid, aangenaam winkelen/verblijven/recreëren, prettig woonomgeving en behoud historisch karakter". De uitwerking van deze visie door werkgroepen vanuit de binnenstad bracht successen zoals het verkeersplan, het beeldkwaliteitsplan binnenstad, de plannen voor het Kerkplein en de Havenkom (inclusief Huis van de stad).

Bouwgrondexploitatie

Winstneming en verliesvoorziening

In 2016 heeft er een winstneming plaatsgevonden op het complex Corlaer van bijna € 1,0 miljoen. Deze is gestort in de reserve bouwgrondexploitatie. Daarnaast is de omvang van de verliesvoorziening per saldo met € 3,0 miljoen toegenomen. Dit heeft te maken met het treffen van een extra verliesvoorziening van € 3,9 miljoen voor het complex De Flier vanwege gewijzigde boekhoudvoorschriften en het laten vrijvallen van het resterende gedeelte van de verliesvoorziening voor het complex Doornsteeg ten gunste van de reserve bouwgrondexploitatie.

Reserve en risico's

De benodigde minimale omvang van de reserve grondexploitatie ten behoeve van het afdekken van de risico's is berekend op € 4,2 miljoen. De omvang van de reserve op 31 december 2016 is € 5,7 miljoen. Er worden de komende jaren nog stortingen door winstnemingen verwacht.

Het financiële resultaat inclusief toelichting

Het rekeningjaar 2016 sluit af met een voordelig saldo van € 3,1 miljoen. Dat is € 2,0 miljoen positiever dan verwacht bij de 2^e bestuursrapportage in 2016.

Afwijkingen op hoofdlijnen

De volgende zaken veroorzaken het positieve verschil. Hierbij hebben wij de grens gesteld op zaken van € 100.000 of meer.

- De (voorlopige) afrekening met de VGGM over 2015 en 2016 over de regionale brandweer valt € 231.000 positiever uit.
- Netto lagere lasten van € 182.000 voor de uitvoering van de WABO.
- De verkoop van snippergroen levert € 100.000 meer op.
- De verkoop van onroerend goed (o.a. Huize De Brink) leverde ruim € 1,2 miljoen op.
- Het pand Zuiderinslag is onlangs getaxeerd. Hierdoor is de boekwaarde met € 600.000 verlaagd. Dit komt ten laste van het rekeningresultaat.
- Lagere bedrijfsvoeringskosten van € 413.000. Dit is voornamelijk het gevolg van lagere kosten op personeel, automatisering en het veranderplan
- De algemene uitkering van het Rijk valt € 344.000 hoger uit. Dit is het voornamelijk het gevolg van de ontwikkeling van de maatstaven.
- De terugontvangst van BTW over voorgaande jaren voor € 215.000.
- De afboeking van dubieuze debiteuren voor € 195.000.
- Netto nadelig doorbelastingsresultaat van personeels- en bedrijfsvoeringskosten naar investeringen, beheerplannen en de bouwgrondexploitatie van € 443.000.
- Extra storting in de voorziening wethouders van € 163.000 door de lagere rekenrente als gevolg van de lage rentestand.

In de financiële rekening vindt u naast de hiervoor genoemde verschillen de overige verschillen op hoofdlijnen nader toegelicht.

Resultaat sociaal domein

Inhoudelijk zien we dat binnen het sociaal domein een doorontwikkeling op gang is gekomen. Het financiële saldo op het sociaal domein is € 1,7 miljoen voordelig. Dat is gelijk aan wat is gemeld in de 2e bestuursrapportage. Het saldo op het sociaal domein is overeenkomstig het beleid gestort in de reserve sociaal domein.

Saldi binnen het sociaal domein worden vooral veroorzaakt door de hogere kosten op jeugdzorg voor € 0,8 miljoen. Daarnaast was er ongeveer € 0,8 miljoen voordeel vanwege lagere kosten voor WMO-begeleiding, mantelzorg, de gebiedsteams, innovatie en investeringen in het voorliggend veld en de bedrijfsvoering.

Bestemming rekeningresultaat

Het voordelig resultaat over 2016 willen wij storten in de algemene reserve ter verstreking van het eigen vermogen.

Financiële positie

Zoals uit deze rekening blijkt, is de financiële positie van de gemeente verbeterd ten opzichte van de jaarstukken 2015. De ratio voor het incidenteel weerstandsvermogen is verbeterd van 2,6 naar 4,0.

Daarnaast is de structurele exploitatieruimte positief. Deze ging omhoog van 0,0% positief naar 3,3% positief in 2016.

Overheveling van budgetten voor eenmalige activiteiten en restantbudgetten voor investeringskredieten

Bepaalde incidentele budgetten en kredieten moeten worden overgeheveld van 2016 naar 2017. Het gaat om activiteiten die onze gemeente eenmalig uitvoert. Hierbij moet u denken aan investeringen in de infrastructuur die uit de reserves worden betaald, eenmalige uitgaven vanwege het veranderplan en de projecten die in Regio FoodValley-verband worden uitgevoerd.

Deze overheveling geldt ook voor de restantkredieten. Wanneer u deze jaarrekening vaststelt, besluit u (conform de wettelijke voorschriften) automatisch ook dat de genoemde kredieten worden overgebracht naar 2017. Het gaat hierbij vooral om investeringen in de riolering, het onderwijs en het zwembad.

Goedkeuring van de accountant!

Onze accountant van Ernst & Young Accountants LLP heeft een goedkeurende verklaring afgegeven over deze jaarstukken 2016. Hij heeft getoetst of de gepresenteerde cijfers een waarheidsgetrouwe weergave van de werkelijkheid zijn. Daarnaast heeft de accountant een verplichte controle uitgevoerd op rechtmatigheid; of de wijze waarop opbrengsten en kosten tot stand zijn gekomen in overeenstemming is met de geldende wet- en regelgeving. De positieve controleverklaring is opgenomen in deel B van deze jaarstukken. Het uitgebrachte controlerapport ligt ter inzage.

Tenslotte

Wij stellen als verantwoordingsdocument over de uitvoering van deze jaarstukken de zogenoemde 'productenrealisatie' vast. Deze krijgt u als raad ter informatie en ontvangt u digitaal.

Via deze jaarstukken leggen wij verantwoording af aan u als gemeenteraad over het jaar 2016. We verzoeken u om ons decharge te verlenen over het gevoerde beleid en beheer.

Nijkerk, 06 juni 2017

Burgemeester en wethouders van Nijkerk,
De secretaris,

De burgemeester,

de heer G. van Beek

de heer mr. drs. G.D. Renkema

Deel A Jaarverslag

Programmaverantwoording

ALGEMEEN

De opzet van de programmaverantwoordingen

De programmaverantwoordingen hebben een vaste indeling die bestaat uit vier onderdelen:

1. Doelstellingen en beleidskader: Wat willen we bereiken? → Wat hebben we bereikt?
2. Prestaties: Wat doen we daarvoor? → Wat hebben we gedaan?
3. Wat mag het kosten? → Wat heeft het gekost?
4. Uitvoeringsinformatie

1. Beleidskader en doelstellingen: Wat willen we bereiken/ Wat hebben we bereikt?

Elk programma start met een algemene beleidsdoelstelling. Het gaat om het 'algemeen beoogd maatschappelijk effect', dat de gemeente wil bereiken. De gemeenteraad heeft deze doelstellingen per programma vastgelegd in de begroting. Deze doelstellingen van beleid zijn nader uitgewerkt in beleidsnota's.

Om te zien of de maatschappelijke effecten zijn bereikt, zijn per programma concrete, meetbare doelstellingen geformuleerd. Het gaat zowel om kwalitatieve als kwantitatieve doelstellingen. Een overzicht van deze doelstellingen staat vermeld in het onderdeel "Wat willen we bereiken" van ieder programma.

2. Prestaties: Wat doen we daarvoor/ Wat hebben we daarvoor gedaan?

In het tweede onderdeel van iedere programmaverantwoording, leest u wat de gemeente Nijkerk gedaan heeft om de geformuleerde doelstellingen te bereiken. Dit onderdeel gaat over de uitvoering van de activiteiten die in de begroting zijn aangekondigd en over overige relevante prestaties. Dit is een inhoudelijke verantwoording, zonder daarbij een directe relatie te leggen met cijfers. De cijfers komen samengevat terug in het derde onderdeel van elk programma: 'Wat mag het kosten/wat heeft het gekost'. In de programmarekening vindt u de kosten, met een toelichting, meer in detail.

Door middel van een kleurcodering wordt de status van de activiteit aangegeven. De betekenis van deze kleuren is als volgt:

- Groen: activiteit is uitgevoerd en afgerond;
- Geel: er is een begin gemaakt met de activiteit, c.q. met de voorbereidingen daarvan (activiteit is onderhanden, maar nog niet afgerond);
- Rood: er is nog geen begin gemaakt met de activiteit, c.q. met de voorbereidingen;
- Blauw: activiteit is van oorsprong niet gepland in het verantwoordingsjaar.

3. Wat mag het kosten/ Wat heeft het gekost?

Per programma wordt aangegeven wat de uitvoering heeft gekost. Door middel van deze cijfers kunt u controleren of de uitvoering van een programma heeft plaatsgevonden binnen de toegekende budgetten.

4. Uitvoeringsinformatie

In het vierde vaste onderdeel per programma, de 'uitvoeringsinformatie' vindt u de producten waarmee het programma wordt uitgevoerd. Ter indicatie zijn de werkelijke uitgaven per product vermeld. Een vergelijking met de begrote cijfers vindt u in de productenrealisatie. De term 'uitvoeringsinformatie' geeft aan dat de vermelde gegevens geen onderdeel uitmaken van de jaarstukken die de gemeenteraad vaststelt.

Programma 1 Inwoners en Bestuur

Dit programma gaat over de visie van het bestuur op de toekomst van de gemeente. Het gaat ook over een betrouwbare en gestroomlijnde gemeente die goed communiceert met haar inwoners en bedrijven én hen actief betrekt bij ontwikkelingen en het maken van keuzes. Daarnaast is regionale samenwerking een belangrijk punt van aandacht.

De beoogde maatschappelijke effecten van dit programma zijn:

- goede dienstverlening aan inwoners en bedrijven;
- goed, efficiënt, toekomstgericht en toekomstbestendig bestuur van de gemeente;
- inwoners die geïnteresseerd zijn in en kennis hebben van het besluitvormingsproces van de gemeenteraad.

1.1 Beleidskader

Het gemeentelijk beleid over dit programma is hoofdzakelijk geformuleerd in de volgende nota's:

Tabel 1.1

Nota/plan	Planperiode	Jaar vaststelling
Algemene Plaatselijke Verordening (APV)	Doorlopend	2016
Verordening gegevensverstrekking basisregistratie personen (BRP)	2014 – en verder	2014
Nijkerk in de Regio plaatsbepaling	2010 – en verder	2009
Coalitieakkoord/collegeprogramma	2014 – 2018	2014
Participatienota gemeente Nijkerk	2011 – en verder	2010
Nijkerk heeft Antwoord©	2010 – 2014	2010
Strategische agenda FoodValley	2011 – 2015	2011
Structuurvisie Nijkerk	2011 – en verder	2011
Structuurvisie Binnenstad	2011 – en verder	2011
Kadernota Communicatie	2011 – en verder	2011
Nota Raadscommunicatie 2013+	2013 – en verder	2013
Nota Social Media en de gemeente Nijkerk	doorlopend	2012

1.2 Doelstellingen en prestaties

Tabel 1.2

Pijler 1		Een actief betrokken samenleving	
Maatschappelijk effect 1		Goede dienstverlening aan inwoners en bedrijven	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
In 2016 de klant op tenminste 60% van alle vragen tijdens het eerste contact antwoord krijgt.	Op 1 april 2015 is het klantcontactstelsel (KCS) in gebruik genomen. De medewerkers zijn getraind op de 10 meest gestelde vragen.	Met het klantcontactstelsel worden de klantcontacten geregistreerd. Via de rapportages uit het stelsel ontstaat meer inzicht in de meest gestelde vragen en de beantwoording daarvan bij het eerste contact.	Uit een steekproef c.q. rapportage uit het KCS en team interview blijkt dat in 2016 ca. 60% van de vragen direct zijn afgehandeld. Dit was ook de constatering over 2015. Beantwoording lijkt zich op huidige percentage te stabiliseren.
De website volledig wordt benut als een volwaardig dienstverleningskanaal.	De website is in 2015 vernieuwd en voldoet aan de webrichtlijnen.	Blijvende inzet op kanaalsturing waardoor het gebruik van de website als transactiekanaal zal toenemen.	Het gebruik van de website is toegenomen. Het aantal transacties stijgt: 2014 - ca. 1.200 2015 - ca. 2.100 2016 - ca. 4.700

Pijler 2	Een vitale economie		
<i>Speerpunt 1</i>	<i>Samenwerking bedrijfsleven intensiveren en vorming 'economisch stimuleringsfonds'</i>		
<i>Maatschappelijk effect 1b</i>	<i>Toekomstgericht en toekomstbestendig bestuur</i>		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
Samenwerking in regionaal verband concrete meerwaarde oplevert voor Nijkerk, qua kennisdeling, schaalvoordelen, bestuurlijke invloed en toekenning financiële regelingen.	Meerwaarde van regionale samenwerking is op dit moment vooral zichtbaar in bestuurlijke invloed op gebied van Verkeer en Vervoer, Ruimtelijke Ordening en Wonen; in financiële bijdragen o.a. in het kader van het regiocontract en kennisdeling ten aanzien van nieuwe ontwikkelingen. Regionale samenwerking beperkt zich niet meer tot alleen overheden: Zo zijn bedrijfsleven en onderwijsinstellingen medeopstellers van de nieuwe regionale strategische agenda FoodValley.	Met onze regionale partners voeren we diverse regionale projecten uit in het kader van de nieuwe regionale strategische agenda's. We bouwen de Triple Helix-samenwerking in de regio (ondernemers, onderwijs en overheden) verder uit. We zetten in op continuering en doorontwikkeling van regionale gemeentelijke samenwerking op gebied van o.a. bedrijfsvoering en inkoop Jeugdzorg.	Strategische Agenda 2016 – 2019 is met de 3 O's vastgesteld inclusief 26 activiteiten voor de komende jaren. Promotie en samenwerking wordt steeds intensiever. Van de 26 projecten wordt het merendeel door de partners onderwijs en bedrijfsleven getrokken. De jeugdzorg wordt t/m 2020 succesvol in de regio FoodValley ingekocht. Op transformatie wordt actief ingezet. Via de BLNP samenwerking is in 2016 de inkoop rondom de bedrijfsvoering geïntensiveerd.

Pijler 2	Een vitale economie		
<i>Speerpunt 2</i>	<i>Vormgeven van de lokale groeiagenda om het ondernemersklimaat te versterken</i>		
<i>Maatschappelijk effect 2</i>	<i>Aantrekkelijke bedrijvenlocaties en binnenstad, met goede voorzieningen</i>		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
Er een aantrekkelijke, toegankelijke en bereikbare binnenstad van Nijkerk is waar het prettig winkelen en verblijven is.	Binnenstad versterken met aantrekkelijke Havenkom.	Gemeente ontwikkelt visie Havenkom.	Door de integratie van de visie Havenkom met de visie "Aantrekkelijk Nijkerk" door middel van de werkgroep Havenkom/Kerkplein is er een samenhangend plan ontwikkeld dat een impuls gaat geven aan het gebied Havenkom en de binnenstad. In het 1 ^e kwartaal 2017 zal hierover een besluit worden gevraagd aan de raad in samenhang met het "Huis van de Stad"

1.3 Wat heeft het gekost?

In tabel 1.3 zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma Inwoners en Bestuur verbonden zijn.

Tabel 1.3 Lasten en baten (bedragen x € 1.000)

	Begroting 2016	Begroting 2016 na wijziging	Rekening 2016	Verschil tussen begroting na wijziging en rekening
V=voordeel N=nadeel				
Lasten	5.356	5.823	5.532	291 V
Baten	668	668	827	159 V
SALDO (= lasten -/- baten)	4.688	5.155	4.705	450 V

De afwijkingen op programmaniveau (boven € 50.000) worden toegelicht in de financiële jaarrekening.

1.4 Uitvoeringsinformatie

Hieronder vindt u een overzicht van de producten die behoren bij het programma Inwoners en Bestuur. Ter indicatie zijn per product de lasten vermeld, in afgeronde bedragen.

Tabel 1.4

030	Bestuursorganen	€	2.390.000
031	Bestuurlijke samenwerking	€	142.000
032	Representatie	€	9.000
034	Samenwerkingsverbanden	€	257.000
040	Bestuursondersteuning	€	407.000
041	Bestuursinstrumenten	€	348.000
050	Burgerzaken	€	1.491.000
810	Bovengemeentelijke plannen en structuurplannen	€	488.000
		€	5.532.000

Deze tabel bevat uitvoeringsinformatie als aanvulling op de jaarrekening. Zo kunt u de relatie leggen tussen het programma en de bijbehorende producten.

Programma 1 Inwoners en Bestuur - Kengetallen

Burgerjaarverslag

Op grond van artikel 170 van de Gemeentewet behoort het tot de taken van een burgemeester om toe te zien op de kwaliteit van de gemeentelijke beleidsvoorbereiding en –uitvoering, de afstemming met betrokken partijen en overheden, de kwaliteit van procedures op het vlak van burgerparticipatie, en een zorgvuldige behandeling van bezwaarschriften en klachten.

Met ingang van 1 februari 2016 is de verplichting om een afzonderlijk burgerjaarverslag uit te brengen uit de Gemeentewet gehaald. Aangezien de klachten en bezwaren een goede graadmeter zijn voor de kwaliteit van de besluiten en procedures van de gemeente, vindt u hieronder een overzicht van de klachten en bezwaren in 2016.

Gemeentelijke dienstverlening

Het college en de organisatie hebben ook in 2016 geïnvesteerd in de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening. Zo is verder gegaan met het lean maken van werkprocessen waarbij wordt getoetst op de waardedoetoevoeging per stap voor de eindgebruiker. De organisatie is in verandering, doordat de participatiesamenleving een andere rolinvulling vraagt. Bij deze verandering worden de raad en de inwoners ook betrokken.

Klachten

Bij een goede dienstverlening hoort een klantgerichte afhandeling van klachten. De gemeente heeft een officiële klachtenprocedure, voor het geval iemand vindt dat de gemeente tekortschiet in haar dienstverlening, of ergens onvoldoende over communiceert. Klachten geven aanwijzingen waarmee de dienstverlening kan worden verbeterd.

In 2016 zijn in totaal 48 klachten ingediend. Hiervan waren er 18 (gedeeltelijk) gegrond. Vaak kon de klacht worden opgelost door concrete acties, zoals het herstellen van straatwerk. Verder zijn veel klachten opgelost door het verschaffen van extra uitleg. In een aantal gevallen zijn excuses aangeboden, soms samen met een bos bloemen.

De wettelijke termijn voor het behandelen van klachten is zes weken. Deze termijn kan met vier weken worden verlengd. De gemiddelde behandeltermijn bedroeg in 2016 nog geen vier weken. In een paar gevallen was voor de behandeling iets meer tijd nodig.

Vanaf vorig dienstjaar is de gemeente ook verantwoordelijk voor de jeugdzorg. Met betrekking tot dit onderwerp zijn vier klachten ingediend. Deze klachten zijn verder opgepakt door de gebiedsteams.

Als iemand van mening is dat de gemeente niet goed met de klacht is omgegaan, is het mogelijk daarover te klagen bij de Nationale ombudsman. Van deze mogelijkheid is in 2016 één keer gebruik gemaakt. De klacht was ongegrond en de Nationale ombudsman heeft de zaak verder niet opgepakt. Op het moment dat de klacht werd ingediend, werd al gewerkt aan een oplossing van het geconstateerde probleem.

Bezwaarschriften

Het aantal bezwaarschriften is afgenomen in vergelijking met 2015, maar dat was ook een uitzonderlijk druk jaar. Het totaal is nu terug op het normale niveau. Hieronder staat een globaal overzicht. De commissie bezwaarschriften brengt halverwege het jaar uitgebreider verslag uit.

Overzicht bezwaarschriften 2016	Aantal
Advies commissie: besluit (deels) herzien	8
Advies commissie: besluit ongewijzigd laten	34
Advies commissie: niet-ontvankelijk	3
Nog in procedure	12
Totaal (behandeld) in commissie	57
Ingetrokken/kennelijk niet-ontvankelijk	39
Geen bezwaarschrift	3
Totaal	99

Onderverdeling naar vakgebied	Aantal
Wmo/leerlingenvervoer	7
Participatiewet	17
OddV/omgevingsvergunningen	7
OddV/handhaving	16
BZ	1
WOB	1
Urgentie woonruimte	4
Verkeersbesluiten	1
APV	3
Totaal (behandeld) in commissie	57

Programma 2 Veiligheid

Dit programma gaat over de zorg voor een veilige woon-, werk- en recreatiegemeente. Preventie, toezicht en handhaving en een adequate hulpverlening zijn de pijlers onder dit programma.

De beoogde maatschappelijke effecten van dit programma zijn:

- *Nijkerk is een veilige woon-, recreatie- en werkgemeente.*

2.1 Beleidskader

Het gemeentelijk beleid over dit programma is hoofdzakelijk geformuleerd in de volgende nota's:

Tabel 2.1

Nota/plan	Planperiode	Jaar vaststelling
Nota Integraal Handhavingsbeleid	2011 – 2014	2011
Regionaal Crisisplan deel I	2011 – 2014	2011
Regionaal Crisisplan deel II	2011 – 2014	2012
Drank- en Horecaverordening Nijkerk 2014	2014 – en verder	2014
Integraal Veiligheidsprogramma Nijkerk 2015-2018	2015 – 2018	2015
Evenementenbeleid gemeente Nijkerk I	2013 - en verder	2013

2.2 Doelstellingen en prestaties

Tabel 2.2

Pijler 3	Een veilige gemeente		
<i>Maatschappelijk effect 1</i>	<i>Nijkerk is een veilige woon-, recreatie en werkgemeente</i>		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
De drie prioriteiten van het Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2015-2018 een verbetering van >= 10% laten zien (woninginbraken, overlast in de buurt en misbruik van drank en drugs)	De veiligheidsanalyse uit het IVP 2015-2018. Aantal woninginbraken (2012-187),(2013 -227) en (2014-144). Overlast in de buurt bestaat vooral uit te hard rijden, hondenpoep en parkeerproblemen. Kengetallen drank en drugs van GGZ en "uit het veld " zijn tegenstrijdig (beperkt-ernstig). Bekende gegevens zijn: overlast drank/drugs is (2013-34), (2014-47). Aantreffen drugs is (2013-1), (2014-7). Hennepkwekerijen (2013-9),(2014-5).	In 2015 is het IVP 2015-2018 vastgesteld. Dit i.s.m. de gemeenten Barneveld en Scherpenzeel.	Woninginbraken: 177 Aantal woninginbraken in 2016 lag hoger. Grotendeels toe te schrijven aan een inbraakgolf in de eerste maanden van het jaar. Een aanwijsbare reden is hiervoor niet te geven. Door politie-inzet, preventiemaatregelen en hulp van burgers (o.a 1000-ogenproject, Burgernet) actie ondernomen. Hennepkwekerijen: 1 Minder aangetroffen dan in voorgaande jaren. Betekent niet dat er sprake is van minder criminaliteit. Aanpak mogelijk op basis van signalen van o.a burgers of nutsbedrijven Overlastmeldingen: 435 Dit is hoger. Voor een belangrijk deel door de verbeterde wijze van registreren bij de politie waardoor probleemlocaties beter in zicht komen.

Pijler 3		Een veilige gemeente	
<i>Maatschappelijk effect 1</i>		<i>Nijkerk is een veilige woon-, recreatie en werkgemeente</i>	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
		<p>Uitvoeren van de maatregelen per prioriteit en voor de reguliere onderdelen van het IVP.</p> <p>Concrete voorbeelden zijn: uitrollen van buurtpreventieteams, voortzetten buurtbemiddeling en burgernet, kwaliteitsmeter veilig uitgaan, evenementen en veiligheid, aanpak mensenhandel en terrorismebestrijding, aanpak huiselijk geweld en plan van aanpak drugs.</p>	<p>In 2016 zijn er in het kader van het 1000-ogen project zo'n 50 Whatsapp-groepen opgericht, verspreid over de gemeente. Samen met o.a. (verkeers)controles van de politie, Burgernet en (buurt)preventieprojecten wordt hiermee gewerkt aan de verbetering van de veiligheid in de woon- en leefomgeving.</p> <p>Met o.a horeca is een opzet voor een Horecaconvenant opgesteld, dat in 2017 wordt ondertekend.</p>
<p>De handhaving Wabo, D&H en APV inzet op de vastgestelde prioriteiten, uitgaande van het doel achter de regels en toepassing van zelfregulering waar dat kan.</p>	<p>Het lokale handhavingsbeleid (2011-2014) blijft actueel. Het uitvoeringsbeleid in kader openbare ruimte en drank en horeca is geactualiseerd en afgestemd met het IVP.</p> <p>De Rijksoverheid heeft een landelijke handhavingsstrategie vastgesteld. Uitbreiding van vergunningsvrije activiteiten (Omgevingswet) in combinatie met zelfregulering bouwtoezicht wordt door het Rijk voorbereid.</p>	<p>Realisatie van de verschillende handhavingsprogramma's voor de Wabo-taken (bij de omgevingsdienst) en de openbare ruimte en drank en horeca.</p> <p>De prioriteiten en de landelijke handhavingsstrategie daarbij als kader te benutten.</p>	<p>De omgevingsdienst heeft de handhavingstaken conform het Uitvoeringsprogramma 2016 uitgevoerd. Medio 2016 is het nieuwe VTH-beleid (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) vastgesteld. Daarin is de landelijke handhavingsstrategie opgenomen. Uitvoering van de handhaving in het kader van de Drank- en Horeca heeft plaatsgevonden in FrisValley-verband</p>
<p>In 2015 drugsbeleid wordt opgesteld om het gebruik van drugs te ontmoedigen. De doelstelling hierbij is dat het aantal jongeren dat softdrugs gebruikt eind 2018 minder dan 10% bedraagt. Hierbij gaat het met name om de gezondheidseffecten. De ontmoediging sluit tevens de vestiging van coffeeshops uit, in combinatie met de al bestaande aanpak van koeriers en wietplantages.</p>	<p>Met alle betrokkenen is het plan van aanpak ontmoedigen drugsgebruik gemaakt.</p>	<p>In samenspraak met de bewoners, scholen, moedige moeders, kerken, jeugd- en jongerenwerk, politie, Victas en derden gezamenlijk uitvoering geven aan het plan van aanpak ontmoedigen drugsgebruik.</p> <p>De thema's zijn: preventie, vroeg signalering, aanbod, behandeling, familie – vrienden – netwerk en nazorg.</p>	<p>In 2016 is het plan van aanpak Samen Sterk tegen drugs in Nijkerk 2016-2020! door de gemeenteraad vastgesteld. Voor de uitvoering van dit plan is de kerngroep Stopdrugsnijkerk opgericht.</p> <p>Acties die al door de kerngroep zijn opgepakt:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Lotgenoten contact voor ex-verslaafde – lezingen en trainingen voor ouders – voorlichtingen voor jongeren. <p>Meer info: www.stopdrugsnijkerk.nl</p>

2.3 Wat heeft het gekost

In tabel 2.3 zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma Veiligheid verbonden zijn.

Tabel 2.3 Lasten en baten (bedragen x € 1.000)

	Begroting 2016	Begroting 2016 na wijziging	Rekening 2016	Verschil tussen begroting na wijziging en rekening
V=voordeel N=nadeel				
Lasten	3.674	3.617	3.403	214 V
Baten	30	30	7	23 N
SALDO (= lasten -/- baten)	3.644	3.587	3.396	191 V

De afwijkingen op programmaniveau (boven € 50.000) worden toegelicht in de financiële jaarrekening.

2.4 Uitvoeringsinformatie

Hieronder vindt u een overzicht van de producten die behoren bij het programma Veiligheid. Ter indicatie zijn per product de lasten vermeld, in afgeronde bedragen.

Tabel 2.4

110	Openbare orde en veiligheid	€	242.000
111	Vergunningen voor evenementen e.d.	€	272.000
120	Regionale brandweer	€	2.684.000
124	Rampenbestrijding	€	205.000
		€	3.403.000

Deze tabel bevat uitvoeringsinformatie als aanvulling op de jaarrekening. Zo kunt u de relatie leggen tussen het programma en de bijbehorende producten.

Programma 3 Wonen

Dit programma omvat de zorg voor het plezierig wonen in de gemeente Nijkerk. Naast het belang dat de woon- en leefomgeving prettig is, moeten er ook voldoende kwalitatief goede woningen beschikbaar zijn voor alle doelgroepen.

De beoogde maatschappelijke effecten van dit programma zijn:

- kwalitatief en kwantitatief voldoende en passende woonruimte voor de bevolking van de gemeente Nijkerk;
- een plezierige en schone woon- en leefomgeving.

3.1 Beleidskader

Het gemeentelijk beleid over dit programma is hoofdzakelijk geformuleerd in de volgende nota's/plannen:

Tabel 3.1

Nota/plan	Planperiode	Jaar vaststelling
Handboek groenbeleid	doorlopend	2003
Integraal beheerplan openbare Ruimte IBOR	2004 – en verder	2004
Gemeentelijk Waterplan	2005 – 2030	2006
Bouwbeleidsplan	2009 – 2012	2009
Nota inbreidingslocaties	2012 – 2015	2012
Welstandsnota	Doorlopend	2013
Werkplan toezicht openbare ruimte en drank en horeca	2015 e.v.	2015
Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP)	2012 – 2016	2012
De Woonvisie 2015+	2015 – en verder	2015
Handhavingsbeleid onrechtmatige bewoning recreatieverblijven	doorlopend	2015
Bestemmingsplannen en beeldkwaliteitplannen voor bestaande en nieuwe woongebieden	Doorlopend	Doorlopend
Huisvestingsverordening 2015	doorlopend	2015

3.2 Doelstellingen en prestaties

Tabel 3.2

Pijler 1		Een actief betrokken samenleving	
<i>Maatschappelijk effect 2</i>		<i>Vitale kernen met een eigen identiteit en voorzieningen waar het voor alle doelgroepen goed wonen is.</i>	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
Het onderhoud van de openbare ruimte, waar mogelijk door de samenleving, op niveau basis wordt onderhouden.	Het onderhoud van de openbare ruimte wordt op niveau basis onderhouden.	Als gemeente een voorbeeld functie blijven vervullen door de openbare ruimte op niveau basis te onderhouden en dit te controleren d.m.v. schouw.	De 4 wekelijkse schouwen hebben laten zien dat de basiskwaliteit is gerealiseerd. Dit doel is mede door de inzet van participatie medewerkers en mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt bereikt.

Pijler 1 <i>Maatschappelijk effect 2</i>	Een actief betrokken samenleving <i>Vitale kernen met een eigen identiteit en voorzieningen waar het voor alle doelgroepen goed wonen is.</i>		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<p>De inrichting van de openbare ruimte in samenspraak met de samenleving tot stand komt.</p>	<p>Op basis van de nota Participatie worden plannen gemaakt voor de openbare ruimte. Hierbij is er een balans tussen draagvlak vanuit de samenleving en de belangrijkste beleidskaders.</p>	<p>Bij herinrichtingen of nieuwe aanleg van de openbare ruimte nagaan of er draagvlak is bij de samenleving om afspraken te maken voor het uitvoeren van het onderhoud van de openbare ruimte.</p> <p>Samen met bewoners en ondernemers afspraken maken voor het overdragen van het onderhoud van de openbare ruimte naar bewonersgroepen.</p> <p>Bij de voorbereiding van projecten in de openbare ruimte wordt de samenleving actief betrokken. Hierbij wordt gebruik gemaakt van enquêtes, informatie avonden met reactieformulieren en de formele inspraakprocedure om tot een vastgesteld ontwerp te komen.</p>	<p>Nieuwe inrichtingsplannen worden samen met de samenleving opgesteld. Bij kleinschalige renovatieplannen is de inzet van de samenleving bepalend voor het ontwerp en beheer .</p> <p>Er vinden gesprekken plaats. Dit heeft nog niet tot zichtbare resultaten geleid.</p> <p>Dit is regulier beleid dat grofweg bij 90% van de projecten wordt toegepast.</p>
<p>Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt ook via de gemeentelijke dienst worden voorbereid op een terugkeer naar de arbeidsmarkt; de inzet van social return zal hierbij maximaal worden toegepast bij het onderhoud van de openbare ruimte.</p>	<p>Op basis van de onderhoudsbestekken openbare ruimte werken gedurende het gehele jaar 12 personen op basis van social return.</p>	<p>Handhaven inzet social return in de onderhoudsbestekken openbare ruimte conform de uitgangssituatie.</p> <p>Een meerwaarde leveren door de competenties van de "eigen dienst" Wijkbeheer verder te ontwikkelen tot een eenheid die mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt ondersteunt om te re-integreren in het arbeidsproces.</p>	<p>Het afgelopen jaar is er een bestek opnieuw op de markt gebracht. Hierbij hebben 4 personen met een achterstand continu werk gevonden. Ook bij het opstellen van nieuwe bestekken is dit een belangrijk uitgangspunt.</p> <p>Bij wijkbeheer zijn inmiddels 2 medewerkers opgeleid om mensen te ondersteunen die met een afstand tot de arbeidsmarkt re-integreren in het arbeidsproces.</p>

Pijler 1 <i>Maatschappelijk effect 2a</i>	Een actief betrokken samenleving <i>Voldoende woningvoorraad, die kwalitatief aansluit bij de woonwensen van de inwoners van de gemeente Nijkerk.</i>		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<p>Er rekening houdend met de markt voldoende mogelijkheden zijn om nieuwe woningen te bouwen, zodat de inwoners van Nijkerk meer keuzemogelijkheden hebben op de woningmarkt.</p>	<p>Gemiddelde planvoorraad van 175 woningen per jaar¹.</p>	<p>Meer woningen bouwen als de markt het toelaat, waarbij inbreidingslocaties gaan voor uitbreidingslocaties.</p>	<p>In de woningbouwprogrammering zijn voor de komende jaren ruim 200 woningen opgenomen conform afspraak met de provincie. Naast deze afspraak is in FoodValley verband een onderzoek gestart om naast de kwantitatieve afspraken te komen tot kwalitatieve afspraken over woningbouw: "werken aan woonkwaliteit:</p>
<p>Er tussen de 3.100 en 3.400 sociale huurwoningen beschikbaar zijn huishoudens met een laag inkomen.</p>	<p>36% van de kernvoorraad wordt bewoond door mensen met een te hoog inkomen.</p>	<p>Afspraken maken met de corporaties over de beschikbaarheid van de kernvoorraad.</p>	<p>Opgenomen in de prestatieafspraken voor 2017. Gemeente en corporaties zetten zich gezamenlijk in voor het vergroten van de voorraad. Uit nieuwe berekeningen blijkt dat het percentage scheefwonen bij de WSN circa 20% is en bij de Alliantie circa 10%. Deze percentages zullen de komende jaren, als gevolg van het passend toewijzen verder dalen. In 2017 is geld beschikbaar voor 11 startersleningen.</p>
<p>Er meer mogelijkheden zijn voor de middeninkomens.</p>	<p>36% van de kernvoorraad wordt bewoond door mensen met een te hoog inkomen.</p>	<p>Afspraken maken met de corporaties over de doorstroming van de middeninkomens uit de sociale huurwoningenvoorraad. Afspraken maken met projectontwikkelaars over de bouw van goedkope koopwoningen en middeldure huurwoningen.</p>	<p>Wordt als potentieel woningbouwprogramma onderdeel expliciet meegenomen bij gesprekken met initiatiefnemers voor nieuwe locaties</p>
<p>Er voldoende mogelijkheden zijn om (langer) zelfstandig te wonen.</p>	<p>Er is voldoende woningvoorraad, die afhankelijk van de behoefte ingezet kan worden als intramurale plaats of zelfstandige (zorg)woning.</p>	<p>In samenwerking met de corporaties en zorgaanbieders vraag en aanbod monitoren.</p>	<p>In de prestatieafspraken is opgenomen dat corporaties zich inzetten om oudere huurders woningen te bieden die passen bij hun levensfase. Zowel de Alliantie als de WSN zijn een Pilot</p>

¹ Uitgaande van 15% planuitval en rekening houden met marktwerking is een gemiddelde plancapaciteit van 175 woningen nodig om een gemiddelde bouwproductie van 150 woningen per jaar te realiseren.

Pijler 1	Een actief betrokken samenleving		
<i>Maatschappelijk effect 2a</i>	<i>Voldoende woningvoorraad, die kwalitatief aansluit bij de woonwensen van de inwoners van de gemeente Nijkerk.</i>		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
	Vergunningsvrij bouwen van een mantelzorgwoning op het erf is meestal mogelijk.	Om oplossingen mogelijk te maken zetten we in ieder geval in op: <ul style="list-style-type: none"> - verruiming van de planologische ruimte voor ouderenhuisvesting in de buurt van voorzieningen, - verruiming van de planologische mogelijkheden voor inwoning/mantelzorg in bestemmingsplannen, - toepassen en stimuleren van het gebruik van (nieuwe) wettelijke mogelijkheden vergunningsvrij een mantelzorgwoning op het erf of tuin te bouwen. 	gestart. Project Woonbewust. Bij aanvragen die betrekking hebben op ouderenhuisvesting en mantelzorgwoningen wordt door de gemeente gefaciliteerd. Hierbij beoogt de gemeente om, binnen de regels van de Wabo, initiatieven de ruimte te geven. Elke aanvraag passeert het college dat hierover besluit.

Pijler 1	Een actief betrokken samenleving		
<i>Maatschappelijk effect 2b</i>	<i>Meer ruimte bieden voor de ontwikkeling van inbreidingsplannen voor woningbouw</i>		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
Inbreidingsplannen voor uitbreidingsplannen gaan.	Een gemengd woningbouwprogramma met inbreidings- en uitbreidingsplannen.	Binnen het woningbouwprogramma prioriteit toekennen aan inbreidingslocaties.	Nijkerk gaat netjes om met de ladder voor duurzame verstedelijking/ verhouding binnenstedelijke locaties en suburbane uitleglocaties. Afgelopen jaren is relatief veel woningbouw gerealiseerd in en rond het centrum van Nijkerk. Hiermee zijn ruimtelijke plekken met onvoldoende kwaliteit rond het historisch centrum ingevuld en nieuw woonmilieu toegevoegd. Ook in Hoevelaken ligt de nadruk op de binnenstedelijke ontwikkelingen.
Het groene karakter van wijken zoveel mogelijk behouden blijft.	De gemeente bepaalt de ruimtelijke randvoorwaarden voor planontwikkeling.	De ruimtelijke kwaliteit van een plan wordt onderdeel van het proces tussen initiatiefnemer en	Bij inbreidingen, wijkrenovaties en nieuwbouwprojecten is er aandacht voor de groene

Pijler 1		Een actief betrokken samenleving	
<i>Maatschappelijk effect 2b</i>		<i>Meer ruimte bieden voor de ontwikkeling van inbreidingsplannen voor woningbouw</i>	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
		omwonenden.	inrichting. Hierbij worden inwoners en projectontwikkelaars betrokken. Hierbij gelden de uitgangspunten vanuit de gemeente. Deze uitgangspunten zijn vastgelegd in de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR).
Omwonenden actief worden betrokken bij de ontwikkeling van inbreidingsplannen. Inbreidingsplannen voor uitbreidingsplannen gaan.	De gemeente leidt het ontwikkelingsproces van inbreidingsplannen en borgt als onderdeel daarvan de betrokkenheid van omwonenden.	Initiatiefnemers en omwonenden stimuleren en faciliteren om samen een actief ontwikkelproces bij inbreidingsplannen uit te voeren.	Voor plannen worden altijd informatiebijeenkomsten gehouden.
Pijler 2		Een vitale economie	
<i>Speerpunt 2</i>		<i>Vormgeven van de lokale groeiagenda om het ondernemersklimaat te versterken</i>	
<i>Maatschappelijk effect 3</i>		<i>Ondernemers voelen zich welkom in Nijkerk</i>	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
Ruimtelijk beleid en regelgeving is verminderd.	Veel gemeentelijk beleid en regelgeving.	In nauwe samenspraak met ondernemers, gemeentelijk beleid en regelgeving afschaffen of vereenvoudigen.	Door het samenvoegen en vereenvoudigen van bestemmingsplannen is en wordt de ruimtelijke regelgeving verminderd. Onder meer in het kader van de implementatie van de Omgevingswet komt dit de komende jaren verder aan bod.
Planologische procedures zijn geüniformeerd, verminderd en verkort.	Veel en uiteenlopende planologische procedures.	Procedures vereenvoudigen, verminderen en verkorten, door de opstelling van globale en flexibele eindplannen en minimaal 2 keer per jaar opstelling 'veeg'-bestemmingsplannen.	We werken met 'veeg'-plannen voor korte en efficiënte procedures en aan de vaststelling van twee bestemmingsplannen voor de hele gemeente (voor het buitengebied en het stedelijk gebied).
Meer planologische ruimte wordt geboden aan initiatiefnemers die op goede wijze invulling geven aan hun maatschappelijke verantwoordelijkheid voor de werk- en leefomgeving.	Geen onderscheid in planologische ruimte en mogelijkheden voor initiatiefnemers	In bestemmingsplannen extra planologische ruimte bieden aan initiatiefnemers die hun activiteiten op een goede manier afstemmen op hun omgeving.	Beleid op dit terrein is in ontwikkeling maar nog niet volledig in regelgeving gevat. Wordt betrokken bij komende bestemmingsplanherzieningen c.q. het Omgevingsplan (ingevolge de Omgevingswet).

3.3 Wat heeft het gekost?

In tabel 3.3 zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma Wonen verbonden zijn.

Tabel 3.3 Lasten en baten (bedragen x € 1.000)

	Begroting 2016	Begroting 2016 na wijziging	Rekening 2016	Vershil tussen begroting na wijziging en rekening
V=voordeel N=nadeel				
Woningbouwkavels	8.735	9.402	4.361	5.041 V
Overige activiteiten	15.199	15.679	16.036	357 N
Totaal lasten	23.934	25.081	20.397	4.684 V
Woningbouwkavels	9.685	10.352	7.114	3.238 N
Overige activiteiten	7.937	8.136	9.189	1.053 V
Totaal baten	17.622	18.488	16.303	2.185 N
SALDO (= lasten -/- baten)	6.312	6.593	4.094	2.499 V

De afwijkingen op programmaniveau (boven € 50.000) worden toegelicht in de financiële jaarrekening.

3.4 Uitvoeringsinformatie

Hieronder vindt u een overzicht van de producten die behoren bij het programma Wonen. Ter indicatie zijn per product de lasten vermeld, in afgeronde bedragen.

Tabel 3.4

221	Waterlossingen	€	164.000
240	Integraal beheer openbare ruimte	€	5.032.000
560	Groen	€	561.000
563	Speelvoorzieningen	€	149.000
720	Afval	€	3.390.000
721	Riolering	€	2.822.000
811	Bestemmingsplannen	€	883.000
820	Volkshuisvesting	€	205.000
822	Bouwzaken	€	2.830.000
830	Woningbouwkavels	€	4.361.000
		€	20.397.000

Deze tabel bevat uitvoeringsinformatie als aanvulling op de jaarrekening. Zo kunt u de relatie leggen tussen het programma en de bijbehorende producten.

Programma 4 Economie en Milieu

Dit programma gaat over een gezonde en duurzame lokale economie. Elementen hierin zijn de zorg voor voldoende hoogwaardige bedrijventerreinen, een goed arbeidsmarktbeleid en het versterken van toerisme en recreatie, het bevorderen van het gebruik van duurzame energie en duurzaam ondernemen. Ook gaat dit programma over het stimuleren van de inwoners om te voorzien in een eigen inkomen in loondienst of als zelfstandig ondernemer.

De beoogde maatschappelijke effecten van dit programma zijn:

- een gezonde lokale economie;
- het aanbod aan werkgelegenheid afgestemd op de plaatselijke vraag;
- een goede lokale leefkwaliteit door een schone en veilige omgeving;
- inwoners die zich verantwoordelijk voelen voor hun bijdrage aan een leefbaar milieu.

4.1 Beleidskader

Het beleid van Nijkerk over deze programmaliijn is hoofdzakelijk geformuleerd in de volgende nota's;

Tabel 4.1

Nota/plan	Planperiode	Jaar vaststelling
Nijkerk CO ₂ -neutraal in 2035	2012 – 2020	2012
Notitie Arbeidsmarktbeleid	2009 – en verder	2009
Beleids promotie en acquisitie bedrijvigheid Structuurvisie Nijkerk-Hoevelaken	2011 – en verder	2011
Binnenstadvisie Nijkerk "Binnenstad als Buitenkans"	2011 – en verder	2011
Milieu-uitvoeringsprogramma	2013 – 2016	2013
Nota re-integratiebeleid Nijkerk: selectief en sociaal	2013	2013
Hoofdpijnnota "Op weg naar een vernieuwd sociaal domein"	2015 – en verder	2014
Aanvullend beleidskader sociaal domein	2015 – en verder	2014
Notitie Participatiewet: uitkering en naleving	2015 – en verder	2014
Re-integratieverordening	2015 en verder	2015
Koepelplan Landgoed Appel	2015 en verder	2015

4.2 Doelstellingen en prestaties

Tabel 4.2

Pijler 1	Een actief betrokken samenleving		
<i>Maatschappelijk effect 2c</i>	<i>Waardevolle natuurgebieden blijven behouden</i>		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
In het buitengebied het waardevolle landschap gekoesterd en waar nodig versterkt is; daarbij is er aandacht voor cultuurhistorie.	Er is een Landschapsontwikkelingsplan (tevens toetsingskader voor ontwikkelingen). Per landschapstype is aangegeven hoe deze kwaliteit behouden en versterkt kan worden. Er zijn specifieke ontwikkelingsvisies voor o.a. Landgoed Appel, Slichtenhorst en de Groene Buffer.	We voeren gesprekken met partijen zoals Landschapsbeheer Gelderland, landgoedeigenaren (o.a. van Landgoed Appel); partijen in de Groene Buffer, en faciliteren hun projecten:	In het kader van landschappelijke inpassing zijn in 2016 wederom vijftien quick scans Flora en Fauna dan wel volledige onderzoeken uitgevoerd bij vergunningverlening of in een ruimtelijke procedure. De implementatie van de ontwikkelingsvisie voor Landgoed Appel is in

Pijler 1	Een actief betrokken samenleving		
<i>Maatschappelijk effect 2c</i>	<i>Waardevolle natuurgebieden blijven behouden</i>		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
			<p>uitvoering. Verder is de natuur- en boscompensatie rondom knooppunt Hoevelaken opgepakt.</p> <p>In december is de laatste ruilakte (van de 21) in het kavelruilproces Arkemheen ondertekend. Bijzonder aan dit vrijwillige kavelruilproces is dat het niet alleen de landbouwstructuur verbetert, maar ook de basis legt voor het eerste Nederlandse particuliere weidevogelreservaat.</p> <p>Dit samenwerkingsproject (agrariërs, gemeente Nijkerk, O-gen en BAO) is binnen 1 jaar (2016) uitgevoerd.</p>
		Lobbyen bij de provincie Gelderland voor vervolgfianciering na afloop van het regiocontract eind 2015.	<p>Het regiocontract is eind 2015 afgelopen. Op basis van een subsidieverlening van de provincie Gelderland voor het jaar 2016/2017 (jaarlijkse landschapsregeling) is dit jaar en deels komend jaar natuur en landschap van m.n. Hoevelaken aan de orde; met een project levend landschap Hoevelaken, een beplantingsproject Hoevelaken (met praktijktraining) en een dorpwerkdag Hoevelaken. Daarnaast is, gemeentebreed, een poelenbrigade opgeleid en zijn enige poelen aangelegd en hersteld. Ook vond begin november de jaarlijkse natuurwerkdag plaats bij het vogeleiland.</p>
Leegstand vrijkomende agrarische bebouwing stabiliseert door goede herbestemming of afbreken van deze gebouwen.	In het buitengebied komt een grote hoeveelheid agrarische bebouwing vrij door toename van het aantal stoppers. Veel stoppers hebben hun pensioen vastzitten in het bedrijf en de gebouwen.	O oplossingen zoeken en uitvoeren in samenwerking met LTO en buurgemeenten met dezelfde problematiek.	In de regio FoodValley is het VAB (vrijkomende agrarische bebouwing) beleid vastgesteld. Dit moet in de lopende herziening van het bestemmingsplan Buitengebied nog verwerkt worden.

Pijler 1		Een actief betrokken samenleving	
<i>Maatschappelijk effect 3</i>		<i>Vergroting van de zelfstandigheid van inwoners</i>	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
30% van de doelgroep 'personen met een arbeidsbeperking' (Participatiewet) een betaalde baan heeft.	N.v.t.: nieuwe taak	<p>Personeelsbeleid ter sprake brengen bij bedrijfsbezoeken.</p> <p>Integrale samenwerking in gemeentelijke organisatie.</p> <p>Zo nodig inzetten loonkostensubsidies, no risk polis, werkplek-aanpassingen en job coaches.</p>	<p>Bij bedrijfsbezoeken door de bedrijfscontact-functionaris wordt aandacht gevraagd voor deze doelgroep.</p> <p>Binnen de gemeente wordt nauw samengewerkt met de adviseur onderwijs, met de bedrijfscontactfunctionaris, met de adviseur dagbesteding, met de buitendienst en inzake aanbestedingen.</p> <p>Het afgelopen jaar hebben we vijf keer loonkostensubsidie verstrekt gecombineerd met begeleiding op de werkplek. Daarnaast vindt er ook begeleiding op de werkplek plaats door het team leren en werken.</p>
Het gebruik van het armoedebeleid tenminste op het bestaande niveau blijft	Huidig gebruik is: - meedoen: 35%,	<p>Vereenvoudiging en digitalisering beleid en procedures.</p> <p>Combineren met ondernemersbenadering en met Gebiedsteams.</p>	<p>Voor personen met een uitkering hoeft geen aparte aanvraag voor Meedoen meer gedaan te worden. Verder kan Meedoen volledig digitaal worden aangevraagd. Het gebruik is toegenomen tot 38%.</p> <p>Dit is opgenomen in het schuldpreventieplan dat in december is vastgesteld.</p>
Minder huishoudens schulden hebben.	Huidig aantal is: - 196 meldingen	Preventieplan 2016 uitvoeren	Het schuldpreventieplan is in december vastgesteld en wordt in 2017 e.v. geïmplementeerd. Het aantal meldingen bleef in 2016 beperkt tot 89.
Pijler 2		Een vitale economie	
<i>Speerpunt 1</i>		<i>Samenwerking bedrijfsleven intensiveren en vorming 'economisch stimuleringsfonds'</i>	
<i>Maatschappelijk effect 1</i>		<i>Bredere lokale betrokkenheid en participatie van ondernemers</i>	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
Er een 'marktplaats' ontstaat waarbij ondernemers concrete ideeën/plannen kunnen aandragen voor verbetering van het ondernemersklimaat	<p>Gemeente initieert en bepaalt grotendeels de economische kaders; bedrijfsleven levert input en denkt mee.</p> <p>Grote diversiteit ondernemerscollectieven</p>	Samen met bedrijfsleven en onderwijsinstellingen nieuwe vorm van samenwerking verder invullen (bijv. in kader van de werkgroepen in de Binnenstad en de Lokale Groeiagenda).	De werkgroepen Binnenstad zijn hiermee aan de slag. Verder wordt dit meegenomen in de Dialoog; de uitkomsten hiervan worden in 2017 bekend.

Pijler 2		Een vitale economie	
<i>Speerpunt 1</i>		<i>Samenwerking bedrijfsleven intensiveren en vorming 'economisch stimuleringsfonds'</i>	
<i>Maatschappelijk effect 1</i>		<i>Bredere lokale betrokkenheid en participatie van ondernemers</i>	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
(= realisatie van de lokale groeiagenda) en vergroting maatschappelijke inzet van het bedrijfsleven.	(zoals BHN, NOV, OVH, LTO) en overlegstructuren tussen bedrijfsleven en gemeente.	Via een 'ondernemersfonds' financiering organiseren voor initiatieven vanuit het bedrijfsleven: transparant maken waaraan welke budgetten worden besteed.	Voor de kern van Hoevelaken is een BIZ opgezet, voor de kern van Nijkerk is deze in voorbereiding.
Minimaal 30% van de ondernemers meebepaalt welke ideeën/plannen worden opgepakt.	De organisatiegraad is relatief beperkt: minder dan 30% van de ondernemers is lid van NOV of OVH. De BHN verenigt maximaal 40% van de bedrijven. Hierdoor betaalt maar een deel van bedrijven mee aan gemeenschappelijke initiatieven.	Faciliteren dat freeriders ook meedoen en meebetalen en ondernemers onderling elkaar enthousiasmeren tot inzet en samenwerking. Mogelijke vorm daarvoor is de BIZ.	BIZ is bij het voorgaande punt benoemd. Voor bedrijfsterrein De Flier is parkmanagement opgezet, voor Arkerpoort wordt dit onderzocht.

Pijler 2		Een vitale economie	
<i>Speerpunt 2</i>		<i>Vormgeven van de lokale groeiagenda om het ondernemersklimaat te versterken</i>	
<i>Maatschappelijk effect 2</i>		<i>Aantrekkelijke bedrijvenlocaties en binnenstad, met goede voorzieningen</i>	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
Nijkerk aantrekkelijk blijft voor het runnen van een onderneming. Met het rapportcijfer minimaal 7,4 voor het vestigingsklimaat.	In 2012 kreeg het vestigingsklimaat van Nijkerk een 7,4 van ondernemers.	Faciliteren bij de doorontwikkeling van de lokale groeiagenda door bedrijfsleven ter stimulering van de lokale economie en daaruit voortvloeiende acties.	Dit wordt meegenomen in de Dialoog; de uitkomsten hiervan worden in 2017 bekend.
Kwaliteit van de bedrijfslocaties en voorzieningen maximaal aansluiten bij wensen van bedrijfsleven.	Bedrijventerreinen zijn deels verouderd en er is sprake van leegstand op bedrijventerreinen (oktober 2013: ca. 22.000 m2 vvo kantoorruimte en 52.000 m2 vvo bedrijfsruimte). Onderzoek heeft uitgewezen dat betere benutting vaarweg Arkervaart onder voorwaarden mogelijk is. Er zijn kansen aan te sluiten bij beleid van andere overheden om slimme en schone logistiek te bevorderen.	Ondernemers/ontwikkelaars faciliteren om initiatieven tot parkmanagement te ontplooiën en daarnaast bijv. leegstaande bedrijfspanden te herontwikkelen. Ondernemers stimuleren tot en faciliteren bij het beter benutten van de mogelijkheden van de vaarweg Arkervaart (containersoverslagpunt, aanpassing sluizen, etc.) Stimuleren dat ondernemers het initiatief nemen bij de Lobby voor provinciale /Europese subsidies t.b.v. eventuele verdere ontwikkeling vaarweg Arkervaart; stimuleren dat ondernemers het voortouw nemen.	Voor bedrijfsterrein De Flier is parkmanagement opgezet, voor Arkerpoort wordt dit onderzocht. Tot op heden hebben gesprekken nog niet geleid tot concrete initiatieven van ondernemers. Tot op heden hebben gesprekken nog niet geleid tot concrete initiatieven van ondernemers.

Pijler 2		Een vitale economie	
<i>Speerpunt 2</i>		<i>Vormgeven van de lokale groeiagenda om het ondernemersklimaat te versterken</i>	
<i>Maatschappelijk effect 2</i>		<i>Aantrekkelijke bedrijvenlocaties en binnenstad, met goede voorzieningen</i>	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
Ondernemers en bewoners in samenspraak met een provider initiatieven ontwikkelen voor een (collectieve) glasvezelaansluiting.	In het buitengebied is nog geen glasvezelverbinding aanwezig. Op industrieterreinen in beperkte mate.	Initiatieven vanuit ondernemers ondersteunen en de benodigde vergunningen verstrekken voor de aanleg van glasvezel in de openbare ruimte.	De aanleg van glasvezel op bedrijfsterreinen loopt.
Nijkerk stad bekend staat om haar levendige en gastvrije binnenstad met attractieve winkels.	Gastvrije binnenstad en kwaliteit winkelcentra bedreigd door faillissementen.	Via werkgroep Branding binnenstad detaillisten faciliteren bij het inspelen op kansrijke en bedreigende trends, zoals toename online, digitalisering, etc.	Is opgepakt door de werkgroep aantrekkelijk Nijkerk en de werkgroep Nijkerk Sterk Merk.
		Met partners opstellen economische kansenkaart voor een sterke compacte binnenstad.	Wordt als afzonderlijke activiteit niet uitgevoerd, maar het thema haakt aan bij de onderwerpen die aan de orde zijn in de Dialoog.
	Gastvrije binnenstad bedreigd door leegstand, beperkte branchering en eenzijdige bewoning.	Via werkgroep Vastgoed binnenstad verhuurders bewegen tot: <ul style="list-style-type: none"> - aanpassen huurprijzen om gewenste branchering te realiseren, - minder kamerverhuur en meer mogelijkheden voor verhuur aan gezinnen met kinderen. 	Wordt opgepakt door de werkgroep Stimuleringsfonds.

Pijler 2		Een vitale economie	
<i>Speerpunt 2</i>		<i>Vormgeven van de lokale groeiagenda om het ondernemersklimaat te versterken</i>	
<i>Maatschappelijk effect 3</i>		<i>Ondernemers voelen zich welkom in Nijkerk</i>	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
Gemeentelijk kaders en procedures geen onnodige belemmeringen vormen voor ondernemers.	Ondernemers ervaren veel regel- en lastendruk, waarvan voor hen nut en noodzaak niet altijd duidelijk is.	Knelpunten in kaart brengen en oplossen, onder andere door regels te schrappen.	Dit wordt betrokken bij de herziening van regelgeving (bijv. bestemmingsplannen) en loopt voor het overige mee in de Dialoog.
	Ondernemers hebben te maken met veel schakels in hun contacten met de gemeente.	Digitale dienstverlening waar het kan en uitbreiden. Waar digitale oplossingen (nog) niet werken kiezen voor één aanspreekpunt voor (groep van) ondernemers	We hebben een aparte site voor verkoop bedrijventerrein (Nijkerk A28) en een aanspreekpunt voor de uitgifte van bedrijventerrein. Onze site verwijst MKB'ers door naar relevante sites van het Rijk.

Pijler 2		Een vitale economie	
<i>Speerpunt 3</i>		<i>Faciliteren maatschappelijk verantwoord ondernemen</i>	
<i>Maatschappelijk effect 4</i>		<i>Beperkte werkloosheid en meer werk dichtbij huis</i>	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
Het werkloosheidspercentage maximaal 6,6% blijft.	Een werkloosheidspercentage van 6,6% op 1-1-2015.	<p>Integraal samenwerken in gemeentelijk netwerkteam voor een integrale ondernemersbenadering en dienstverlening.</p> <p>Lokale dienstverlening (maatwerk) bij personele vraagstukken.</p>	<p>Het werkloosheidspercentage bedroeg in het derde kwartaal 2016 in de provincie Gelderland 5,2% t.o.v. het 6,1% een jaar daarvoor. (Bron: CBS arbeidsmarktinformatie Provincie Gelderland).</p> <p>Bij alle bedrijfsbezoeken wordt aandacht besteed aan personele vraagstukken en wordt aandacht gevraagd voor werkzoekenden vanuit de diverse doelgroepen.</p>
Er banen voor middelbaar en hoger opgeleiden bijkomen in Nijkerk.	<p>Nijkerk kent een gemiddeld wat hoger opgeleide bevolking die deels buiten de gemeente werkt.</p> <p>Omgekeerd bieden Nijkerkse bedrijven laaggeschoold werk aan veel werknemers van buiten de gemeente.</p>	<p>Aantrekken van bedrijven die hoogwaardige werkgelegenheid bieden. Dit vergt gerichte acquisitie (ook in regionaal verband).</p> <p>Benutting aanbod passende arbeid voor nieuwe doelgroepen binnen het Sociaal Domein.</p> <p>Verkoop van 1,6 ha per jaar voor de bedrijvenlocaties de Flier en Arkerpoort samen.</p>	<p>Is onderdeel van het gemeentelijk promotie- en acquisitiebeleid.</p> <p>Voor de nieuwe doelgroepen is een passend aanbod beschikbaar. Denk aan loonkostensubsidies, no riskpolis, begeleiding op de werkplek. Ook worden banen op maat gecreëerd voor deze doelgroep.</p> <p>Verkoop van bedrijfslocaties loopt op schema.</p>

Pijler 2		Een vitale economie	
<i>Speerpunt 3</i>		<i>Faciliteren maatschappelijk verantwoord ondernemen</i>	
<i>Maatschappelijk effect 5</i>		<i>Minder CO2-uitstoot door energiebesparing en gebruik duurzame energie</i>	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
Nijkerk in 2035 CO2-neutraal is met de tussenstap: in 2020 30% CO2-reductie, 2% energiebesparing per jaar en 20% van het verbruik is afkomstig van duurzame energie (wind, zon en biomassa).	<p>Er wordt in de gemeente geen windenergie opgewekt, wel zonne-energie op daken en een geringe hoeveelheid energie uit biomassa.</p> <p>Stadhuis en bedrijfsvoering onderzocht en kansen vastgelegd in rapport.</p> <p>Beginnende initiatieven vanuit bedrijfsleven voor stimulering energiezuinige woningen en bedrijven.</p>	<p>CO2-zuinige gemeentelijke gebouwen en zonnepanelen op geschikte eigen daken en maatschappelijk vastgoed</p> <p>100% energieneutrale nieuwbouw (o.a. Doornsteeg), ook gemeentelijke gebouwen.</p>	<p>Het dak van de brandweerkazerne is beschikbaar gesteld. Er zal in 2017 weer een analyse van de beschikbare daken komen als onderdeel van een brede verduurzaming van het gemeentelijke vastgoed.</p> <p>Het zwembad en het Huis van de Stad worden een voorbeeld van duurzaamheid. In Doornsteeg wordt er</p>

Pijler 2		Een vitale economie	
<i>Speerpunt 3</i>		<i>Faciliteren maatschappelijk verantwoord ondernemen</i>	
<i>Maatschappelijk effect 5</i>		<i>Minder CO2-uitstoot door energiebesparing en gebruik duurzame energie</i>	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
	Enkele koplopende bedrijven zijn ver met MVO en verduurzaming, het gros nog niet.		ingezet op strenge eisen ten aanzien van de EPC/GPR en wordt ook het gebruikers gebonden deel verduurzaamd.
		Stimuleren elektrisch vervoer en rijden op groen gas.	Het aardgasvulpunt voor personenauto's is beschikbaar gekomen (Texaco bedrijventerrein Arkerpoort).Elektrisch rijden wordt gestimuleerd.
		Stimuleren zonne-energie (o.a. zon op daken van particuliere huiseigenaren en zonneparken op braakliggend terrein). Stimuleren energetisch renoveren	Vanuit het project Energetisch Renoveren is er een wijkaanpak in Hoevelaken opgestart. Ook wordt het projectleiderschap vanuit Nijkerk voortgezet. In samenwerking met de regio FoodValley en de VNG is er ook in Nijkerk een Energieloket gekomen en kregen tientallen burgers antwoord op hun vragen over duurzaamheid en energie.
		Met behulp van Platform Wij Nijkerk initiatieven uit de samenleving versterken door aanmoedigen en verbinden (zoals energie uit biomassa, zonne-energie, zuinig omgaan met grondstoffen en water, sociale duurzaamheid).	Wij Nijkerk droeg bij aan het WoonBuffet en organiseerde samen met de bibliotheek het 1e Energiecafé. 5 winnaars kregen een warmtescan met energieadvies. Er waren 300 bewoners die de Woning-enquête hebben ingevuld met waardevolle informatie over hoe tevreden Nijkerkerkers zijn over het wooncomfort en hun energierekening. Vanuit het initiatief ESCo-Nijkerk zijn er 10 energiecoaches in opleiding.

4.3 Wat heeft het gekost?

In tabel 4.3 zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma Economie en Milieu verbonden zijn.

Tabel 4.3 Lasten en baten (bedragen x € 1.000)

	Begroting 2016	Begroting 2016 na wijziging	Rekening 2016	Vershil tussen begroting na wijziging en rekening
V=voordeel N=nadeel				
Bedrijfskavels	7.085	7.085	10.288	3.203 N
Overige activiteiten	12.415	12.714	13.242	528 N
Totaal lasten	19.500	19.799	23.530	3.731 N
Bedrijfskavels	7.085	7.085	6.714	371 N
Overige activiteiten	5.475	5.490	7.051	1.561 V
Totaal baten	12.560	12.575	13.765	1.190 V
SALDO (= lasten -/ baten)	6.940	7.224	9.765	2.541 N

De afwijkingen op programmaniveau (boven € 50.000) worden toegelicht in de financiële jaarrekening.

4.4 Uitvoeringsinformatie

Hieronder vindt u een overzicht van de producten die behoren bij het programma Economie en Milieu. Ter indicatie zijn per product de lasten vermeld, in afgeronde bedragen.

Tabel 4.4

310	Markten	€	70.000
320	Bedrijvigheid	€	251.000
550	Natuur en Landschap	€	225.000
561	Recreatieve voorzieningen	€	112.000
562	Toerisme	€	99.000
610	Bijstandsverlening	€	7.574.000
611	Werkloosheids- en werkgelegenheidsprojecten	€	3.252.000
612	Inkomensvoorzieningen	€	301.000
722	Klimaat en duurzaamheid	€	264.000
723	Milieubeheer	€	201.000
821	Eigendommen	€	893.000
831	Bedrijfskavels	€	10.288.000
		€	23.530.000

Deze tabel bevat uitvoeringsinformatie als aanvulling op de jaarrekening. Zo kunt u de relatie leggen tussen het programma en de bijbehorende producten.

Programma 5 Bereikbaarheid

Dit programma gaat over het bereikbaar zijn en blijven van de gemeente Nijkerk. De gemeente Nijkerk moet goed bereikbaar zijn over de weg, het spoor en het water. Ook de bereikbaarheid tussen de kernen is van belang. De gemeente stimuleert het gebruik van de fiets en het openbaar vervoer.

De beoogde maatschappelijke effecten van dit programma zijn:

- een goede en veilige bereikbaarheid van de gemeente over de weg, het spoor en het water.

5.1 Beleidskader

Het beleid van Nijkerk over dit programma is hoofdzakelijk geformuleerd in de volgende nota's/plannen:

Tabel 5.1

Nota/plan	Planperiode	Jaar vaststelling
Visie aantrekkelijk Nijkerk	2016 – 2020	2016
Parkeerbeleidsplan	2014 – 2020	2014
Nota Parkeernormen	2014 – 2020	2014
Gemeentelijk Verkeers- en Vervoerplan (GVVP)	2010 – 2020	2011

5.2 Doelstellingen en prestaties

Pijler 1	Een actief betrokken samenleving		
<i>Maatschappelijk effect 2d</i>	<i>Goede bereikbaarheid voor inwoners en werknemers met minimale aantasting van de leefbaarheid</i>		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
Verdubbeling van de frequentie van de treinverbinding van en naar station Nijkerk wordt gerealiseerd.	2x per uur per richting is er een treinverbinding vanaf station Nijkerk.	Lobby (zoveel mogelijk in regionaal verband) bij provincie Gelderland, provincie Utrecht, ministerie van I&M, ProRail	Het MIRT-project Spoorcorridor Utrecht-Amersfoort- Harderwijk, voorheen 'Sporendriehoek' is per eind 2016 weer opgestart.
We invulling hebben gegeven aan het begrip basismobiliteit.	Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland willen toewerken naar een toekomstbestendige invulling van de basismobiliteit in Gelderland met ingang van 2017. Uitgangspunt van de provincie is een vernieuwd concept van basismobiliteit waarin de regiogemeenten een regierol vervullen in lokale vervoeroplossingen, inclusief regiotaxi.	We gaan samen met de regiogemeenten toewerken naar een samenwerkings-overeenkomst tussen regio en provincie over de gewijzigde verdeling van bevoegdheden tussen de regiogemeenten en de provincie. In eerste instantie zal alleen de bevoegdheid voor de regiotaxi worden overgedragen. Later zal daar ook een deel van het openbaar vervoer bij komen.	De nieuwe samenwerkingsovereenkomst tussen regio en provincie is gesloten. Per 1 januari 2017 is de regiotaxi Eemland-Heuvelrug (Valleyhopper) naar FoodValley.
Er in het maatgevende spitsuur geen congestievorming optreedt op de N301 in Nijkerk en een veilige verkeersafwikkeling kan plaatsvinden.	N301 heeft op sommige wegvakken te maken met congestievorming (zoals bijvoorbeeld Ambachtstraat met aansluiting op Berencamperweg en de aansluiting Frieswijkstraat – N301).	Een plan opstellen voor de trajectaanpak van de N301 op korte termijn, in samenspraak met de provincie Gelderland en daarbij een verkenning uitvoeren naar de herinrichting van het kruispunt Van	Het plan is opgesteld door de provincie.

Pijler 1 Maatschappelijk effect 2d	Een actief betrokken samenleving Goede bereikbaarheid voor inwoners en werknemers met minimale aantasting van de leefbaarheid		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
	<p>N301 heeft op sommige wegvakken te maken met congestievorming (zoals bijvoorbeeld Ambachtstraat met aansluiting op Berencamperweg en de aansluiting Frieswijkstraat – N301).</p>	<p>Middachtenstraat/ Barneveldseweg/ Frieswijkstraat.</p> <p>Uitvoering trajectaanpak N301 met in het bijzonder aandacht voor de verkeersafwikkeling op de kruispunten (ovv Prov. Gelderland).</p> <p>Vorbereidingen treffen om een verbreding van de N301 op lange termijn mogelijk te maken door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lobby voor subsidiemogelijkheden bij o.a. de provincie. 	<p>In 2017 wordt er ook uitvoering aan de projecten gegeven.</p> <p>De herbestemming van de zwembadlocatie, ruimtelijke problemen van gevestigde sportverenigingen, het advies vanuit de verkeer werkgroep Aantrekkelijk Nijkerk over een oostelijke verbindingsweg, de ruimtelijke visie Regio Amersfoort m.b.t. kenmerken van toekomstige bouwlocaties zijn latente en recente invalshoeken die meegewogen kunnen gaan worden bij de keuze van de oplossingsrichting voor dit vraagstuk. Recente ambtelijke en bestuurlijke toetsen bij de provincie over de N301 hebben vooralsnog als antwoord opgeleverd: geen prioriteit. verwogen gaat worden om de hierboven geschetste actuele context als basis voor een nieuwe insteek voor betrokkenheid van de provincie in te zetten.</p>
<p>In de ochtend- en avondspits voor de spoorwegovergang Amersfoortseweg geen opstoppingen zijn.</p>	<p>De bestaande spoorwegovergang Amersfoortseweg leidt in de spits tot opstoppingen.</p>	<p>Aanleg spooronderdoorgang Amersfoortseweg. In combinatie met de aanleg van de tunnel Amersfoortseweg een deel van de weg ingericht als 50km-weg.</p>	<p>De aanbesteding is gedaan, een aannemer is gecontracteerd en de realisatie is gestart. Een deel van de Amersfoortseweg is ingericht als 50-km weg.</p>
<p>Er een aantrekkelijk en verkeersveilig fietsnetwerk binnen de gemeente Nijkerk is, met extra aandacht voor de verkeersonveilige en drukke kruispunten.</p>	<p>Er is een volledig fietsnetwerk binnen de gemeente Nijkerk aanwezig, wel is er sprake van een aantal onveilige oversteeklocaties en gedateerde inrichting van de fietsvoorziening.</p>	<p>Herinrichting rotonde Frieswijkstraat-Torenstraat met vrij liggende fietspaden</p> <p>Herinrichting Amersfoortseweg te hoogte van spoorwegovergang, door aanleg spoortunnel en beveiligde fietsoversteek Amersfoortseweg ter hoogte van de Ds. Kuyperstraat</p> <p>Aanleg fietstunnels voor de (hoofd) ontsluiting van de</p>	<p>Deze werkzaamheden zijn uitgevoerd in 2016</p> <p>De aanbesteding is gedaan, een aannemer is gecontracteerd en de realisatie is gestart. De oplevering van het totale project staat gepland voor eind 2017</p> <p>Locatie fietstunnels is vastgelegd en de aanleg is in</p>

Pijler 1	Een actief betrokken samenleving		
<i>Maatschappelijk effect 2d</i>	<i>Goede bereikbaarheid voor inwoners en werknemers met minimale aantasting van de leefbaarheid</i>		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
		wijk Doornsteeg ter hoogte van de N301 en Arkemheenweg	voorbereiding.

Pijler 2	Een vitale economie		
<i>Speerpunt 2</i>	<i>Vormgeven van de lokale groeiagenda om het ondernemersklimaat te versterken</i>		
<i>Maatschappelijk effect 2</i>	<i>Aantrekkelijke bedrijvenlocaties en binnenstad, met goede voorzieningen</i>		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
Er een aantrekkelijke, toegankelijke en bereikbare binnenstad van Nijkerk is waar het prettig winkelen en verblijven is	Vanuit de Binnenstadsvisie de wens het verblijfsklimaat van het centrum van Nijkerk te verbeteren, waarbij de bereikbaarheid (verkeersafwikkeling), verkeersveiligheid en leefbaarheid een belangrijke rol spelen voor alle vervoersvormen	<p>Het Verkeersplan Centrum Nijkerk opstellen (auto, fiets, voetganger). Dit plan dient duidelijkheid te creëren over de uitgangspunten en randvoorwaarden voor het verkeer in het centrum van Nijkerk. Het plan bevat daarbij bovendien een concreet maatregelenpakket met uitvoeringsprogramma</p> <ul style="list-style-type: none"> - Via werkgroep Openbare ruimte binnenstad met partners afspraken maken over en komen tot uitvoering van: - Herinrichting openbare ruimte winkelgebied (rondje) binnenstad - uitvoering Oosterpoort fase 2, - herinrichting omgeving Van Reenenpark (verbeteren verbinding station Nijkerk – centrumgebied Nijkerk), - herinrichting Torenstraat en Vrijheidslaan 	<p>Het verkeersplan is aangeboden door de werkgroep verkeer vanuit het Platform Binnenstad en is voor besluitvorming bij het college. De raad zal geïnformeerd worden via Raadsinformatiebrief.</p> <p>Gerealiseerd</p> <p>Het uitvoeringsplan is opgenomen in het verkeersplan in samenspraak met de werkgroep Openbare Ruimte</p> <p>Is voor 95% uitgevoerd en afgerond. Groenvoorziening e.d. moeten nog worden uitgevoerd</p> <p>De voorbereiding is opgestart door de werkgroep Openbare Ruimte vanuit het Platform Binnenstad.</p> <p>Dit moet nog worden opgestart. Is wel opgenomen in het uitvoeringsprogramma in het Verkeersplan.</p>

5.3 Wat heeft het gekost?

In tabel 5.3 zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma Bereikbaarheid verbonden zijn.

Tabel 5.3 Lasten en baten (bedragen x € 1.000)

	Begroting 2016	Begroting 2016 na wijziging	Rekening 2016	Verschil tussen begroting na wijziging en rekening
V=voordeel N=nadeel				
Investeringen maatschappelijk nut	6.071	15.449	8.121	7.328 V
Overige activiteiten	4.706	4.691	4.453	238 V
Totaal lasten	10.777	20.140	12.574	7.566 V
Investeringen maatschappelijk nut	5.721	8.867	2.697	6.170 N
Overige activiteiten	900	729	781	52 V
Totaal baten	6.621	9.596	3.478	6.118 N
Saldo programma (= lasten -/- baten)	4.156	10.544	9.096	1.448 V

De afwijkingen op programmaniveau (boven € 50.000) worden toegelicht in de financiële jaarrekening.

5.4 Uitvoeringsinformatie

Hieronder vindt u een overzicht van de producten die behoren bij het programma Bereikbaarheid. Ter indicatie zijn per product de lasten vermeld, in afgeronde bedragen.

Tabel 5.4

210	Wegen	€	11.202.000
211	Openbare verlichting	€	468.000
212	Verkeer en vervoer	€	140.000
213	Parkeren	€	376.000
220	Havens	€	388.000
		€	12.574.000

Deze tabel bevat uitvoeringsinformatie als aanvulling op de jaarrekening. Zo kunt u de relatie leggen tussen het programma en de bijbehorende producten.

Programma 6 Onderwijs, Sport, Cultuur en Welzijn

Dit programma gaat over de mogelijkheden van onderwijs, ontspanning en het bijbrengen van cultureel bewustzijn aan jongeren en volwassenen. Onderwijs, sport, vrijwilligerswerk en een rijk verenigingsleven zijn hierin belangrijke onderwerpen.

De beoogde maatschappelijke effecten van dit programma zijn:

- *een gezonde en evenwichtige ontwikkeling en ontplooiing van de jeugd naar volwassenheid;*
- *een zo volledig mogelijk onderwijsaanbod, passend bij de schaal van de gemeente;*
- *verbreding van ontplooiings- en ontspanningsmogelijkheden voor de inwoners;*
- *een bloeiend plaatselijk verenigingsleven;*
- *een gezonde leefstijl en maatschappelijke participatie door actieve sportbeoefening door jongeren, ouderen en gehandicapten.*

6.1 Beleidskader

Het beleid van Nijkerk over dit programma is hoofdzakelijk geformuleerd in de volgende nota's/plannen:

Tabel 6.1

Nota/plan	Planperiode	Jaar vaststelling
Beleidskader welzijnssubsidies	2006 – en verder	2005
Toekomst zwembaden, De Visie (2008-09)	2008	2008
Verordening en beleidsregel Meedoen	2008 – en verder	2013 (actualisatie)
Regionaal convenant Bestrijding voortijdig schoolverlaten	2012 – 2015	In voorbereiding
Integraal Huisvestingsplan Onderwijs	2013 – 2030	2012
Contourennota Cultuur gemeente Nijkerk	2010 – 2015	2009
Behoeftebepaling buitensportaccommodaties	2010 – 2025	2010
Sportnota	2013 – 2025	2013
Jeugdnota Samen Opvoeden	2014 – 2018	2013
Nota Maatschappelijk Vastgoed	2013 – 2025	2013
Archeologische Beleidskaart	2011 – en verder	2011
Wmo beleidsplan gemeente Nijkerk	2012 – 2015	2012
Beleidsplan Bibliotheekwerk gemeente Nijkerk	2012 – 2018	2012
Calamiteitenprotocol jeugdhulp Nijkerk	2015 en verder	2015
Hoofdlijnennota "Op weg naar een vernieuwd sociaal domein"	2015 – en verder	2014
Aanvullend beleidskader sociaal domein	2015 – en verder	2014
Erfgoedverordening	2014 – en verder	2014

6.2 Doelstellingen en prestaties

Tabel 6.2

Pijler 1	Een actief betrokken samenleving		
<i>Maatschappelijk effect 2</i>	<i>Vitale kernen met een eigen identiteit en voorzieningen waar het voor alle doelgroepen goed wonen is.</i>		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
In alle drie de kernen er voldoende onderwijsaanbod en keuzevrijheid voor ouders is in passende schoolgebouwen.	Er zijn diverse scholen voor basis-, speciaal basis- en voortgezet onderwijs van verschillende denominaties. Uitvoering geven aan het Integraal Huisvestingsplan conform planning.	Op basis van het IHP wordt uitgevoerd: <ul style="list-style-type: none"> - Corlaer College - renovatie Koningin Emmaschool - nieuwbouw Het Bakken - voorbereiding nieuwbouw Maranathaschool 	Het Corlaer College is uitgebreid met 1.700 m2. Tevens is een extra gymzaal gerealiseerd. De voorbereidingen voor de renovatie zijn bezig. Start renovatie is gepland voor na de zomervakantie. Nieuwbouw is gerealiseerd en afgerond. Voorbereiding is afgerond. De nieuwbouw wordt naar verwachting april 2017 opgeleverd.

Pijler 1	Een actief betrokken samenleving		
<i>Maatschappelijk effect 3</i>	<i>Vergroting van de zelfstandigheid van inwoners</i>		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
De leesvaardigheid en woordenschat bij kinderen in het onderwijs verbeterd is t.o.v. beleidsperiode tot 2012.	Basisinformatie ontbreekt. De bibliotheek gaat in de huidige beleidsperiode een onderzoeksmethodiek ontwikkelen.	Bij de inkoop gaan we prestatie-indicatoren vaststellen en bepalen of de bibliotheek de gewenste resultaten haalt.	Het aanbod van de bibliotheek is via een tiental thema's uitgewerkt. Via afstemming en het jaarverslag wordt gevolgd of de resultaten zijn behaald. In 2016 is er een vervolg gegeven aan het project Bibliotheek op school, het project Boekstart. Het plan is gericht op leesbevordering voor de voor- en vroegschoolse periode en op het voorkomen van taalachterstand. De bibliotheek heeft afgelopen jaar het basis- en voortgezet onderwijs geadviseerd over de schoolbibliotheken/mediatheken en de doorlopende leeslijn. De bibliotheek heeft in zijn vestigingen allerlei activiteiten georganiseerd ter voorkoming van taalachterstand bij kinderen
De taalachterstand bij volwassenen gereduceerd is t.o.v. beleidsperiode tot			De bibliotheek voert een plan uit ter bestrijding van laaggeletterdheid. De bibliotheek heeft in zijn

Pijler 1		Een actief betrokken samenleving	
<i>Maatschappelijk effect 3</i>		<i>Vergroting van de zelfstandigheid van inwoners</i>	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
2012.			vestigingen allerlei activiteiten georganiseerd ter voorkoming van taalachterstanden bij volwassenen. Door lokale organisaties is een Taalhuis in Nijkerk voor inwoners van de gemeente Nijkerk opgericht. Het Taalhuis heeft een divers aanbod aan interventies om laaggeletterdheid aan te pakken (NT1 en NT2). Landstede biedt NT2 opleidingen waarvoor een diploma kan worden gehaald. In 2015 hebben hier 48 mensen aan deelgenomen.
De mediavaardigheid van de inwoners van Nijkerk verbeterd is, waarmee de zelfredzaamheid toeneemt, t.o.v. beleidsperiode tot 2012.			Voor alle Nijkerkers zijn er allerlei cursussen aangeboden over media-educatie. Hiermee wordt een grotere bekendheid met en bewustzijn van de gevaren rond sociale media bereikt. Ook vergroot het vaardigheden om hiermee om te gaan. Het contact hierover met scholen rondom de hulpverlening is versterkt.

Pijler 1		Een actief betrokken samenleving	
<i>Maatschappelijk effect 4</i>		<i>Jongeren stimuleren om hun talenten te ontplooiën</i>	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
100% van de kinderen van 2,5 tot 6 jaar met een taal- en rekenachterstand voor- en vroegschoolse educatie volgen.	In 2015 zijn er evenveel VVE indicaties voor peuters als ingevulde VVE plekken. (bereik=100%).	Monitoren o.b.v. convenant resultaatafspraken.	Per 1 oktober 2015 was er in Nijkerk een non-bereik van 13% (en dus een bereik van 87%). Voor Nijkerkerveen en Hoevelaken waren de gegevens niet compleet, zodat er geen info over bereik/non-bereik is voor deze kernen.
		Warme overdracht van voorschoolse instelling naar basisschool.	Dit vindt plaats voor alle VVE-kinderen.
90% van de pedagogisch medewerkers die VVE aanbieden een taalniveau van 3F hebben in 2016.	In 2015 worden pedagogisch medewerkers getoetst om hun taalniveau te bepalen	Pedagogisch medewerkers en scholen worden zo nodig bijgeschoold zodat ze voldoen aan het 3F-taalniveau	Alle pedagogisch medewerkers VVE hebben het vereiste taalniveau.
het aantal voortijdig schoolverlaters zonder diploma met 25 % is teruggedrongen t.o.v. 2013.	Schooljaar 2013/2014: 57 vsv'ers (8 VO en 49 MBO).	In regionaal verband nieuwe prestatieafspraken maken met de centrumgemeente Amersfoort.	De regionale aanpak van VSV en het verbeteren van de positie van 'jongeren in kwetsbare positie' in de

Pijler 1		Een actief betrokken samenleving	
<i>Maatschappelijk effect 4</i>		<i>Jongeren stimuleren om hun talenten te ontplooiën</i>	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
			periode 2017 – 2020 is vastgesteld
		Handhaven van de nieuwe prestatieafspraken.	In schooljaar 2014-2015 was het aantal VSV'ers 50 (7 VO en 43 MBO)
90% van de kinderen met een zorgbehoefte in Nijkerk naar school kunnen.	Wet op Passend Onderwijs is per 1 augustus 2014 van kracht. Nog in 2015 maken de samenwerkingsverbanden d.m.v. een masterplan afspraken met gemeenten over de spreiding van voorzieningen voor extra ondersteuning en speciaal onderwijs.	N.a.v. het OOGO worden aanvullende afspraken gemaakt in LEA verband.	- Er vindt veelvuldig afstemming plaats tussen onderwijs, samenwerkingsverbanden en de gemeente om kinderen zoveel mogelijk een onderwijsplaats in Nijkerk te bieden. - Er is een regionale werkgroep onderwijszorgarrangementen gestart (regio NW Veluwe). - Intern wordt actief de verbinding tussen onderwijs en (jeugd)zorg gezocht.

6.3 Wat heeft het gekost?

In tabel 6.3 zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma Onderwijs, Sport, Cultuur en Welzijn verbonden zijn.

Tabel 6.3 Lasten en baten (bedragen x € 1.000)

	Begroting 2016	Begroting 2016 na wijziging	Rekening 2016	Vershil tussen begroting na wijziging en rekening
V=voordeel N=nadeel				
Lasten	18.371	18.580	18.488	92 V
Baten	750	678	752	74 V
SALDO (= lasten -/- baten)	17.621	17.902	17.736	166 V

De afwijkingen op programmaniveau (boven € 50.000) worden toegelicht in de financiële jaarrekening.

6.4 Uitvoeringsinformatie

Hieronder vindt u een overzicht van de producten die behoren bij het programma Onderwijs, Sport, Cultuur en Welzijn. Ter indicatie zijn per product de lasten vermeld, in afgeronde bedragen.

Tabel 6.4

420	Openbaar basisonderwijs	€	122.000
421	Scholen voor bijzonder basisonderwijs	€	1.433.000
430	Scholen voor speciaal (voortgezet) onderwijs	€	261.000
431	Scholen voor bijzonder algemeen voortgezet onderwijs	€	756.000
440	Onderwijsvoorzieningen	€	1.735.000
441	Volwasseneneducatie	€	8.000
510	Bibliotheekwerk	€	780.000
511	Vormings- en ontwikkelingswerk	€	85.000
530	Sport	€	3.390.000
540	Kunstbevordering	€	60.000
541	Musea	€	47.000
542	Monumenten	€	215.000
543	Oud archief gemeente	€	28.000
621	Jeugd- en jongerenwerk	€	9.167.000
630	Sociaal cultureel werk	€	185.000
651	Peuterspeelzalen	€	216.000
		€	18.488.000

Deze tabel bevat uitvoeringsinformatie als aanvulling op de jaarrekening. Zo kunt u de relatie leggen tussen het programma en de bijbehorende producten.

Programma 7 Gezondheid en maatschappelijke ondersteuning

Dit programma gaat over de gemeentelijke inzet voor de volksgezondheid en het ondersteuningsaanbod om de maatschappelijke participatie van inwoners te bevorderen. De gemeente Nijkerk wil ertoe bijdragen dat de bevolking zo gezond mogelijk is en dat ook kwetsbare burgers zo volwaardig mogelijk kunnen deelnemen aan de maatschappij.

De beoogde maatschappelijke effecten zijn:

- een zo gezond mogelijke en maatschappelijk actieve bevolking;
- het volwaardig deelnemen van kwetsbare burgers in de samenleving;
- inburgering van minderheden in de Nederlandse samenleving.

7.1 Beleidskader

Het beleid van Nijkerk over dit programma is hoofdzakelijk geformuleerd in de volgende nota's/plannen:

Tabel 7.1

Nota/plan	Planperiode	Jaar vaststelling
Doelstellingsnota Woonservicezones	2013 – 2015	2013
Kadernota Gezondheidsbeleid regio West Veluwe / Vallei	2011 – 2014	2010
Jeugdnota Samen Opvoeden	2014 - 2018	2013
Nota gezondheidsbeleid Nijkerk	2012 – 2015	2012
Preventie- en handavingsplan alcohol gemeente Nijkerk	2014-2019	2014
Woonvisie 2012+ "Keuze voor kwaliteit"	2012 – en verder	2012
Wmo beleidsplan	2012 – 2015	2012
Verordening en beleidsregels WMO individuele voorzieningen	2013 – en verder	2012
Hoofdlijnnnota "Op weg naar een vernieuwd sociaal domein	2015 – en verder	2014
Aanvullend beleidskader sociaal domein	2015 – en verder	2014

7.2 Doelstellingen en prestaties

Tabel 7.2

Pijler 1		Een actief betrokken samenleving	
Maatschappelijk effect 1		Sterke gemeenschappen en saamhorigheid met actieve betrokkenheid van inwoners en verenigingen	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
Alle leerlingen van het Nijkerkse voortgezet onderwijs kennis maken met vrijwilligerswerk door de maatschappelijke stage (MAS).	Rijksmiddelen voor MAS stoppen per 1-1-2015. Zodoende géén wettelijke taak meer van de overheid. Er is een ondertekende intentieovereenkomst tussen Nijkerkse VO scholen en Sigma.	Met scholen in overleg om overeenstemming te bereiken over 50% cofinanciering door het onderwijs. Cofinanciering is voorwaarde voor continuering MAS.	De MAS is een eigen verantwoordelijkheid van de scholen. De gemeente ondersteunt dit nog vanuit het Steunpunt Vrijwilligerswerk. De resultaten over 2016 zijn nog niet bekend.
Dichtbij iedere wijk er een aanbod is op het gebied van ontmoeting waarbij bestrijding van eenzaamheid het uitgangspunt is.	In de gemeente Nijkerk is het deel van de volwassenen (19 tot 65 jaar) dat aangeeft eenzaam te zijn 30% (dit is 7 % lager dan het landelijk gemiddelde).	Partijen stimuleren ontmoetingsactiviteiten te organiseren, promoten en verbeteren en inzichtelijk te maken welke behoefte de nieuwe doelgroepen hebben voor deze activiteiten.	Er wordt toegewerkt naar een "bruisend hart" per woonkern. Extra aandacht is er voor kwetsbare doelgroepen. Met &Entree is voor Nijkerk in 2016 een mooie stap voorwaarts gezet.

Pijler 1		Een actief betrokken samenleving	
<i>Maatschappelijk effect 1</i>		<i>Sterke gemeenschappen en saamhorigheid met actieve betrokkenheid van inwoners en verenigingen</i>	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
		Mate van eenzaamheid monitoren voor de totale bevolking van de gemeente Nijkerk en het onderwerp eenzaamheid opnemen in de Zingevingmonitor.	De VGGM monitort dit voor de gemeente, deze gegevens volgen nog. Uit de burgerpeiling 2016 kwam: 2% vaak eenzaam, 9% soms eenzaam en 21% zelden eenzaam. De burgerpeiling wordt jaarlijks herhaald.
		Inkoop van voorliggende voorziening via bestuurlijk aanbesteden, waarmee monitoring en doorontwikkeling van de activiteiten plaatsvindt.	Bij de inkoop en in de contracten van voorliggende voorzieningen zijn activiteiten op het gebied van ontmoeting een onderdeel.
Maatschappelijke partners stimuleren dat inwoners onderling over maatschappelijke (ondersteunings – en zorg-) onderwerpen spreken.	Aanwezigheid Alzheimercafé CJK organiseert bijeenkomsten met bibliotheek, op scholen en in het CJK voor ouders.	Partijen stimuleren om de huidige activiteiten te promoten.	Het Alzheimercafé is bekend, is succesvol en wordt door inwoners goed benut.
		Partijen stimuleren om aandacht te schenken aan verbetermogelijkheden m.b.t. de huidige activiteiten om met elkaar in gesprek te gaan.	In 2016 is het traject Dementievriendelijk Hoevelaken gestart. Inwoners en bedrijven worden beter geïnformeerd over dementie. Project is als pilot door de gemeente gefinancierd.
		Maatschappelijke partijen vragen om de sociale netwerken voor de doelgroepen ouderen en mantelzorgers te versterken.	Via de inkoop is dit een structureel punt van bespreking en vindt er monitoring plaats. De Sociale Kaart kan dit in 2017 versterken.
Mantelzorgers en andere vormen van vrijwillige begeleiding ondersteund worden.	Aanwezigheid steunpunt mantelzorg en steunpunt vrijwilligers.	Onderzoek naar behoefte aan ondersteuning op dit terrein uitzetten bij een externe partij d.m.v. inkoop.	Op basis van gesprekken met mantelzorgers worden verbeteringen doorgevoerd in ondersteuning aan mantelzorgers. Via de inkoop sociaal domein is mantelzorgondersteuning en respijtzorg ingekocht.
	Aanwezigheid deskundigheidsbevordering van vrijwilligers.	Onderzoek naar behoefte aan respijtzorg uitzetten bij een externe partij d.m.v. inkoop.	Via de Burgerpeiling 2016 is nut en noodzaak in beeld gebracht. Met partijen vindt afstemming plaats over verdere concretisering.
		Indien noodzakelijk ondersteuningsactiviteiten uitbreiden via inkoopconstructie	In 2016 is extra op preventieve inzet ingekocht.

Pijler 1	Een actief betrokken samenleving		
<i>Maatschappelijk effect 1</i>	<i>Sterke gemeenschappen en saamhorigheid met actieve betrokkenheid van inwoners en verenigingen</i>		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
		Mantelzorgers ontvangen jaarlijks een blijk van waardering	De jaarlijkse blijk van waardering is op gehooft naar € 100 per mantelzorger. Er zijn hiermee ca. 600 mantelzorgers persoonlijk bereikt en er is een aanbod gedaan voor informatie en ondersteuning. Een evaluatie over 2016 moet nog plaatsvinden

Pijler 1	Een actief betrokken samenleving		
<i>Maatschappelijk effect 2</i>	<i>Vitale kernen met een eigen identiteit en voorzieningen waar het voor alle doelgroepen goed wonen is</i>		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
Nijkerkerveen ook in de toekomst een goed voorzieningenniveau heeft,	Huidige voorzieningen: <ul style="list-style-type: none"> - dorps huis, - 2 scholen, - sporthal, - commerciële voorzieningen, (supermarkt, kapper), - huisarts - Voetbalaccommodatie Veensche Boys 	Het realiseren van een nieuw voorzieningencluster in Nijkerkerveen met twee scholen, een bibliotheek en een dorps huis.	De intentieovereenkomst tussen de Hervormde Schoolvereniging Nijkerk, PCO Gelderse Vallei, bibliotheek, dorps huis en gemeente is getekend. Hoofdveld van Veensche Boys is omgezet in een kunstgrasveld. De aannemingsovereenkomst nieuw clubgebouw met kleedkamers is getekend. (Realisatie in 2017).
De gemeente voldoet aan het blijvend aanbieden van capaciteit om te begraven.	De capaciteit van de begraafplaats in Nijkerk raakt uitgeput. In Nijkerkerveen en Hoevelaken is voldoende capaciteit.	Het bestemmingplan wordt gewijzigd om de uitbreiding van de begraafplaats mogelijk te maken. Wij starten in 2014 met de planvoorbereiding (ontwerpbestek) van de begraafplaats Nijkerk om vervolgens tot uitvoering over te gaan.	In 2015 is gestart met de uitvoering van de uitbreiding. In 2016 heeft de realisatie plaatsgevonden.

Pijler 1		Een actief betrokken samenleving	
<i>Maatschappelijk effect 3</i>		<i>Vergroting van de zelfstandigheid van inwoners</i>	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
Inwoners van Nijkerk gezonder leven. Het percentage 10/11 jarigen met overgewicht eind 2020 gedaald is naar 8%. Het percentage volwassenen met overgewicht eind 2015 maximaal 42% is.	JOGG activiteiten zijn in 2014 gestart. Huidig: 12%. Huidig: 42% (voor West-Veluwe-Vallei), doelstelling (43%) is gehaald.	Gezonde leefstijl stimuleren.	Activiteiten lopen door. In 2016 met succes uitgevoerd. Het percentage overgewicht neemt met de leeftijd toe, namelijk 7,2% bij de kinderen van 3 jaar en 9 maanden naar 17,6% 14 jaar in Nijkerk. Het percentage 10/11 jarigen met overgewicht is 11%. Dit percentage is niet meer door VGGM gemeten omdat eind 2015 de doelstelling al was gehaald. Wel is de consumptie van fruit en groente gemeten. Volwassenen in Nijkerk eten in vergelijking tot de regio opvallend minder vaak groenten. Dit wordt een aandachtspunt voor 2017!
De gevaren van alcohol en drugsgebruik onder jongeren en ouders bekend zijn.	Een paragraaf over alcohol- en drugsbeleid is toegevoegd aan het integraal veiligheidsprogramma Nijkerk 2015 – 2018 en in het preventie- en handhavingsplan alcohol 2014-2019.	Samen met de inwoners een plan van aanpak opstellen voor het ontmoedigen van drugsgebruik	Samen met de inwoners is het plan van aanpak <i>Samen sterk tegen drugs in Nijkerk!</i> Opgesteld. Het is vastgesteld door de raad. Tevens is de website www.stopdrugsnijkerk.nl gelanceerd.
De inwoners met problemen op het gebied van geestelijke gezondheid, huiselijk geweld tijdelijk worden opgevangen en/of ondersteund.	Nota regiovisie 'veilig thuis West-Veluwe Vallei'.	Goede verbinding/aansluiting organiseren tussen "Veilig thuis" en gebiedsteams. Professionele organisaties worden geïnformeerd over meldcode.	De uitwerking loopt. Voor specifiek inwoners tussen 16 en 23 jaar is extra inzet gepleegd. Gekeken wordt waar aanpassingen noodzakelijk en mogelijk zijn. Monitoring is essentieel.
Inwoners door inzet van eigen kracht/eigen regie of door ondersteuning, door bijvoorbeeld gemeente, mee kunnen doen in de maatschappij, rekeninghoudend met de bezuinigingen / maatregelen vanuit het rijk.		Het bieden van maatwerkvoorzieningen die passen bij de persoonlijke situatie van de inwoner. In de ondersteuning van inwoners gaan we uit van de te behalen resultaten en indien nodig compenseren voor beperkingen in de zelfredzaamheid.	Het aanbod algemeen toegankelijke voorzieningen is in 2016 uitgebreid. Het aantal aanbieders is uitgebreid. De eigen bijdrage Hulp bij het Huishouden is verlaagd. Gebiedsteams leveren maatwerk via keukentafelgesprekken.
Nieuwkomers mee kunnen doen aan de maatschappij en zijn gestimuleerd in hun zelfredzaamheid.	Asielgerechtigden zijn zelf verantwoordelijk voor hun inburgering. De gemeente biedt maatschappelijke ondersteuning	Bieden van maatschappelijke begeleiding aan asielgerechtigden in de eerste 6 maanden na de vestiging in de gemeente Nijkerk.	Er is een taakklas in Nijkerk gestart voor kinderen in de basisschoolleeftijd. Via de inkoop van diensten van Vluchtelingenwerk zijn nieuwkomers bij hun vestiging en maatschappelijke participatie

Pijler 1	Een actief betrokken samenleving		
<i>Maatschappelijk effect 3</i>	<i>Vergroting van de zelfstandigheid van inwoners</i>		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
			ondersteund. In 2016 is de participatieverklaring ingevoerd als verplicht onderdeel van de inburgering.

Pijler 1	Een actief betrokken samenleving		
<i>Maatschappelijk effect 4</i>	<i>Jongeren stimuleren om hun talenten te ontplooien</i>		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Wat hebben we bereikt?
Het percentage scholieren in klas 2 en 4 van het voortgezet onderwijs dat de 'afgelopen 4 weken' alcohol heeft gedronken daalt met 10% van 41% naar 31% in 2016.	Regionaal programma FrisValley 2.0 is gestart in 2015. GGD E-MOVO Gezondheidsmonitor alcoholgebruik onder jongeren.	Continueren van activiteiten van FrisValley o.a.: - ondersteuning bij communicatie leeftijdsgrenzen, - ProjectNix (alcoholvrije feesten georganiseerd door horecaondernemers) - controle op alcoholverstrekking CA&J + basiscontrole o.a. vergunningen, - voorlichting op scholen en de alcoholvrije school, - continueren van bezoeken van jeugd- en jongerenwerk aan keten, - De kenmerken van het alcoholgebruik onder jongeren (frequentie, binge-drinken (5 drankjes of meer), dronkenschap) wordt middels de GGD gezondheidsmonitor vastgesteld. Deze monitor wordt eens per vier jaar afgenomen.	Bewustwording gecreëerd onder de Nijkerkse inwoners en scholieren. Er is ondersteuning aangeboden aan de Nijkerkse horeca en recreatie. Activiteit is niet doorgegaan. Er wordt structureel gecontroleerd op alcoholverstrekking aan jongeren. Zowel bij horeca als bij evenementen. Voorlichting gegeven door Halt, St. Voorkom en St. Jeugd en Jongerenwerk. Er zijn meerdere keten bezocht door de jongerewerkers en preventiewerkers. Verwachting uitkomsten nieuwe monitor 2017.

7.3 Wat heeft het gekost?

In tabel 7.3 zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma Gezondheid en Maatschappelijke ondersteuning verbonden zijn.

Tabel 7.3 Lasten en baten (bedragen x € 1.000)

	Begroting 2016	Begroting 2016 na wijziging	Rekening 2016	Vershil tussen begroting na wijziging en rekening
V=voordeel N=nadeel				
Lasten	12.848	12.581	11.774	807 V
Baten	1.400	2.075	2.063	12 N
SALDO (= lasten -/- baten)	11.448	10.506	9.711	795 V

De afwijkingen op programmaniveau (boven € 50.000) worden toegelicht in de financiële jaarrekening.

7.4 Uitvoeringsinformatie

Hieronder vindt u een overzicht van de producten die behoren bij het programma Gezondheid en Maatschappelijke ondersteuning. Ter indicatie zijn per product de lasten vermeld, in afgeronde bedragen.

Tabel 7.4

620	Hulpverlening	€	320.000
623	Maatschappelijke ontwikkeling	€	272.000
661	Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)	€	9.661.000
710	Volksgezondheid	€	886.000
724	Lijkbezorging	€	635.000
		€	11.774.000

Deze tabel bevat uitvoeringsinformatie als aanvulling op de jaarrekening. Zo kunt u de relatie leggen tussen het programma en de bijbehorende producten.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

8.1 Inleiding

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) staat in artikel 25: "De programmaverantwoording bestaat ten minste uit de verantwoording over de realisatie van de programma's en het overzicht van algemene dekkingsmiddelen. Daarnaast wordt inzicht gegeven in het gebruik van het geraamde bedrag voor onvoorzien."

In dit programma legt de gemeente verantwoording af over de realisatie van de algemene dekkingsmiddelen. Deze middelen zijn vrij besteedbaar en niet gerelateerd aan een vooraf bepaald doel of programma. Ze zijn bestuurlijk afweegbaar door de raad. Ze bestaan hoofdzakelijk uit de algemene uitkering van het gemeentefonds, algemene belastingen en dividenden. Daarnaast wordt het saldo van de kostenplaatsen en het budget voor onvoorzien verantwoord. Meer informatie over de algemene belastingen is te vinden in de paragraaf Lokale heffingen.

8.2 Overzicht algemene dekkingsmiddelen

De belangrijkste onderdelen van het overzicht algemene dekkingsmiddelen zijn voorgeschreven. Het gaat daarbij om:

- lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is. Dit zijn met name de OZB, de precariobelasting, de toeristenbelasting en de hondenbelasting
- algemene uitkeringen (Gemeentefonds)
- dividend
- saldo van de financieringsfunctie
- overige algemene dekkingsmiddelen

Tabel 8.1 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien
(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2016	Begroting 2016 na wijziging	Rekening 2016	Vershil tussen begroting na wijziging en rekening
V=voordeel N=nadeel				
Algemene dekkingsmiddelen				
Lokale heffingen (OZB)	8.740	8.740	8.607	133 N
Lokale heffingen (precariobelasting)	1.530	1.530	1.813	283 V
Lokale heffingen (overige vrij besteedbaar)	390	390	455	65 V
Gemeentefonds	29.573	30.569	31.047	478 V
Gemeentefonds, Sociaal Domein	14.083	14.368	14.368	0 V
Dividend	483	483	471	12 N
Saldo financieringsfunctie	2.683	2.292	2.221	71 N
Totaal algemene dekkingsmiddelen	57.482	58.372	58.982	610 N
Onvoorzien en Vennootschapsbelasting				
Onvoorzien	24	89	41	48 V
Vennootschapsbelasting	0	0	222	222 N
Totaal Onvoorzien en Vennootschapsbelasting	24	89	263	174 N

Hieronder schetsen wij kort de ontwikkelingen ten aanzien van de onderwerpen in tabel 8.1.

Lokale heffingen

Het beleid over de lokale heffingen wordt uitvoerig beschreven in de paragraaf Lokale heffingen.

Algemene uitkering

De berekening van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de decembercirculaire 2016. Het voordelig effect dat hieruit voortvloeit wordt veroorzaakt door mutaties op de maatstaven en het accres. Voor de maatstaven zijn de gegevens gebruikt zoals die bekend waren in januari 2017. De bijstelling heeft geleid tot een hogere opbrengst als gevolg van de aanpassing van de maatstaven over de jaren 2014-2016.

Dividend

In 2016 is er dividend ontvangen over de aandelen van de Nuon, Alliander, Vitens en de BNG. De bedragen aan ontvangen dividend zijn respectievelijk voor Alliander € 305.000, Vitens € 133.000 en de BNG € 33.000. Per saldo vallen de dividend opbrengsten € 11.000 lager uit dan begroot.

Saldo van de financieringsfunctie

Het betreft hier het saldo van de werkelijke rentelast en de aan diverse programma's doorberekende rentelast. De werkelijke rentelast voor 2016 is € 1,3 miljoen. Op basis van de door de raad vastgestelde financiële spelregels is € 3,5 miljoen doorbelast aan de diverse programma's. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 2,2 miljoen. Dit is een gevolg van de gekozen verdeelsystematiek op basis van aannames bij de voorcalculaties (raadsbesluit 27 mei 2004). Het is geen echt budgettair voordeel.

Onvoorzien

Het is verplicht om in de begroting een bedrag op te nemen voor onvoorziene uitgaven. Het bedrag voor onvoorzien kan, volgens de voorschriften, worden geraamd voor de begroting in zijn geheel of per programma. In onze gemeente is gekozen voor één bedrag, om de bestuurlijke ruimte voor het college niet onnodig te beperken. Voor de post onvoorzien is een bedrag opgenomen van € 1,50 per woning, oftewel € 24.000. De post onvoorziene uitgaven is in 2016 in belangrijke mate gebruikt voor de afboeking van dubieuze (belasting)debiteuren.

Vennootschapsbelasting (Vpb)

De Meerjarenprognose Grondexploitatie (MPG) is de basis voor de (geraamde) calculatie voor de afdracht Vennootschapsbelasting over 2016. De definitieve aangifte moet voor 1 juni 2017 bij de belastingdienst zijn. Waarschijnlijk zal uitstel moeten worden aangevraagd, omdat voor de belastingdienst de door de raad vastgestelde Jaarstukken de basis vormt. De verwachting is dat er € 222.000 aan Vpb moet worden betaald. Dekking vindt plaats overeenkomstig het (raads)besluit via de reserve bouwgrondexploitatie.

8.3 Uitvoeringsinformatie

Hieronder vindt u de producten die behoren bij het hoofdstuk Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien. Ter indicatie is per product het saldo van baten en lasten vermeld, in afgeronde bedragen. De bedragen met een minteken betekenen een batig saldo.

Tabel 8.2

911	Treasury	€	9.000
913	Beleggingen	€	-450.000
921	Plaatselijke belastingen	€	-10.431.000
930	Algemene uitkering gemeentefonds	€	-45.401.000
940	Onvoorzien	€	41.000
942	Vennootschapsbelasting	€	222.000
950	Voormalig personeel	€	782.000
960	Saldi kostenplaatsen	€	-1.605.000
980	Mutaties reserves	€	-4.092.000
981	Mutaties reserves grondexploitatie	€	-698.000
		€	-61.623.000

Paragrafen

De paragrafen: een dwarsdoorsnede

Naast de zeven programma's en het hoofdstuk 'Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien' bestaat het jaarverslag uit een aantal paragrafen. De paragrafen geven een 'dwarsdoorsnede' van het jaarverslag, gezien vanuit een bepaald perspectief. Doel van de paragrafen is om onderwerpen die op meerdere programma's betrekking hebben, te bundelen in een kort overzicht. Dat geeft de gemeenteraad extra inzicht. Via de paragrafen legt het college nadrukkelijk aan de raad verantwoording af over de realisering van het beleid voor de diverse beheersmatige aspecten.

Het gaat vooral om de beleidslijnen van het beheersproces waarbij sprake kan zijn van een grote financiële impact, een grote politieke betekenis of een aanzienlijk belang voor de realisatie van de programma's. Het is van belang dat de raad inzicht heeft in en overzicht heeft over deze onderwerpen. De paragrafen in de begroting en rekening geven de raad een instrument om de beleidskaders van deze diverse onderdelen vast te stellen en om de uitvoering te controleren.

Aantal paragrafen

In artikel 26 van het BBV staat dat in het jaarverslag dezelfde paragrafen moeten worden opgenomen als in de begroting. In de begroting waren de volgende (verplicht voorgeschreven) paragrafen opgenomen:

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid

Indeling per paragraaf

Elke paragraaf begint met een weergave van de voorschriften en de doelstelling van de paragraaf. Dit wordt gevolgd door een uiteenzetting over de uitvoering van het gemeentelijk beleid.

Paragraaf 1 Lokale heffingen

1.1 Wettelijk kader

Voorgeschreven is dat de paragraaf lokale heffingen ten minste bevat:

- de werkelijke inkomsten
- het beleid ten aanzien van de lokale heffingen
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen
- een aanduiding van de lokale lastendruk
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op zowel de heffingen waarvan de besteding is gebonden (specifieke heffingen) als de heffingen waarvan de besteding ongebonden is (algemene dekkingsmiddelen).

Voor de lokale heffingen dienen de beleidsvoornemens ten aanzien van de lokale heffingen en een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen (waaronder belastingen) te worden opgenomen.

De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van gemeenten en zijn daarom een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. Een overzicht van de lokale heffingen levert meer inzicht op en is daarom van belang voor de raad. Een aanduiding van de lokale lastendruk is van belang voor de integrale afweging tussen beleid en inkomsten. Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid maakt het beeld van de lokale lasten compleet.

1.2 Beleid en inkomsten

De werkelijke inkomsten uit lokale heffingen zijn € 20,5 miljoen in 2016. De opbouw is als volgt:

<i>bedragen * € 1 miljoen</i>	2016	2015	2014	
Belastingen				
OZB woningen	5,1	4,6	4,5	
OZB niet woningen	3,5	3,5	3,2	
Parkeerbelasting	0,5	0,4	0,5	
Precariobelasting	1,8	1,5	0,0	
Riool ³	3,0	2,7	2,7	
Afval ³	3,3	3,1	3,1	
Overig	0,4	0,4	0,4	
Totaal belastingen	17,6	16,2	14,4	
Retributies en leges				
Leges	2,2	2,1	1,6	
Lijkbezorging	0,5	0,5	0,4	
Overig	0,2	0,2	0,2	
Totaal retributies en leges	2,9	2,8	2,2	
Totaal lokale heffingen	20,5	19,0	16,6	

³ In bovenstaande tabel worden m.i.v. 2016 de opbrengsten rioolheffing en afvalstoffenheffing, aangemerkt als belastingopbrengsten in plaats van Retributies en leges

Liander heeft bezwaar gemaakt tegen de opgelegde aanslag precariobelasting. Dit kan betekenen dat wij het betaalde bedrag moeten terugbetalen. Dit gebeurt dan via de hiervoor ingestelde reserve precariobelasting.

Tarievenbeleid belastingen

De tarieven van de diverse belastingen zijn in 2016 niet verhoogd. De raad heeft voor de begroting 2016 vastgesteld dat de inflatiecorrectie op 0% gesteld werd. Het algemene stijgingspercentage is bepaald aan de hand van een driejaarlijks voortschrijdend gemiddelde van de gemiddelde stijging van lonen en prijzen binnen de overheid.

Een uitzondering hierop is de tariefstelling voor de OZB. Gelet op de onzekerheid rond de kostenontwikkeling binnen het sociaal domein heeft de gemeenteraad eind 2015 besloten om de tarieven voor de OZB niet met slechts de inflatiecorrectie te verhogen maar met 10%.

Het tarievenbeleid van deze 2 heffingen is gebaseerd op kostprijsdekking (zie hierna bij retributies).

Begin 2016 heeft de gemeente voor het eerst aanslagen voor de precariobelasting (een heffing voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond) verzonden. Hiertoe was eind 2014 met ingang van 2015 besloten. Dit betreft in onze gemeente slechts een tweetal energieleveranciers/nutsbedrijven. De heffing vindt plaats op basis van tarief (€ 2,25) x aantal strekkende meters. Definitieve aanslagen worden na afloop van het heffingsjaar op basis van aangiftebiljetten over het aantal strekkende meters opgelegd. Hoewel er enige onzekerheid bestond over het realiseren van de opbrengst (bezwaar/beroep) is dit voortvarend verlopen. Dit heeft geleid tot een totaal opbrengst van afgerond € 1.530.000. Deze opbrengst is verantwoord in 2015.

Eind januari 2017 zijn de 2 aanslagen precariobelasting 2016 verzonden. Door toenemend aantal opgegeven strekkende meters, is de totale opbrengst van de precariobelasting € 283.000 hoger dan begroot. Over het verschil in aangeleverde strekkende meters wordt met Liander gesproken, mogelijk leidt dit nog tot een correctie van precariobelasting over 2015.

De opbrengsten precariobelasting zijn conform raadsbesluit toegevoegd aan een bestemmingsreserve Precariobelasting, waardoor e.e.a. geen invloed heeft op de exploitatie.

Tarievenbeleid retributies

Voor de inkomsten uit retributies wordt met kostprijsdekkende tarieven gerekend. Bij de leges wordt rekening gehouden met de lasten en opbrengsten van de betreffende verleende diensten en producten. De manier waarop kostprijzen worden bepaald is beschreven in artikel 16 van de financiële verordening.

Artikel 16 Kostprijsberekening

1. Voor het bepalen van de geraamde kostprijs van producten en diensten van de gemeente wordt een systeem van kostentoe rekening gehanteerd. Bij de kostentoe rekening worden naast de directe kosten alleen die indirecte kosten meegenomen, die rechtstreeks samenhangen met de door de gemeente verleende diensten.
2. Bij de indirecte kosten, bedoeld in het eerste lid, worden de kapitaallasten van de in gebruik zijnde activa, de apparaatskosten, en voor leges en retributies (waaronder ook de rioolheffing en afvalstoffenheffing) de compensabele BTW meegenomen.
3. Bij de bepaling van de kostprijs worden de bijdragen aan en van reserves meegenomen.

Voor het jaar 2016 zijn de tarieven van de leges en andere retributies in het algemeen niet trendmatig verhoogd, aangezien de raad voor dit jaar de inflatiecorrectie op 0% heeft gesteld.

1.3 Lokale lastendruk

Voor de bepaling van de lastendruk is gekeken naar de lastendruk per inwoner, per woning en per type huishouding. Hierbij worden de OZB voor woningen, de afvalstoffenheffing (inclusief container), de rioolheffingen en de kwijschelding betrokken.

De totale netto lastendruk die hieruit voortvloeit was in 2016 € 9,5 miljoen. Dat is per woning/huishouden € 562. Een huishouden met een huurwoning van gelijke WOZ-waarde betaalt € 146 aan gemeentelijke belastingen en heffingen. De vergelijkende cijfers van 2015 zijn opgenomen in de volgende tabel.

Vergelijkingstabel lokale lastendruk

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
Totaal netto lokale lastendruk	€ 9,5 miljoen	€ 10,1 miljoen	€ 8,9 miljoen
<i>per huishouden:</i>			
Met standaard huurwoning	€ 122	€ 122	€ 122
Met standaard koopwoning	€ 548	€ 548	€ 496

1.4 Kwijtschelding

In de gemeente Nijkerk bestaat de mogelijkheid om 100% kwijtschelding te verkrijgen van de aanslag voor de afvalstoffenheffing en het gebruikersgedeelte van de rioolheffing. Om daarvoor in aanmerking te komen mag het inkomen niet hoger liggen dan 100% van het bijstandsniveau en vindt er een vermogenstoets plaats. Aan mensen die een Wwb-uitkering ontvangen wordt de kwijtschelding, na toetsing van de voorwaarden, automatisch toegekend.

In 2016 heeft de gemeente Nijkerk (via GBLT) aan 386 belastingplichtigen kwijtschelding verleend (11 aanvragen waren ultimo 2016 nog in behandeling). Totaal werd een bedrag van € 42.000 kwijtgescholden. Dit is vergelijkbaar met vorig jaar.

1.5 GBLT

De heffing en de invordering van de meeste gemeentelijke belastingen zijn ondergebracht bij GBLT. GBLT is een samenwerkingsverband van (na fusie) 6 waterschappen en 6 gemeenten (naast Nijkerk, maken Dronten, Leusden, Zwolle en vanaf 2016 Bunschoten en Dalfsen onderdeel uit van de samenwerking). GBLT is gehuisvest in Zwolle.

De belastingplichtigen van Nijkerk ontvangen van GBLT een gecombineerde aanslag, waarop zowel de gemeentelijke heffingen als de waterschapsheffingen zijn vermeld. GBLT zorgt dat de informatie op de website van het GBLT en de telefonische bereikbaarheid actueel zijn om vragen van burgers te kunnen beantwoorden. Voor verdere reacties en bezwaar met betrekking tot de aanslag kan de belastingplichtige terecht bij GBLT. Ook de afhandeling van bezwaar- en beroepschriften tegen de gemeentelijke heffingen vindt plaats vanuit GBLT.

GBLT zet zich in om de dienstverlening zo efficiënt mogelijk en met een goede kwaliteit uit te voeren; daarin maakt GBLT vorderingen. Een optimale inzet van digitalisering is daarbij uiteraard van groot belang. Bij plannen en acties wordt naast de deelnemers ook de Waarderingskamer nauw betrokken.

Ontwikkelingen 2016:

1. De DIFTAR-ledigingen worden m.i.v. 2016 niet meer per kwartaal gefactureerd maar, gelet op de geringe omvang van de bedragen, nog maar 1 maal per jaar achteraf. Het betreft ook alleen de ledigingen voor restafval
2. Vanaf 1 oktober 2016 zijn de WOZ-waarden conform regelgeving nog gemakkelijker voor eenieder in te zien via internet. Weliswaar is de koppeling met de landelijke voorziening (LV WOZ) nog niet rond en vindt de ontsluiting nog niet op de voorgeschreven wijze plaats, maar via www.watisdewozwaarde.nl zijn de gegevens gemakkelijk te vinden. De aansluiting op de LV WOZ zal overigens in het 1^e kwartaal 2017 door GBLT worden gerealiseerd.

1.6 Overzicht verordeningen

De verordeningen met daarin de diverse tarieven worden jaarlijks bij afzonderlijk raadsbesluit gewijzigd dan wel opnieuw vastgesteld. De raadsbesluiten worden integraal bekendgemaakt in het elektronisch gemeenteblad, door plaatsing op de website www.officielebekendmakingen.nl.

In de volgende verordeningen zijn belastingen of retributies opgenomen.

Vanaf 2015 is er om efficiency redenen voor gekozen om jaarlijks geen totaal nieuwe verordeningen vast te stellen maar de besluitvorming in voorkomende gevallen zoveel mogelijk te beperken tot wijzigingsverordeningen.

Verordening
Verordening onroerendezaakbelastingen 2014
Legesverordening 2014
Verordening hondenbelasting 2014
Verordening haven-, kade- en liggelden 2014
Verordening brandweerrechten 2014
Verordening lijkbezorgingrechten 2014
Verordening parkeerbelastingen 2014
Verordening afvalstoffenheffing
Verordening forensenbelasting 2014
Verordening rioolheffing 2014
Verordening toeristenbelasting 2014
Verordening precariobelasting
Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen

paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

2.1 Inleiding

De paragraaf weerstandsvermogen geeft aan in welke mate financiële tegenvallers (risico's) opgevangen kunnen worden. Daarmee geeft de paragraaf aan hoe robuust de financiële positie is. Voor het beoordelen van de financiële positie is inzicht nodig in de omvang en achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit. Het bepalen van het weerstandsvermogen en het inventariseren van risico's is een doorlopend proces. Om deze reden wordt bij het opstellen van de paragraaf een vergelijking gemaakt met het voorgaande document in de budgetcyclus.

De paragraaf weerstandsvermogen bevat volgens artikel 11 van het Besluit begroting en Verantwoording (BBV) een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, een inventarisatie van de risico's en het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's. Ook zijn de verplichte kengetallen opgenomen met daarbij een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie. Ons eigen beleid met betrekking tot risicomanagement is vastgelegd in de Nota Risicomanagement 2013-2016.

2.2 Kengetallen financiële positie

De kengetallen geven een globaal beeld van de financiële positie. Voor de 1^e globale beoordeling wordt aangesloten bij de zogeheten signaleringswaarden die afkomstig zijn uit onder meer de stresstest voor 100.000+ gemeenten. De kengetallen zijn ingedeeld in drie categorieën, waarbij categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C	
Netto schuldquote	zondercorrectie doorgeleende gelden	< 90%	90-130%	>130%
	met correctie doorgeleende gelden	< 90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%	
Structurele exploitatieruimte	>0%	>0%	<0%	
Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%	
Belastingcapaciteit "Woonlasten meerpersoonshuishouden"	<95%	95-105%	>105%	

Uitkomsten

In onderstaande tabel zijn de kengetallen opgenomen. Naast het opnemen van de tabel wordt een beoordeling gegeven van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot financiële positie.

Omschrijving	JR 2015	BGR 2016	JR 2016
Netto schuldquote De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Omdat bij leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden.	38%	37%	32% +
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.	32%	30%	27% +
Solvabiliteitsratio De "solvabiliteitsratio" geeft de mate aan waarmee de gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen in het totaal vermogen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen, hoe gezonder de gemeente.	42%	32%	44% +
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	3,3%

Omschrijving	JR 2015	BGR 2016	JR 2016
Het financiële kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.			
Grondexploitatie Het financiële kengetal "grondexploitatie" geeft aan hoe groot de grondpositie (boekwaarde) is ten opzichte van de jaarlijkse baten. De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop.	36%	32%	30%
Belastingcapaciteit "Woonlasten meerpersoonshuishouden" De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Bij woonlasten gaat het om de OZB, de afvalstoffenheffing en rioolrechten. De uitkomst van de berekening van dit kengetal is voor het jaarverslag hetzelfde als bij de begroting.	79%	77%	77%

De kengetallen laten zien dat de jaarrekening evenals voorgaand jaar, gunstiger scoort ten opzichte van de begroting. Ons eigen vermogen is sterker in werkelijkheid dan voorzien in de begroting. Per saldo zijn wij een financieel gezonde gemeente.

2.3 Bepaling structurele ruimte in jaarrekening

Voor de beoordeling van robuustheid van de gemeentelijke financiën is het van belang om inzicht te hebben in de structurele exploitatieruimte in de jaarrekening. Voor 2016 is deze € 0,8 miljoen positief. In onderstaande tabel vindt u de opbouw en de vergelijking met de jaarrekening van vorig dienstjaar.

(bedrag met een minteken betekent een nadeel)

bedragen x € 1.000

	Rekening 2015	Rekening 2016
Saldo rekening (a)	776	3.121
Gecorrigeerd met:		
Saldo incidentele baten en lasten (b)	-807	279
Incidenteel rekeningresultaat (c)	1.351	2.041
Structurele ruimte in exploitatie (a-b-c)	232	801

2.4 Inventarisatie van de structurele en incidentele weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden van de gemeente om onverwachte en substantiële tegenvallers te dekken. Bijvoorbeeld de algemene reserve en de reserve grondexploitatie, maar ook de onbenutte belastingcapaciteit. Hierbij onderscheiden we incidentele en structurele weerstandscapaciteit. De incidentele weerstandscapaciteit is bedoeld om rekeningtekorten, calamiteiten en incidentele tegenvallers op te vangen. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de exploitatie op te vangen.

2.5 Incidenteel

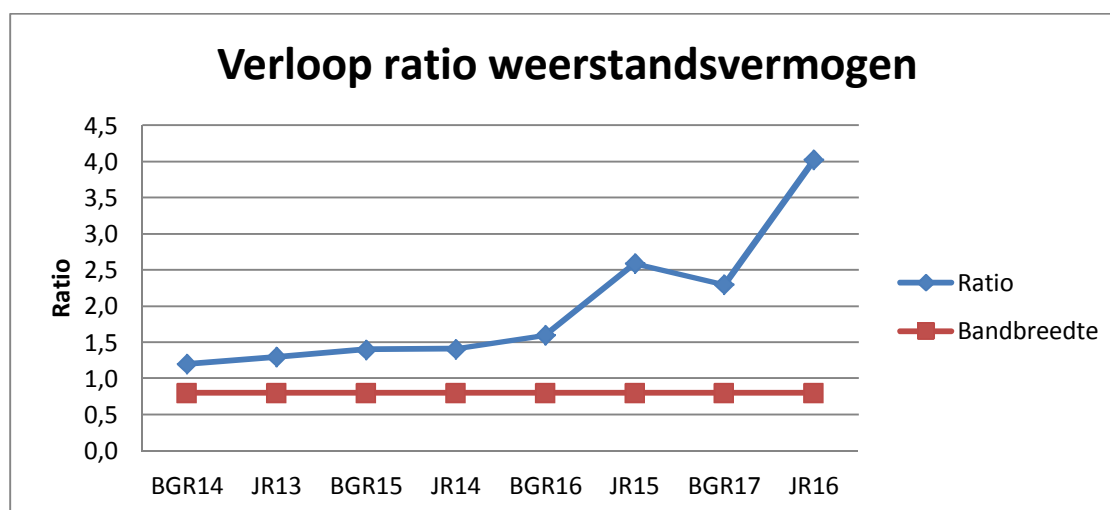
De beschikbare weerstandscapaciteit is toegenomen ten opzichte van de laatste berekening (begroting 2017). De belangrijkste afwijking betreft het voordelig geprognostiseerd begrotingsresultaat 2017-2020 ná de 2^e bestuursrapportage.

Weerstandsvermogen

Conform de Nota risicomanagement wordt het weerstandsvermogen uitgedrukt in een ratio. Met behulp van dit verhoudingsgetal wordt bepaald of het incidenteel weerstandsvermogen toereikend is. De gemeente Nijkerk streeft naar een ratio van tenminste 0,8.

	Rekening 2016
Beschikbare weerstandscapaciteit	23.500
Gewogen risico's	5.835
Overschot (+) / tekort (-) weerstandscapaciteit	17.665
Ratio weerstandsvermogen *	4,0

* Ratio weerstandsvermogen = beschikbare weerstandscapaciteit / gewogen risico's

De beschikbare weerstandscapaciteit wordt bepaald met behulp van het algemene reserve en de reserve grondexploitatie. Overige reserves betreffen bestemmings- / egalisatiereserves, deze worden niet ingezet om algemene risico's op te vangen.

Beschikbare weerstandscapaciteit	Rekening 2016
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Algemene reserve (saldo t+4)	17.800
Reserve bouwgrondexploitatie -/- verwachte onttrekking VP (saldo t)	5.700
Totaal	23.500

Inventarisatie risico's

Ten opzichte van de programmabegroting 2017-2020 zijn er geen substantiële wijzigingen noemen.

Gewogen risico's <i>Bedragen x € 1.000, -/- = voordeel</i>	Rekening 2016
<i>FLO Brandweer</i> Op verzoek van de gemeente Nijkerk voert de VGGM de FLO-overgangsregeling uit. De bijbehorende loonkosten zullen hiervoor nog bij ons in rekening worden gebracht. De onzekerheid van de hoogte wordt veroorzaakt door individuele keuzemogelijkheden die de regeling biedt met betrekking tot de omvang van non-activiteitsverlof en het tot vier maal een jaar opschuiven van de ingangsdatum.	225
<i>Bestuurlijke ontvlechting Muziekschool Noordwest Veluwe</i> Door het faillissement van de Stichting Muziekschool Noordwest Veluwe (2013) en het faillissement van Studio 155 (2014) is het onduidelijk hoeveel medewerkers een eventueel beroep op de garantstelling gaan/willen doen. Daarnaast is het onduidelijk of de garantstellingsovereenkomst wel van toepassing is omdat er in de overeenkomst niets opgenomen is over een faillissement.	230
<i>Grote Kans (GK) = 75% risico</i>	455
<i>Veranderplan, frictiekosten</i> Voor de frictiekosten als gevolg van de veranderende organisatie is een bedrag gereserveerd van € 3,5 miljoen. Hierbij is nog geen rekening gehouden met de aanpassing AOW-leeftijd in pensioenregelingen en de aanpassing van de arbeidsvoorwaardenregeling.	250
<i>Corlaer College</i> Op 29 mei 2015 heeft de Hoge Raad (HR) een uitspraak gedaan inzake cassatie gemeente Nijkerk Corlaer 1 college. Hoewel Nijkerk in het ongelijk is gesteld, is niet de btw-besparende structuur bestreden maar het tijdstip waarop de structuur is toegepast. De uitspraak van de HR biedt nog wel een positief perspectief voor de later gerealiseerde uitbreiding van Corlaer (Corlaer 2). Voor Corlaer 2 is de btw-besparende structuur zoals het er nu uitziet wel tijdig toegepast. De procedure om de btw van Corlaer 2 bij de fiscus terug te vorderen is medio 2015 opgestart. We worden hierin bijgestaan door een externe belasting adviseur. De mogelijkheid dat we de btw van Corlaer 2 terugkrijgen van de fiscus benoemen we hier als positief risico (kans).	-500
<i>Middelgrote Kans (MK) = 50% risico</i>	-250
<i>Garantstellingleningen</i>	1.400
<i>Kleine Kans (KK) = 25% risico</i>	1.400
Risico's vermogen	1.605
Gewogen risico's grondexploitatie*	4.230
Totaal risico's	5.835

* Bron: MPG rekening 2016

2.6 Structureel

Beschikbare weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit wordt gevormd door de onbenutte belastingcapaciteit en onbenutte budgettaire capaciteit.

Onbenutte budgettaire capaciteit

De onbenutte budgettaire capaciteit wordt bepaald door de post onvoorzien en het saldo van de begroting over de jaren 2017-2020. De uitkomst van de onbenutte budgettaire capaciteit bedraagt:

Tabel 1 Onbenutte budgettaire capaciteit

<i>(-/- = voordeel)</i>	2017 x € 1.000	2018 x € 1.000	2019 x € 1.000	2020 x € 1.000
Onvoorzien	-24	-24	-24	-24
Saldo programmabegroting 2017-2020	-22	-347	-774	-669
2 ^e Bestuursrapportage 2016	-212	-803	-1.186	-1.303
Totaal	-258	-1.174	-1.984	-1.996

De onbenutte budgettaire capaciteit valt meerjarig ten opzichte van de programmabegroting 2017 voordeliger uit. Dit wordt veroorzaakt door de effecten uit de septembercirculaire van het gemeentefonds (mutaties 2^e Bestuursrapportage 2016).

Onbenutte belastingcapaciteit

Bij de bepaling van de onbenutte belastingcapaciteit wordt gekeken naar de ruimte die aanwezig is om de OZB-tarieven nog te verhogen. Hiertoe wordt het maximaal toegestane tarief vergeleken met de tarieven van de gemeente Nijkerk. Voor de maximale tarieven wordt uitgegaan van de normen volgens het "redelijk peil" zoals dat wordt gehanteerd voor de toelating tot artikel 12 van de financiële verhoudingswet. Dit redelijk peil wordt jaarlijks gepubliceerd in de meicirculaire van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Op basis van de laatst beschikbare gegevens (meicirculaire 2016) is dit 0,1927% van de totale WOZ-waarde.

De Financiële-verhoudingswet (Fvw) bepaalt dat de eigen inkomsten van een gemeente een bepaald redelijk peil hebben, wil zij in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering op basis van artikel 12 Fvw. Om dat te kunnen beoordelen moet duidelijk zijn welke eigen inkomsten daarbij worden betrokken en wat een redelijk peil is. Daarbij gaat het om de eigen inkomsten uit:

- de onroerende-zaakbelastingen (OZB);
- de rioolheffingen;
- de afvalstoffenheffingen en reinigingsrechten.

Bij gemaximaliseerd tarief bedraagt de OZB-opbrengst voor de gemeente Nijkerk € 12,4 miljoen. De huidige raming van de OZB-opbrengst bedraagt € 9,0 miljoen. Dit brengt de onbenutte belastingcapaciteit op een bedrag van € 3,4 miljoen. Onderstaande tabel laat de onbenutte belastingcapaciteit over de afgelopen vier jaar zien:

Tabel 2 Onbenutte belastingcapaciteit

	2014	2015	2016	2017
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Onbenutte belastingcapaciteit	-2.900	-3.300	-3.300	-3.400

In 2016 is de OZB met 10% verhoogd, dit heeft echter geen effect op de uitkomst van de onbenutte belastingcapaciteit omdat het percentage voor "redelijk peil" eveneens is verhoogd van 0,1790% naar 0,1889%.

Specifieke risico's

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de specifieke risico's die een structureel effect kunnen hebben binnen de exploitatie.

Gewogen risico's	2017	2018	2019	2020
-/- = voordeel	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
<i>Instandhouding sportaccommodaties</i>	0	0	0	p.m.
Het budgettaire effect van de instandhouding van de sportaccommodaties is in de Voorjaarsnota 2016 budgettair verwerkt middels een ingroeivariant. Dit maakt dat de komende jaren het budget nog moet oplopen met iedere nieuwe jaarschijf die aan het meerjarenperspectief wordt toegevoegd. Dit laatste geven we weer als p.m.				
<i>Grote Kans (GK) = 75% risico</i>	0	0	0	0
Niet van toepassing	-	-	-	-
<i>Middelgrote Kans (MK) = 50% risico</i>	0	0	0	0
<i>Instandhouding maatschappelijk vastgoed</i>	140	140	140	140
Het onderhoud van openbare gebouwen is thans structureel budgettair geregeld via een beheerplan. Voor normaal jaarlijks onderhoud en voor groot onderhoud zijn dan budgetten beschikbaar. Voor renovatie c.q. totale vervanging ligt dat anders. Indien de keuze wordt gemaakt om zoveel mogelijk openbare gebouwen en/of gemeentelijke eigendommen af te stoten dan vervalt de plicht tot instandhouding daarvan en blijft deze beperkt tot gemeentelijke gebouwen waarin eigen diensten zijn ondergebracht aangevuld met een enkel bijzonder gebouw (zoals monument gemeentetoren). Investerings in de onderwijs-accommodaties zijn voorzien via het IHP. Nog niet voor alle gemeentelijke gebouwen is voldoende in beeld of er genoeg				

Gewogen risico's	2017	2018	2019	2020
<i>-/- = voordeel</i>	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
herinvesteringsruimte binnen de gemeentelijke begroting zit voor nieuwbouw/renovatie. Voor het onderhoud is er wel voldoende beschikbaar in het beheerplan gemeentelijke gebouwen. Het risico van € 550.000 wordt ingeschat op kleine kans.				
3D's Met betrekking tot de 3D's zijn er veel onzekerheden. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan het open-eind-karakter van de diverse regelingen, de toekomst van de sociale werkvoorziening, de toename van het aantal statushouders, en de grilligheid van de hoogte van de rijksbijdragen. Deze onzekerheden zijn moeilijk te kwantificeren. Voorshands zijn wij uitgegaan van 10% van de omvang van het deelfonds sociaal domein, met een gewogen kleine kans.	350	350	350	350
Renterisico Het renteniveau ligt op een historisch laag punt. Voor de komende tijd ligt een rentestijging dan ook meer voor de hand dan een verdere daling. Een stijging van de rente heeft uiteraard ook effect op onze rentelast. Een stijging van 1,00% kost ons ± € 100.000.	25	25	25	25
BTW samenwerkingsverbanden Onder andere om de taken op het gebied van de decentralisaties jeugd, participatie en zorg te kunnen uitvoeren, worden gemeenten genoodzaakt tot samenwerken. Samenwerken brengt onvermijdelijk btw-gevolgen met zich mee. Macro gezien kan het ingevoerde BCF plafond nog leiden tot een landelijk nadeel voor alle gemeenten. Voor de samenwerking met de gemeenten Bunschoten, Leusden, Putten en Nijkerk geldt naar huidig inzicht, dat bij de organisatievorm, gastheermodel, er een btw risico is. Ditzelfde geldt voor de Vennootschaps-plicht (vpb) per 1-1-2016. De fiscus heeft inmiddels aangegeven dat het risicomarginaal is.	0	0	0	0
Kleine Kans (KK) = 25% risico	515	515	515	515
Vennootschapsbelasting Bij de Voorjaarsnota 2016 is besloten de in verband met de grondexploitatie verschuldigde Vennootschapsbelasting te dekken uit het resultaat van de grondexploitatie dan wel uit de reserve grondexploitatie. Het ziet er nu niet naar uit dat de Vennootschapsbelastingplicht per 2016 budgettaire consequenties heeft buiten de grondexploitaties.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Risico's exploitatie	515	515	515	515

Weerstandsvermogen

Wanneer de structurele weerstandscapaciteit wordt afgezet tegen de exploitatierisico's ontstaat het volgende beeld:

<i>(-/- = voordeel)</i>	2017	2018	2019	2020
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Onbenutte budgettaire capaciteit	-258	-1.174	-1.984	-1.996
Onbenutte belastingcapaciteit	-3.400	-3.400	-3.400	-3.400
Exploitatierisico's	515	515	515	515
Totaal	-3.143	-4.059	-4.869	-4.881

Uit bovenstaande tabel blijkt dat onze gemeente genoeg weerstandsvermogen heeft om toekomstige exploitatierisico's te kunnen opvangen.

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

3.1 Wettelijk kader

In deze paragraaf moet voor de kapitaalgoederen wegen, riolering, water, groen en gebouwen het onderstaande worden aangegeven:

- het beleidskader;
- de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
- de vertaling van de financiële consequenties in de jaarstukken.

Lasten van onderhoud kunnen op diverse programma's voorkomen. Met onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de exploitatie gemoeid. Een helder en volledig overzicht is daarom van belang voor een goed inzicht in de financiële positie.

3.2 Beleidskader

Het onderhoud van bovengenoemde kapitaalgoederen gebeurt aan de hand van beheerplannen. De periode waarover in een beheerplan wordt uitgekeken is afhankelijk van de economische en/of technische levensduur van de betreffende kapitaalgoederen behorende bij het beheerplan. Tenminste elke vijf jaar wordt een beheerplan herzien.

Over het algemeen worden de jaarlijkse lasten behorende bij een beheerplan constant gehouden door gebruik te maken van een voorziening. Een voorziening kan conform geldende regelgeving nooit een negatief saldo hebben. Indien een negatief saldo dreigt te ontstaan dient een toevoeging te worden gedaan.

3.3 De beheerplannen per categorie

Per categorie kapitaalgoederen bestaan één of meer beheerplannen. Deze beschrijven de uitgangspunten voor het beheer en geven inzicht in de financiële gevolgen op korte en langere termijn.

3.3.1 Wegen

Beheerplan Wegen

De doelstelling van dit beheerplan is het in stand houden van de openbare wegen die in beheer zijn bij de gemeente. De wegbeheerder is verantwoordelijk voor een optimaal beheer en onderhoud van de verhardingen. Dit vraagt een afweging tussen de technische minimumeisen, de wensen van de burgers en het beschikbare budget.

De gemeente Nijkerk gebruikt voor het wegbeheer het programma GeoVisia van DataQuint. Dit is een geautomiseerd wegbeheersysteem, gebaseerd op de systematiek van het CROW, het nationaal kenniscentrum voor verkeer, vervoer en infrastructuur. Dit programma geeft inzicht in de relatie tussen het gewenste kwaliteitsniveau en de bijbehorende investeringen. In 2003 is in overleg met de raadscommissie gekozen voor het kwaliteitsniveau 'voldoende' met de daarbij behorende financiële gevolgen.

Voorziening beheerplan Wegen (F1a)²

In 2016 is € 2.113.100 aan de voorziening toegevoegd en is daaraan € 973.000 onttrokken. De stand van de voorziening per 31/12/2016 is € 1.646.000.

De herinrichting van de openbare ruimte wordt waar mogelijk integraal uitgevoerd.

In 2016 is er groot onderhoud conform plan uitgevoerd in de polder Arkemheen (Nekkeveld, Bremerseweg, Bontepoort en Groene wegje).

In 2016 vond de aanbesteding plaats voor het onderhoud aan de Blokhuissteeg, Vossenweg, Veenwal, Schoolstraat en Wolfsesteeg. Deze werkzaamheden worden in het 2^e kwartaal van 2017 uitgevoerd.

Verder is in 2016 een aantal projecten afgerond, waarbij een beperkte financiële bijdrage vanuit de voorziening Wegen beschikbaar is gesteld; de Herinrichting Frieswijkstraat, omgeving Het Bakken en Sportweg. Deze projecten zijn integraal uitgevoerd, omdat een substantiële subsidie beschikbaar is gesteld.

² De nummers F1 e.d. verwijzen naar de lijst en het overzicht van reserves en voorzieningen zoals opgenomen in de Kadernota 2013. Deze lijst is, geactualiseerd, als bijlage 3 in deze programmarekening opgenomen.

Beheerplan Infrastructurele Kunstwerken (bruggen, viaducten enz.)

In het beheerplan kunstwerken zijn de onderhoudskosten van bruggen, vlonders, viaducten, etc. -samengevat in het woord 'kunstwerken'- vastgelegd. De doelstelling van dit beheerplan is het in stand houden voor voornoemde voorzieningen, nauw verbonden met het optimaal beheer en onderhoud van verhardingen. Het plan is in 2016 geactualiseerd. De jaarlijkse storting is met € 60.000 verhoogd.

Voorziening beheerplan Kunstwerken (F1b)

In 2016 is € 173.000 aan de voorziening toegevoegd, daaraan is € 24.000 onttrokken voor de werkzaamheden. Vanuit de gehouden jaarlijkse inspecties heeft er klein onderhoud plaatsgevonden aan het gehele bestand van kunstwerken. Groot onderhoud, zijnde vervanging en/of renovatie van enkele onderdelen van kunstwerken, heeft in 2016 plaatsgevonden. Jaarlijks wordt het groot onderhoud geactualiseerd vanuit de gehouden inspecties. Bij de actualisatie wordt een meerjarenplanning opgesteld.

Beheerplan Openbare Verlichting

Het beleids- en beheerplan openbare verlichting bevat de beleidsdoelstellingen die met openbare verlichting worden nagestreefd, zoals verkeersveiligheid en sociale veiligheid.

Het beheerplan beschrijft de technische en economische uitgangspunten die de gemeente hanteert bij het beheer van de openbare verlichting en de bijbehorende financiële consequenties. Het beheerplan is in 2016 geactualiseerd. De jaarlijkse storting is met € 62.000 verlaagd.

Voorziening beheerplan Openbare Verlichting (F3)

In 2016 is € 170.000 gestort in en € 36.000 onttrokken aan de voorziening. In 2016 is er minder onttrokken aan het beheerplan dan voorzien. Het groot onderhoud programma openbare verlichting is op basis van het Beheer Openbare Verlichting 2016 - 2020 in uitvoering. De vervanging van openbare verlichting is voor aantal straten in de binnenstad uitgesteld. Dit wordt in de toekomst integraal meegenomen bij de herinrichtingen van de binnenstad in de periode 2017-2020. Tevens is de remplace 2016 nog niet geheel uitgevoerd, deze werkzaamheden worden dit voorjaar afgerond waarbij de inzet is om zoveel mogelijk lampen te vervangen door led.

Beheerplan Straatmeubilair en verkeersvoorzieningen

Het beheerplan straatmeubilair en verkeersvoorzieningen schept een kader voor verantwoorde, eenduidige keuzen en inrichting van straatmeubilair en verkeersvoorzieningen in de openbare ruimte. Door deze voorziening is het dagelijks en groot onderhoud gewaarborgd. Om de onderhoudskosten laag te houden wordt zoveel mogelijk standaardisatie toegepast. Het beheerplan is in 2016 geactualiseerd. De jaarlijkse storting is met € 15.000 verhoogd.

Voorziening beheerplan straatmeubilair en verkeersvoorzieningen (F7)

In 2016 is € 255.000 aan de voorziening toegevoegd en € 118.000 onttrokken ten behoeve van dagelijks onderhoud en de noodzakelijke investeringen. De gemeente heeft circa 22.000 verkeersvoorzieningen en straatmeubilairobjecten, zoals de verkeersborden, verkeerslichten, bankjes, openbare afvalbakken, etc. In 2016 zijn de geplande saneringen van (overbodige) palen in groenvoorzieningen en straten in de gemeente Nijkerk uitgevoerd.

3.3.2 Water

Beheerplan Haven c.a.

Bij de vaststelling in 2007 van het Beleids- en Beheerplan Binnen- en Buitenhaven, Arkersluiscomplex en Arkervaart zijn beslissingen genomen over de instandhouding van een aantal infrastructurele voorzieningen ten behoeve van de beroepsvaart en de recreatie.

Voor het in stand houden van deze voorzieningen zijn investeringen gepland waarvan de financiële gevolgen over een periode van 20 jaar in beeld zijn gebracht. Financiering verloopt via een voorziening. In 2016 is het beheerplan geactualiseerd. De jaarlijkse storting is met € 60.000 verlaagd.

Voorziening haven-, kade- en sluiswerken (F6)

In 2016 is € 86.000 toegevoegd en € 118.000 onttrokken aan de voorziening.

In 2016 is de beschoeiing aan de Arkervaart tussen de sluis en de viaduct A28 vervangen.

Beheerplan bermen, water en duikers

Bij de vaststelling van het beheerplan bermen, wateren en duikers in augustus 2011 zijn beslissingen genomen over het beheer en onderhoud van bermen, wateren en duikers. Dit beheerplan geeft richtlijnen voor dit beheer en onderhoud ter vergroting van de functionaliteit, beleving en ecologische waarde. In dit beheerplan zijn tevens de financiële consequenties vastgelegd voor het dagelijks en groot onderhoud.

Voorziening beheerplan bermen, water en duikers (F11)

In 2016 is € 90.000 toegevoegd aan de voorziening. Er is € 67.000 onttrokken.

Vanuit de gehouden inventarisatie van duikers in 2014 en 2015 is een aantal duikers in 2016 vervangen. Ook is een aantal duikers ontstopt en aanliggende sloten uitgediept. Op enkele locaties is de beschoeiing vervangen. Herziening van dit beheerplan stond voor 2016 gepland maar is uitgesteld door de vacature van de functie beleidsmedewerker groen.

3.3.3 Groen

Beheerplan Groen

Het handboek groenbeleid bevat de beleidsinhoudelijke doelstellingen die met het openbaar groen worden nagestreefd, bijvoorbeeld het bijdragen aan een prettig woon- en leefklimaat. In het speelruimteplan als onderdeel van het handboek groenbeleid is vastgelegd welke speelplaatsen of toestellen moeten worden vervangen, verwijderd en gerenoveerd. De hierbij behorende beheerplannen groen en speelvoorzieningen zijn in resp. 2012 en 2013 geactualiseerd.

Het beheerplan Groen is uitgesplitst in drie deelvoorzieningen, dit zijn: deelvoorziening plantsoenen (F5a), deelvoorziening speelruimteplan (F5b) en deelvoorziening begraafplaatsen (F5c). Alle drie de deelvoorzieningen maken onderdeel uit van het beheerplan Groen. Cumulatief dienen deze deelvoorzieningen een positief saldo te vertonen.

Deelvoorziening plantsoenen (F5a)

In 2016 is in totaal € 365.000 toegevoegd aan de deelvoorziening plantsoenen (F5a). Onttrokken is € 532.000. Op basis van de technische IBOR kwaliteit en standaard vervanging van groen zijn grote, middelgrote en kleine groenrenovaties uitgevoerd. De grote en middelgrote renovaties: Gruttolaan en omgeving, Paasbos en Brouwerspad. Ook zijn veel kleinere projecten in Nijkerk, Nijkerkerveen Hoevelaken uitgevoerd.

Deelvoorziening speelruimteplan (F5b)

Voor de instandhouding van de speelterreinen is een afzonderlijke deelvoorziening ingesteld (F5b). In 2016 heeft de toevoeging plaatsgevonden overeenkomstig het beheerplan, te weten € 124.000. Een bedrag van € 54.000 is aan het beheerplan onttrokken.

Op basis van de technische inspecties zijn diverse speeltoestellen vervangen. Van vier speelplaatsen zijn de valdempende ondergronden vervangen door kunstgras, de plannen voor de Sportweg en park De Bogen zijn klaar voor uitvoering.

Deelvoorziening begraafplaatsen (F5c)

In 2016 heeft de toevoeging plaatsgevonden overeenkomstig het beheerplan, te weten € 25.000. Er is een bedrag van € 44.000 onttrokken. In 2016 is een deel van de paden op de algemene begraafplaats Nijkerk en Hoevelaken vervangen. Ook vond er begin 2016 een ruiming van algemene graven plaats.

In 2015 is de egalisatiereserve begraafplaatsen gevormd, vanuit een tweetal opgeheven reserves die betrekking hadden op de begraafplaatsen. Totdat de begraafplaatsexploitatie in 2027 kostendekkend is, wordt vanuit deze reserve een jaarlijkse onttrekking gedaan ter dekking van het jaarlijkse exploitatietekort. Voor 2016 was deze vrijval € 157.000. De prognose is dat het jaarlijkse vrij te vallen bedrag afneemt, tot 2027.

3.3.4 Riolering

Beheerplan Riolering

Het vaststellen van een gemeentelijk rioleringsplan (GRP) is een wettelijke taak ingevolge de Wet Milieubeheer. Een dergelijk plan beoogt ervoor te zorgen dat de verwijdering van afvalwater overal in de gemeente op milieutechnisch verantwoorde wijze plaatsvindt. In de hele gemeente is riolering aangelegd. Daardoor ligt het accent in het GRP sterk op het beheer en de instandhouding van de voorzieningen, alsmede op uitbreiding vanwege de aanleg van nieuwbouwwijken en bedrijfsterreinen.

De financiering loopt via een voorziening. In het eerste kwartaal 2012 is het verbreed gemeentelijk rioleringsplan (VGRP) vastgesteld, een actualisatie van het GRP 2005. Hierdoor mogen in het GRP maatregelen worden meegenomen die betrekking hebben op de grondwateroverlast en afkoppeling van hemelwater.

Deze maatregelen komen vanuit het waterplan, een plan met een totale strategische visie over 'hoe om te gaan met water' in stedelijk en buitengebied, nu en in de toekomst. Het waterplan bevat onderwerpen als het terugdringen van grondwateroverlast, het verbeteren van waterkwaliteit en ecologie, het bevorderen van het gebruik en de beleving van water. Het gemeentelijk rioleringsplan kan gezien worden als een uitvoeringsplan van het waterplan, vergelijkbaar met een baggerplan e.d. In 2006 is naast het gemeentelijk rioleringsplan ook het waterplan vastgesteld.

Voor de vervanging van rioleringen is het volgende systeem gehanteerd; de kosten van de vervangingsinvesteringen worden in het jaar opgenomen waarin de vervanging is gepland en uitgevoerd wordt. Op dat moment worden ook de kapitaallasten geraamd en vanaf dat jaar verwerkt in het rioolrecht.

Voorziening beheerplan riolering (F4)

De voorziening beheerplan riolering vormt één geheel met de egalisatievoorziening rioolheffingen.

In 2016 is € 500.000 meer gestort in de voorziening dan geraamd in het VGRP.

Een aantal wateroverlastlocaties zijn aangepakt. Deze locaties zijn o.a. de Oosterdorpsstraat/ Meervelderf en de Holkerweg ter hoogte van de Samuel Gerssenlaan. Tevens is de voorbereiding gestart voor het afkoppelen van regenwater van de riolering in de Oranjebuurt. Vooruitlopend op het project Oranjebuurt (uitvoering 2017) is de firma Bronswerk in 2016 afgekoppeld. Dit betrof circa 1 ha verhard oppervlakte. De relining van de riolering kwam voor een groot deel gereed.

3.3.5 Gebouwen

Beheerplan Gemeentelijke Gebouwen

De doelstelling van het beheerplan is om de conditie van de gemeentelijke gebouwen te bewaken, achterstallig onderhoud te voorkomen en inzicht te hebben in de noodzakelijke instandhoudingskosten over een langere periode. De meerjaren-onderhoudsbegroting die deel uitmaakt van het beheerplan strekt zich uit over een periode van 20 jaar. In deze periode worden nagenoeg alle onderhoudsactiviteiten minimaal één keer uitgevoerd. Als onderhoudsniveau is in het beheerplan de kwaliteit 'voldoende tot goed' aangehouden om achterstallig onderhoud en verpaupering te voorkomen. De gebouwen die in het beheerplan zijn opgenomen, of later aan het beheerplan zijn toegevoegd, betreffen alle gemeentelijke gebouwen met uitzondering van de scholen en de sportgebouwen.

In 2018/2019 lopen de contracten met SRO af en dan zal een nieuwe aanbesteding moeten plaatsvinden voor de sportgebouwen. Op dat moment moet er ook een actualisatie van de beheerplannen voor de sportaccommodaties plaatsvinden. De sportgebouwen zijn inmiddels wel geïnventariseerd. In de actualisatie van 2018/2019 zullen de sportgebouwen en de gemeentelijke gebouwen twee afzonderlijke beheerplannen en dus ook twee afzonderlijke voorzieningen gaan vormen. Uit huidige berekeningen blijkt dat er voor de sportgebouwen onvoldoende middelen zijn gereserveerd. Dit komt tot uiting in de risicoparagraaf.

Voorziening beheerplan gemeentelijke gebouwen (F2)

In 2016 is € 814.000 aan de voorziening toegevoegd. Er is een bedrag van € 996.000 onttrokken. In 2016 is uitvoering gegeven aan de werkzaamheden zoals gepland in het meerjaren-onderhoudsplan.

Voor de zwembaden wordt alleen temporiserend (hoogst noodzakelijk) onderhoud uitgevoerd. De sporthallen zijn in beheer/exploitatie bij SRO.

Voor een aantal gemeentelijke gebouwen is het buitenschilderwerk uitgevoerd, naast alle lopende onderhoudscontracten voor de gemeentelijke gebouwen. Met betrekking tot de werkzaamheden aan het stadhuis is een aantal werkzaamheden uitgesteld in afwachting van verdere uitwerking van de plannen. Huize de Brink is

in december 2016 verkocht. Buurthuis De Goede Hoop is in 2016 gesloopt en het gebouw van Klavertje Vier is overgedragen aan de Willem Farelschool.

Voorziening sportmaterialen

Geen afwijkingen.

Overzicht beheerplannen, planperiodes en financieringswijze

Categorie	Beheerplan	Planperiode	Jaar herziening	Financiering
Wegen	Wegen	2012-2031	2017 ²	via voorziening F1a
	Kunstwerken	2013-2051	2017 ²	via voorziening F1b
	Openbare verlichting	2016-2020	2020	via voorziening F3
	Verkeersvoorzieningen en straatmeubilair	2016-2020	2020	via voorziening F7
Water	Havens	2016-2020	2020	via voorziening F6
	Bermen, water en duikers	2011-2032	2017 ²	via voorziening F11
Groen	Groen	2012-2032	2018	via voorziening F5ac
	Speelvoorzieningen	2012-2032	2018	via voorziening F5b
	Begraafplaatsen	2015-2019	2019	Via voorziening F5c
Riolering	Riolering (GRP)	2012-2071	2017	via voorziening F4
Gebouwen	Openbare gebouwen	2008-2027	2018/2019 ²	via voorziening F2
	Sportmaterialen	2008-2027	2018/2018 ²	via voorziening F10

² Door aanschaf nieuw beheerpakket kon beheerplan wegen dit jaar niet worden uitgevoerd. Eind 2016 heeft het Kadaster Basisregistratie Grootchalige Topografie kaart goedgekeurd, waardoor het beheerplan vertraging heeft opgelopen

3.4 Financiële consequenties onderhoud kapitaalgoederen

In onderstaand overzicht staan de exploitatielasten van de diverse beheerplannen (is dotatie aan de voorziening) in 2016. In deze paragraaf is informatie te vinden over de uitvoering van het jaarplan 2016. Tevens vindt u in het overzicht de stand van de voorziening per 31 december 2015 en de stand per 31 december 2016. Jaarlijks wordt beoordeeld of de hoogte van de voorziening voldoende is om de verwachte kosten te kunnen dekken. Zo nodig vindt aanvulling plaats ten laste van de exploitatie.

Overzicht voorzieningen beheerplannen (bedragen x € 1.000)

Beheerplan	Storting 2016	Onttrekking 2016	Saldo	Stand 31-12-2015	Stand 31-12-2016
Wegen (F1)	2.286	996	1.290	658	1.948
Openbare gebouwen (F2)	814	996	-182	2.117	1.935
Openbare verlichting (F3)	170	36	134	933	1.067
Riolering (F4)	500	0	500	7.189	7.689
Groen (F5)	513	748	-235	970	735
Havens (F6)	86	118	-32	290	258
Straatmeubilair en verkeersvoorzieningen (F7)	255	118	137	510	647
Voorziening beheerplan roerende zaken stadhuis (F8)	15	20	-5	209	204
Voorziening sportmaterialen 3 sporthallen (F10)	23	22	1	251	252
Bermen, water en duikers (F11)	90	67	23	24	47

Paragraaf 4 Financiering

4.1 Wettelijk kader

De paragraaf Financiering van de programmabegroting en programmarekening gaan in op de (verwachte) financieringspositie van de gemeente en het bijbehorende risicoprofiel.

Artikel 17 van de Financiële beheersverordening van de gemeente Nijkerk bevat de uitgangspunten en richtlijnen waaraan het college zich dient te houden bij het aantrekken en uitzetten van geldmiddelen. Dit artikel is nader uitgewerkt in het Financieringsstatuut. In dit statuut zijn uitvoeringsregels, een interne verdeling en mandatering van taken en bevoegdheden, alsmede de bijbehorende informatievoorziening geregeld.

4.2 Financieringspositie

De financieringspositie per 31 december 2015 en 2016:

2015	een financieringoverschot van	€ 6,0 miljoen
2016	een financieringoverschot van	€ 0,4 miljoen

In 2016 is er een afname van het financieringoverschot met € 5,6 miljoen, per saldo veroorzaakt door:

Effect op de financieringspositie (bedragen x € 1 miljoen)	€
van de investeringen in vaste activa	-5,0 miljoen
van de afschrijvingen en desinvesteringen	3,9 miljoen
van de afname van de financiële vaste activa	0,7 miljoen
van de afname van de boekwaarde van de bouwgronden	6,5 miljoen
van de afname reserves en voorzieningen	-0,1 miljoen
van de afname door aflossingen geldleningen	-11,6 miljoen
Per saldo een toename	5,6 miljoen

Het gewogen gemiddelde rentepercentage over de leningenportefeuille bedraagt eind 2015 3,5% en eind 2016 3,1%.

4.3 Liquiditeitspositie

Door een goed beheer van de dagelijkse saldi streven we naar een optimaal rendement en wordt erop toegezien dat de liquiditeitspositie steeds voldoende is om te garanderen dat wij aan onze betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Het betalingsverkeer verloopt daarbij voornamelijk via onze huisbankier, de BNG (Bank Nederlandse Gemeenten).

Bij het optimaliseren van het renteresultaat worden, voor het aantrekken of uitzetten van geld als gevolg van de liquiditeitspositie, meerdere marktpartijen benaderd voor offertes. Aan de hand van deze offertes wordt een keuze gemaakt.

4.4 Risicobeheer

De gemeente heeft in het kader van het risicobeheer in 2016 gehandeld conform de uitgangspunten zoals deze zijn opgenomen in de financiële beheersverordening. In 2016 zijn geen leningen verstrekt en geen garanties verleend voor de uitoefening van de publieke taak. Er zijn geen derivaten aangetrokken. Op dit moment zijn de risico's voor de gemeente door het gevoerde beleid minimaal.

In de Wet Fido zijn kaders opgenomen ter beperking van het renterisico op de netto vlottende schuld (kasgeldlimiet) en het renterisico op de vaste schuld (renterisiconorm). Hier moet de gemeente zich aan houden.

4.5 Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is 8,5 % van de lasten van de primaire begroting (exclusief BTW) en bedroeg voor de gemeente in 2016 € 8,7 miljoen. Om optimaal gebruik te maken van de lage rente op kortlopende leningen is de maximale ruimte binnen de regels van de Wet Fido benut.

In 2016 zijn er diverse kasgeldleningen afgesloten. Op 31 december staat er geen kasgeldlening op de balans.

In onderstaande tabel is voor 2016 per kwartaal de liquiditeitspositie opgenomen.

<i>Bedrag x € 1.000</i>	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	Jaartotaal
Beginsaldo	-1.452	1.376	6.871	15.682	22.477
Inkomsten	-23.713	-29.099	-16.674	-35.920	-105.406
Uitgaven	26.541	34.594	25.485	21.200	107.820
Eindsaldo	1.376	6.871	15.682	962	24.891

Het verloop in 2016 heeft naast de reguliere inkomsten en uitgaven te maken met de opbrengsten vanwege grondverkoop en de inkomsten- en uitgavenstroom voor de bouw van de tunnel van de Amersfoortseweg.

Schatkistbankieren

Sinds 1 januari 2014 moeten de gemeenten verplicht schatkistbankieren. In 2016 is het voorgekomen dat incidenteel sprake was van middelen die afgestort dienden te worden. Er zijn in 2016 geen middelen buiten 's Rijks schatkist aangehouden. Het drempelbedrag waarboven afgestort diende te worden was € 600.000 in 2016.

4.6 Renterisiconorm

Het renterisico op de vaste schuld vloeit voort uit de mate waarin het saldo van rentelasten en -baten gevoelig is voor wijzigingen in het rentepercentage op aangetrokken leningen en uitzettingen.

De renterisiconorm is in het leven geroepen om het renterisico vanwege herfinanciering en renteherziening van geldleningen te spreiden. De norm is vastgelegd op 20% van het begrotingstotaal.

Zoals uit volgende tabel blijkt, zijn wij ook in 2016 onder deze norm gebleven.

	Jaarrekening	Jaarrekening	Begroting
<i>Bedragen x € 1 miljoen</i>	2015	2016	2017
Renterisiconorm	18,6	20,5	17,8
Renteherziening op vaste schuld	0,0	0,0	0,0
Renterisico op vaste schuld	0,0	0,0	0,0
Ruimte (+) of overschrijding (-)	18,6	20,5	17,8

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

5.1 Inleiding

Deze paragraaf beschrijft de stand van zaken van de bedrijfsvoering; wat de gemeente doet om te zorgen dat de gestelde doelen rechtmatig, efficiënt en effectief bereikt worden. De organisatie is echter geen statisch geheel. We blijven oog houden voor externe ontwikkelingen en passen waar nodig de bedrijfsvoering aan. In 2014 is een aanzet voor een ingrijpende organisatieverandering gegeven met het opstellen van de verandervisie en het veranderplan. De implementatie van de veranderingen neemt een aantal jaren in beslag. De stand van zaken van de organisatieontwikkeling is het eerste onderwerp van deze paragraaf.

Deze paragraaf besteedt vervolgens aandacht aan de hoofdlijn van de bedrijfsvoering van de drie decentralisaties in het sociale domein. Dit is in lijn met het gelimiteerde aantal onderwerpen in deze paragraaf van de Programmabegroting 2016. Het volgende onderwerp van deze paragraaf is de vennootschapsbelasting. Vanaf 2016 moeten gemeenten en andere overheden vennootschapsbelasting (vpb) gaan betalen over de winst die ze met hun ondernemingsactiviteiten maken. De Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen is op 26 mei 2015 door de Eerste kamer vastgesteld.

5.2 Verandervisie en verandertraject

De basis voor het verandertraject is de Verandervisie zoals die door de raad is vastgesteld in 2014. Deze visie is voor de jaren 2015 en 2016 uitgewerkt in werkplannen die zijn uitgevoerd. De in de werkplannen geschetste ontwikkelaanpak gaat uit van een procesmatige aanpak, gebaseerd op de kernwaarden vertrouwen, verantwoordelijkheid en eigen kracht in plaats van een volledig geplande projectaanpak. Onze stip op de horizon was en is "Het behoud van welzijn en voorzieningen door partnerschap en gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente en samenleving, waarbij de samenleving leidend is en de gemeente volgend." Met andere woorden: de gemeente is er voor die zaken waarvan de samenleving vindt dat die moeten gebeuren, maar die de samenleving niet zelf kan. Bij de uitvoering van deze taken voegen we zoveel mogelijke waarde aan de samenleving toe. De organisatieontwikkeling is gestart vanuit de taakstelling om tot een sluitende begroting te komen en tevens invulling te geven aan andere wijzen van samenwerking met de samenleving. Er is expliciet voor gekozen om gemeenteraad, college en organisatie hierin samen te laten werken, zowel intern als met de samenleving. Wat we hebben bereikt in 2016 wordt via een aantal thema's toegelicht.

5.3 Dialoog met de samenleving

De dialoog 'Samen aan zet' moet als resultaat een visie opleveren op het toekomstige voorzieningenniveau in de gemeente Nijkerk. In het verlengde daarvan moet de dialoog leiden tot concrete voorstellen over de wijze waarop de activiteiten, faciliteiten en regelingen effectief georganiseerd kunnen worden, zodat de Nijkerkse samenleving optimaal van de beschikbare middelen profiteert.

In maart 2016 zijn de kaders voor de clusters Leefstijl respectievelijk Economie en bedrijfsomgeving via een initiatief-raadsvoorstel vastgesteld. Ook zijn beide visies opgeleverd en de uitvoeringsplannen nagenoeg afgerond. Verdere uitwerking, prioritering en besluitvorming hierover vindt in 2017 plaats, zoveel mogelijk met betrokkenheid van de dialoogdeelnemers. Mede op basis van een evaluatie van de twee eerste clusters zijn, via een initiatief-raadsvoorstel, ook de kaders voor de clusters Sociaal domein, Veiligheid en handhaving en Wonen en woonomgeving vastgesteld in december. Deze 3 dialooggroepen zijn vanaf januari 2017 bezig. Parallel aan deze clusters hebben de werkgroepen voor de Binnenstad een Binnenstadvisie en een verkeersplan opgeleverd. Deze plannen zijn afgestemd met de plannen voor het Huis van de Stad. Ook op kleinere schaal kreeg in 2016 de participatie vorm in uitvoerende taken via initiatieven op wijk- of buurtniveau (zoals initiatief bewoners groenbeheer Bremlaan, initiatief WSN buitenruimte Van Heemskerkplantsoen e.o.).

5.4 Herijking besturings- en managementfilosofie

Uitgaande van vertrouwen, verantwoordelijkheid en eigen kracht, hebben zowel de medewerkers, de directie, het college als de raad gereflecteerd op hun rol en deze vastgelegd in een groeidocument.

Belangrijk in dit opzicht is ook de beantwoording van de vraag "Hoe leggen en behouden we organisatiebreed de verbinding, coördinatie en afstemming tussen resultaten, strategie en uitvoering?" De beantwoording van deze vraag, die ook organisatiebreed is opgepakt, heeft geresulteerd in een collegebesluit op 20 december 2016. Kern

hiervan is dat in januari 2017 de werving is gestart voor de rollen van spelverdeler en teamcoaches die de verbindende schakel gaan vormen tussen de teams enerzijds en de directie en het bestuur anderzijds. De rollen zijn naar verwachting per 1 april 2017 ingevuld.

5.5 Inrichting (zelfsturende) teams

Vanuit de kernwaarden zetten we in op minder management en op meer zelfsturing. In 2016 waren de kaders voor de zelfsturing gereed en zijn de medewerkers en de kwartiermakers hiermee aan de slag gegaan. De teams worden hierbij gevormd rond de te behalen resultaten. In 2016 hebben de 29 teams zich gevormd en een concept Plan van Aanpak opgesteld waarin o.a. de te behalen resultaten en benodigde middelen zijn opgenomen. Tijdens een gezamenlijke bijeenkomst op 15 november is het startschot gegeven voor het werken vanuit de nieuw gevormde teams. Tevens was dit het startschot voor de training zelfsturing die alle teams doorlopen. De trainingen zijn gestart in december 2016 en worden naar verwachting in maart/april afgerond. De trainingen worden aangeboden via de in 2016 opgestarte Nijkerk Academie. De Nijkerk Academie verbindt opleiding en training, mobiliteit, klussenbank en talentontwikkeling als onderdeel van de organisatie(verandering).

5.6 Flexwerken en Tijd- en Plaatsafhankelijk werken

Bij nieuwe rollen en meer zelfsturing, hoort ook een andere inrichting van de werkomgeving, die dit faciliteert en versterkt. Begin 2016 is gestart met het experimenteren en uitbreiden van de mogelijkheden voor Tijd- en Plaatsafhankelijk werken. Inmiddels maken ca. 100 medewerkers van deze mogelijkheden gebruik. Per 1 november 2016 is activiteitengericht werken gestart op basis van een andere inrichting van de werkplekken in het stadhuis als tussenoplossing tot aan de oplevering van de herinrichting of nieuwbouw van het Huis van de Stad. De dependance is hierdoor vanaf november 2016 leeg en wordt vanaf 2017 alleen nog benut voor de huisvesting van een gebiedsteam en voor het geven van cursussen en trainingen.

5.7 Huis van de Stad

Eind 2016 is de uitwerking van de plannen van het Kerkplein en de eerste fase van de Havenkom gepresenteerd aan inwoners van Nijkerk. De uitwerking van de plannen is tot stand gekomen in een samenwerking tussen het Platform Binnenstad (regie- en werkgroepen), de eigenaren van de locaties en de gemeente. In deze plannen krijgt het Huis van de Stad een plaats in de eerste fase van de ontwikkeling van de Havenkom. Het samenhangend plan – uitwerking Kerkplein & Havenkom en de parkeeropgave vanuit het Verkeersplan – is in januari 2017 ter besluitvorming voorgelegd aan het college en in maart aan de gemeenteraad.

5.8 Samenwerking bedrijfsvoering; Bunschoten, Leusden, Nijkerk en Putten

De business cases en de wijze van samenwerking zijn in 2015/16 voorbereid. Dit heeft in oktober 2016 geleid tot een positief besluit van de gemeenteraden over de samenwerking bedrijfsvoering (ICT, Juridische Zaken, Financiën en P&O). Per taakveld is de rol van kwartiermaker vervuld. Per deelnemende taak is het volgende gerealiseerd:

1. P&O: de definitieve gunning van e-HRM is afgerond. De implementatie van de salaris- en personeelsadministratie is voor 1 januari 2017 afgerond voor de 4 deelnemende gemeenten (inclusief Woudenberg). Successievelijk worden de overige modules geïmplementeerd.
2. Financiën: per 1 januari 2017 wordt hetzelfde rekenschema toegepast door de 4 partnergemeenten.
3. Juridische Zaken: het zelfsturende team Juridische zaken is gestart en zal gebruik maken van de training zelfsturing die door Nijkerk is ontwikkeld.
4. ICT: er is voor de vier gemeenten een concept-informatiebeleidsplan en een concept plan voor veiligheidsbeleid opgeleverd.

5.9 Taakstelling en budget

Zoals reeds geprognosticeerd is de bezuiniging op de bedrijfsvoering ten bedrage van € 1,0 miljoen voor 2016 ruim gehaald. Deze bezuiniging loopt echter nog op tot € 1,5 mln, € 1,8 mln. en € 2,1 mln. structureel in respectievelijk 2017, 2018 en 2019.

De incidentele budgetten voor investeringen in de bedrijfsvoering (o.a. Huis van de Stad) en frictiekosten laten onderbesteding zien. Enerzijds is dit het gevolg van het verlengen van de planning en anderzijds is het een goede gewoonte geworden om, de soms lastig in te schatten incidentele budgetten, niet uit te putten indien dat niet strikt noodzakelijk is.

5.10 Personeel

In 2015 is de Klussenbank doorontwikkeld en het mobiliteitsinstrumentarium uitgewerkt. De klussenbank is vanaf 20 maart 2015 “in de lucht” en heeft inmiddels geleid tot een groot aantal klussen en matches. De interne mobiliteit is hiermee aantoonbaar omhoog gegaan. Het mobiliteitsinstrumentarium zet in op het stimuleren van talentontwikkeling en niet op vertrekregelingen.

Personeelsaantallen

Begin 2016 zijn er nog 252 (= 229 fte) medewerkers in dienst van de gemeente Nijkerk. Dit zijn eind 2016 242 (= 216 fte) medewerkers.

Verzuim

Het ziekteverzuim is het afgelopen jaar gestegen. Het gemiddelde verzuimpercentage in 2016 was 7,3%. Daarmee is het verzuim hoger dan in 2015 (6,0%) en hoger dan het gemiddelde van de bijbehorende gemeenteklasse (4,9% benchmark 2015).

De opbouw van het verzuimpercentage in kort, middellang en lang verzuim is 0,9%, 0,9% en 5,5%. De opbouw in de benchmark (2015) is 1,0%, 0,8% en 3,0%. Met name het langdurig verzuim is - net als de afgelopen jaren - hoog en is vooral terug te vinden bij een drietal afdelingen (I&W, SZ en de staf) en is in de meeste gevallen niet werk gerelateerd.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Met ingang van de jaarstukken 2013 moet de gemeente voldoen aan de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector. Deze wet gaat over het transparant maken in welke mate er binnen een publieke of semipublieke organisatie boven de “Balkenende”-norm wordt verdiend. Daarnaast geldt voor de gemeente dat in ieder geval het inkomen van de raadsgriffier en de gemeentesecretaris in de jaarstukken moeten worden opgenomen (zie WNT verder in de jaarstukken). De genoemde inkomens hebben de norm in 2016 niet overschreden.

5.11 Bedrijfsvoering decentralisaties in het sociale domein

Inleiding

Met betrekking tot specifiek de bedrijfsvoering van de decentralisaties in het sociale domein zijn de volgende zaken gerealiseerd.

Project verbeterpunten bedrijfsvoering Sociaal Domein

Naar aanleiding van de IC-rapportage 2015 is in het voorjaar 2016 een projectgroep Verbeterpunten Bedrijfsvoering Sociaal Domein van start gegaan om de verbeterpunten in de bedrijfsvoering op het gebied van met name de Wmo-begeleiding/dagbesteding en de Jeugdwet op te pakken. Uit de Tussenrapportage van dit project blijkt, dat er in nauwe samenwerking met de Gebiedsteams per 1 juli 2016 een belangrijke stap is gezet in de opbouw van de bedrijfsvoering van de nieuwe taken.

Verbeteringen zijn in gang gezet

Over het eerste en derde kwartaal 2016 is een kwaliteitscontrole uitgevoerd op de gemeentelijke indicatiestelling en de daaraan gekoppelde administratieve verwerking in het kader van de Wmo 2015 en Jeugdwet. Er zijn interviews gehouden in de organisatie om vast te stellen welke acties ondernomen zijn om de kwaliteit te verbeteren en attentiepunten op te halen voor de dossiercontrole. Vervolgens is men gestart met een steekproef op de dossiers. De bevindingen uit de steekproef zijn, dat er hard gewerkt wordt aan de verbeterpunten uit 2015 en dat deze in de huidige fase nog onvoldoende zichtbaar tot verbeteringen geleid hebben.

Geen nadeel voor inwoners

De inwoner van Nijkerk ondervindt geen nadeel van het ingezette verbetertraject. De zorg werd en wordt zorgvuldig beoordeeld en adequaat ingezet. Wachttijden zijn minimaal en inwoners zijn tevreden over de zorg.

5.12 Vennootschapsbelasting

Over het jaar 2016 moet de gemeente vooreerst de Vennootschapsbelastingdruk in beeld brengen. Hier is heel wat aan vooraf gegaan. Al in 2015 toen bekend werd dat deze belasting voor de gemeenten vooreerst over het belastingjaar 2016 ingevoerd zou worden, is een grondslagendocument vastgesteld aan de hand van het jaarwerk 2015. Dit document is in 2016 geactualiseerd aan de hand van de stand van zaken eind 2016. Alle inkomsten zijn beoordeeld aan de hand van het ondernemersprincipe op mogelijke vpb-druk. Dit is tevens gedocumenteerd met behulp van de Grip-software van Step. Uit dit onderzoek komt naar voren dat onze grondexploitatie “door de ondernemerspoort” komt en aanslagplichtig is.

Voor juni 2017 moet aangifte gedaan worden over 2016. Aangezien de jaarrekening dan nog niet is vastgesteld door de raad wordt –door alle gemeenten die het betreft- uitstel van aangifte aangevraagd bij de Belastingdienst. Vooruitlopend op de definitieve vaststelling door de raad van de jaarstukken wordt een nieuw Meerjaren Prognose Grondexploitatie (MPG) opgesteld aan de hand van de jaarstukken 2016 van Nijkerk. Aan de hand van deze MPG wordt de belastingdruk 2016 vastgesteld en wordt een meerjarig beeld verkregen dat elk jaar aan de hand van de jaarstukken geactualiseerd zal worden. Voor 2016 is vooralsnog een balanspost opgenomen van € 220.000 die naar verwachting in juni/juli 2017 in de vpb-aangifte wordt opgenomen.

5.13 Informatieveiligheid

Afgelopen jaar heeft de gemeente Nijkerk (in samenwerking binnen BLNP) de basis gelegd om te voldoen aan diverse wet- en regelgeving op gebied van informatieveiligheid en privacy. Er zijn aanpassingen doorgevoerd op het gebied van informatieveiligheid en de komende jaren volgen nog meer verbeteringen. Zo is sinds 1 januari 2016 de meldplicht datalekken in werking. Dit is een aanvulling op de Wet Bescherming Persoonsgegevens (Wbp). Nu en volgende jaren treedt verbreding en verzwaring op van wetgeving op het gebied van privacy vanuit de Europese Unie (AVG, Algemene Verordening Gegevensbescherming). Ook verschijnt de komende periode vanuit Den Haag een geheel nieuw beleidskader informatieveiligheid voor alle Nederlandse gemeenten. Dit brede beleidskader heet de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG) en moet worden toegepast op alle gemeentelijke informatieprocessen.

Om tot een adequate aanpak te komen van alle opgaven op dit gebied, is het afgelopen jaar binnen onze gemeente een nulmeting uitgevoerd op informatieveiligheid en privacy. Op basis hiervan is een verbeterplan opgesteld. Tegelijkertijd is voor onze gemeente een CISO (Chief Information Security Officer) aangesteld, die de coördinatie heeft over de uitvoering van het verbeterplan informatieveiligheid en privacy. In dit verbeterplan is een aantal relevante acties beschreven:

1. Op het gebied van privacy (Wet bescherming persoonsgegevens) is onder andere vermeld dat de privacybeheerder moet worden aangesteld. Deze functionaris (verplicht) richt zich specifiek op privacyvraagstukken binnen de gemeentelijke organisatie.
2. Voorts de vaststelling van een gemeentebrede procedure Melding Datalekken en de melding van alle actuele gemeentelijke persoonsregistraties bij de toezichthouder, te weten: de Autoriteit Persoonsgegevens.
3. Daarnaast zijn de eerste stappen gezet voor de implementatie van de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG). Dit normenkader bevat alle voorschriften waar Nederlandse gemeenten de komende jaren aan moeten voldoen. De eerste stap die hierbij is gezet, betreft het vaststellen van een gemeentebreed informatiebeveiligingsbeleid. Hierin zijn de uitgangspunten opgenomen die de gemeente Nijkerk hanteert voor informatieveiligheid en er zijn medewerkers benoemd die mede verantwoordelijk zijn voor de implementatie van de normen uit de BIG.

Al deze stappen zijn gezet in samenwerking met de gemeenten Bunschoten, Leusden en Putten. Hierdoor ontstaat een gemeenschappelijke basis voor de aanpak en uitvoering van alle aspecten die zijn gelieerd aan de informatieveiligheid voor onze gemeente(n).

Wij hebben binnen de gemeente Nijkerk in 2016 diverse (7) meldingen gekregen van mogelijke datalekken. Deze zijn besproken in het daartoe ingesteld team (geen thuisteam) met de naam Datalekken. Slechts in 1 situatie leidde dit er toe dat wij ons hebben moeten wenden richting de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). In 2 gevallen is overleg geweest met de Informatie Beveiligingsdienst (IBD) waarna is vastgesteld dat een melding aan de AP niet nodig was. In 4 overige meldingen was geen sprake van een datalek zoals bedoeld in de wet.

5.14 Single Information Single Audit (SiSa)

In het kader van de SiSa-regelgeving wordt in de jaarrekening verslag gedaan over de specifieke uitkeringen. De uitvoering van de SiSa is ingebed in de organisatie en de verbijzonderde interne controle.

De volgende specifieke uitkeringen voor Nijkerk zijn in het kader van de SISA regelgeving als bijlage in jaarrekening opgenomen, waarbij de letters achter de betreffende regeling verwijzen naar de onderdelen in de bijlage SiSa die in deze jaarrekening is opgenomen:

- Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014 (OAB) (D9)
- Gebundelde uitkering op grond van Participatiewet Gemeentedeel 2016(G2B)
- Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (G3B)

Met het opnemen van deze bijlage bij de jaarrekening en het inzenden van de jaarrekening naar het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hoeven voor deze specifieke uitkeringen geen aparte accountantsverklaring meer te worden opgesteld. De controle op de SiSa-regelingen leverde geen fouten of onzekerheden op.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

6.1 Inleiding

De paragraaf verbonden partijen geeft de relaties van de gemeente weer in zowel privaatrechtelijke als publiekrechtelijke organisaties waarin bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend én waarmee financiële belangen gemoeid zijn. Het aangaan van banden met verbonden partijen komt altijd voort uit het publieke belang. De raad ziet erop toe dat de verbonden partijen bijdragen aan de doelstellingen in de programma's, deze paragraaf biedt inzicht in die bijdragen.

Deze paragraaf geeft het wettelijk kader en de visie op de verbonden partijen weer en toont een overzicht van de bestaande verbonden partijen. Het betreft nu de verantwoording over het jaar 2016, daarom wordt aangesloten bij het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) voorafgaand aan de wijziging ingaand in 2017. In deze paragraaf wordt voor de laatste keer stilgestaan bij de huidige stand van zaken en de beleidsvoornemens met betrekking tot de verbonden partijen.

6.2 Wettelijk kader

In het BBV voorafgaand aan de wijziging staat vermeld dat de paragraaf ten minste bevat:

- a. de visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting;
- b. de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
- c. de lijst van verbonden partijen.

En in de lijst van verbonden partijen wordt ten minste de volgende informatie opgenomen:

- a. de naam en de vestigingsplaats;
- b. het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt;
- c. het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de omvang aan het einde van het verantwoordingsjaar;
- d. de omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het verantwoordingsjaar;
- e. de omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het verantwoordingsjaar.

Bovengenoemde lijst is opgenomen in de "bijlage Verbonden partijen".

Een verbonden partij is volgens het BVV: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

Onder financieel belang wordt verstaan: een bedrag dat onze gemeente aan de verbonden partij ter beschikking heeft gesteld, dat wij niet kunnen verhalen wanneer de verbonden partij failliet gaat, dan wel het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: zeggenschap, hetzij vanuit van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij vanuit stemrecht.

Er zijn twee soorten verbonden partijen:

1. Publiekrechtelijk: het aangaan van samenwerkingsvormen in de publiekrechtelijke sfeer is geregeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Volgens de Wgr kunnen de raad, het college of de burgemeester 'afzonderlijk of tezamen ieder voor zover het de eigen bevoegdheden betreft' een gemeenschappelijke regeling treffen om één of meer belangen van de gemeente te behartigen. Als het college of de burgemeester tot een gemeenschappelijke regeling wil besluiten, is er vooraf toestemming nodig van de raad. Afhankelijk van de aard van samenwerking kan wel of geen rechtspersoon worden gecreëerd. Wordt er geen rechtspersoon gecreëerd dan bestaat de samenwerking vooral uit overleg. Wordt er wel een rechtspersoon (een openbaar lichaam) in het leven geroepen, dan is er sprake van verlengd lokaal bestuur;
2. Privaatrechtelijk: Sinds 2002 is het in de Gemeentewet zo geregeld dat het college beslissingsbevoegd is tot het aangaan van privaatrechtelijke verplichtingen. Daaronder vallen ook de besluiten om als gemeente deel te nemen aan privaatrechtelijke 'verbonden partijen' zoals stichtingen, verenigingen, vennootschappen en dergelijke. Wel voorziet artikel 160 van de Gemeentewet in een verplichte toezending van het ontwerpbesluit aan de raad en is de goedkeuring van Gedeputeerde Staten nodig.

6.3 Visie op verbonden partijen

Om te beoordelen of aan 'verbonden partijen' wordt deelgenomen heeft het gemeentebestuur de volgende toetsingscriteria vastgesteld:

- de taak kan niet of zeer moeilijk door de gemeente alleen worden uitgevoerd;
- gezamenlijke uitvoering van de taak levert voor de gemeente een concrete meerwaarde op;
- de voordelen van de samenwerking wegen op tegen de nadelen.

Het gemeentebestuur van Nijkerk is voorstander van samenwerking binnen publiekrechtelijke kaders. In sommige gevallen is het noodzakelijk om samenwerking op privaatrechtelijk terrein aan te gaan; door deelneming aan een stichting, vereniging of vennootschap. Bij deze vormen van samenwerking geldt als extra criterium dat samenwerking via publiekrechtelijke weg niet, of slechts zeer moeilijk, mogelijk is.

De beoordeling of Nijkerk blijft deelnemen, aan welke vorm van samenwerking dan ook, is een continu proces. Telkens wanneer de gelegenheid zich voordoet, wordt beoordeeld of de samenwerking nog voldoet aan de criteria, of dat de betreffende taken beter op een andere manier verwezenlijkt kunnen worden.

6.4 Overzicht van bestaande verbonden partijen per 31 december 2016

De gemeente c.q. de gemeentelijke bestuursorganen zijn deelnemer in de volgende verbonden partijen.

Type *	bbbo **	Naam	gevestigd	Doeleinden voor Nijkerk
G.R.	C	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden	Arnhem	Openbare veiligheid, hulpverlening en volksgezondheid
G.R.	R/C	Regio De Vallei	Ede	Algemeen samenwerkingsverband op het gebied van afvalverwerking
G.R.	C	Regio FoodValley	Ede	Algemeen samenwerkingsverband op het gebied van economie, werkgelegenheid, ruimtelijke ontwikkeling, wonen en mobiliteit
G.R.	C	Noord Veluwe	Harderwijk	Samenwerking op het gebied van sociale werkvoorziening (Inclusief Groep)
G.R.	C	Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn	Zwolle	Samenwerking op het gebied van de WOZ en de lokale belastingen
G.R.	C	Omgevingsdienst De Vallei	Ede	Samenwerking bij de uitvoering van taken op het gebied van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
B.V.	C	Leisurelands B.V.	Arnhem	Bevorderen recreatie
Stichting	C	Stichting Garantiefonds Bestuursacademie Oost Nederland	Rheden	Garantstelling voor verzorgen onderwijs
Coöperatie	C	Coöperatie Parkeerservice U.A.	Amersfoort	Samenwerking op het gebied van parkeermanagement
Coöperatie	C	Coöperatie Gastvrije Randmeren	Harderwijk	Behartigen van bovengemeentelijke belangen van recreatie en natuurbescherming en het bewaren en bevorderen van natuur- en landschapsschoon binnen het gebied Randmeren.
Coöperatie	C	O-gen	Scherpen-zeel	Gebiedsontwikkeling

TYPE* : G.R. = gemeenschappelijke regeling

BBBO** : Beslissingsbevoegd bestuursorgaan = R(aad), C(ollege), B(urgemeester)

6.5 Beleidsvoornemens, stand van zaken

VGGM:

In 2016 is de implementatie van het project Doorontwikkeling Repressieve Organisatie afgerond. Ook is de regionalisering van de brandweer in 2014 geëvalueerd. Doel hiervan was om ervaringen met de nieuwe organisatie en verbeterpunten voor de toekomst in kaart te brengen. Vanaf 2017 worden de aanbevelingen uit deze evaluatie uitgewerkt.

In maart 2016 heeft een externe visitatiecommissie bevolkingszorg met deskundigen uit de diverse kolommen van de veiligheidsregio de VGGM onder de loep genomen. De commissie heeft in het najaar haar rapport met opmerkingen en aanbevelingen gepresenteerd. Inmiddels is een start gemaakt met het uitwerken van de aanbevelingen.

Op het gebied van de volksgezondheid zijn per 1 januari 2015 Jeugdzorg, Awbz/Wmo en Participatie tot het takenpakket van de gemeente gaan behoren door de decentralisaties. De VGGM ondersteunt en adviseert de gemeente hierover. De nota Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV) van het RIVM heeft de basis voor het gezondheidsbeleid van de VGGM gevormd en daarmee voor de prioriteiten van 2016 en verder.

Begin 2015 hebben alle regiogemeenten besloten om te sturen op integrale jeugdgezondheidszorg. Eind 2015 zijn 15 regiogemeenten overgestapt naar de VGGM met betrekking tot de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar. De doorlopende lijn 0 tot 19-jarigen beleggen bij één partij zorgt voor continuïteit en eenheid in visie en ontwikkelingen. In dat kader is in 2016 ook in Nijkerk besloten de jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar in 2017 onder te brengen bij VGGM. Begin 2017 zullen de toetredingsgesprekken starten in samenspraak met de latende partij.

Regio De Vallei

De gemeenschappelijke regeling Regio De Vallei is voortgezet in verband met de contractuele verplichtingen in het kader van de afvalverwerking door de ARN. Binnen deze gemeenschappelijke regeling zijn contracten met marktpartijen afgesloten voor verbranding van restafval (ARN), vergisting en compostering van GFT (Twence) en de sortering / vermarkting van kunststof (ARN / Remondis).

De met de ARN gesloten overeenkomst voor afvalverwijdering eindigt per maart 2020 met een opzegtermijn van twee jaar. Voor maart 2018 zal derhalve duidelijk moeten worden hoe de deelnemende gemeenten de afvalverwijdering willen regelen, waarbij bekeken wordt of dit weer binnen het verband van Regio De Vallei dient te gebeuren.

Regio FoodValley

De gemeenteraden hebben in 2016 voor de jaren 2017-2019 de ambities van de regionale samenwerking in de regio via een Uitvoeringsagenda vastgelegd. Bepaald is dat regio FoodValley zich focust op de taakvelden economie, werkgelegenheid, ruimtelijke ontwikkeling, wonen en mobiliteit. Er is tevens extra focus gelegd op de samenwerking tussen het bedrijfsleven, de kennis- en onderwijsinstellingen en de overheid (genaamd de Triple Helix). Voor Nijkerk specifiek moet lokaal het onderdeel Foodproductiecluster de komende jaren worden uitgewerkt. Ingaande 2017 is de inwonersbijdrage verhoogd, zodat de regio FoodValley de hoge ambities met extra capaciteit en inzet kan waarmaken.

Regionale Vuilverwerking Ullerberg

Deze gemeenschappelijke regeling is in 2016 opgeheven. De samenwerking op het gebied van vuilverwerking op de stortplaats Ullerberg te Ermelo is daarom beëindigd.

Regio Noord Veluwe (RNV)

Per 1 januari 2015 is nieuwe instroom op basis van de Wet sociale werkvoorziening niet meer mogelijk. Daarom is een nieuwe koers vastgesteld voor de Inclusief Groep, die de Sociale Werkvoorziening uitvoert. In 2016 is door de zeven gemeenten gezamenlijk de samenvoeging van de Inclusief Groep (IG) en Proson gerealiseerd en vond besluitvorming plaats over een nieuwe bestuurlijk-juridische structuur. De benodigde stappen om dit te implementeren worden aan de raad in 2017 voorgelegd.

GBLT: Belastingensamenwerking

Per 1 januari 2016 zijn twee nieuwe deelnemers aangesloten bij de GBLT, te weten de gemeente Bunschoten/Spakenburg en de gemeente Dalfsen. De samenwerking bestaat nu uit 6 waterschappen en 6 gemeenten.

GBLT zet zich in om de dienstverlening zo efficiënt mogelijk en met een goede kwaliteit uit te voeren; daarin maakt GBLT vorderingen. Een optimale inzet van digitalisering is daarbij uiteraard van groot belang. Bij plannen en acties wordt, naast de deelnemers, ook de Waarderingskamer nauw betrokken.

Ontwikkelingen 2016:

1. De DIFTAR-ledigingen worden m.i.v. 2016 niet meer per kwartaal gefactureerd maar, gelet op de geringe omvang van de bedragen, nog maar 1 maal per jaar achteraf. Het betreft ook alleen de ledigingen voor restafval
2. Vanaf 1 oktober 2016 zijn de WOZ-waarden conform regelgeving nog gemakkelijker voor iedereen in te zien via internet. De koppeling met de landelijke voorziening (LV WOZ) is nog niet rond en de ontsluiting vindt nog niet op de voorgeschreven wijze plaats, maar via www.watisdewozwaarde.nl zijn de gegevens gemakkelijk te vinden. De aansluiting op de LV WOZ wordt in het 1^e kwartaal 2017 door GBLT gerealiseerd.

Omgevingsdienst De Vallei: Samenwerking op het gebied van het omgevingsrecht

Vanaf 1 april 2013 worden de taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht (de zgn. Wabotaken) binnen de gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk, Scherpenzeel en Wageningen door de Omgevingsdienst De Vallei uitgevoerd.

Jaarlijks verantwoordt de omgevingsdienst de uitvoering en de kosten in een jaarverslag en jaarrekening. Uit de tussentijdse rapportages van de dienst blijkt al dat uitvoering en kosten in 2016 binnen de respectievelijke opdrachten en kaders plaats vindt. De opdracht is vastgelegd in het Uitvoeringsprogramma 2016, de financiële kaders bij de meerjarenbegroting 2016. Daarmee wordt de afgesproken bijdrage geleverd aan o.a. het bevorderen van een goede kwaliteit van de leefomgeving.

De omgevingsdienst werkt binnen de provincie samen met de andere 6 omgevingsdiensten. Dit zogenaamde Gelders Stelsel is geëvalueerd en de uitkomst is dat het Stelsel haar bestaansrecht heeft bewezen en voorts adaptief en stabiel is. Naar aanleiding van de evaluatie is een plan van aanpak met activiteiten opgesteld om het stelsel van omgevingsdiensten nog verder te versterken. Daarin zijn de activiteiten van het ontwikkelproces van het Stelsel geïntegreerd.

Met de partners is de voorbereiding gestart van de komst van veranderende regelgeving (privatisering toetsing en toezicht, Omgevingswet).

In de ombouw van input- naar outputbegroting heeft de OddV een forse stap gezet: de begroting 2017 is de financiële vertaling van de opdracht zoals die in het Uitvoeringsprogramma is vastgelegd. De gerealiseerde productie bepaalt de hoogte van de afrekening.

Coöperatie Gastvrije Randmeren

Per 1 januari 2014 is de gemeenschappelijke regeling Natuur- en Recreatieschap Veluwerandmeren opgeheven en is de Coöperatie Gastvrije Randmeren van start gegaan. Zestien gemeenten langs de Randmeren (Naarden, Huizen, Blaricum, Eemnes, Bunschoten, Nijkerk, Putten, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Elburg, Oldebroek, Kampen, Dronten, Zeewolde en Almere) hebben de overeenkomst voor de oprichting van de coöperatie getekend.

Er is een nieuwe directeur aangetreden, die naast onderhoud en beheer zoals het maaien van de waterplanten, meer focus legt op de (landelijke) gebiedspositionering. In 2016 is een verkenning uitgevoerd voor vaarfietsvakanties langs de randmeren.

Coöperatie O-gen

Gebiedscoöperatie O-gen is per 1 januari 2014 opgericht met de missie: versterking van de vitaliteit en kwaliteit van het landelijk gebied in de Gelderse Vallei, Heuvelrug en Kromme Rijnstreek. Het lidmaatschap van de gemeente Nijkerk loopt tot 2018 en wordt mogelijk verlengd indien vanuit de dialoog met de samenleving de meerwaarde van deze coöperatie blijkt ten opzichte van de andere samenwerkingsverbanden.

Bijlage paragraaf 6 Verbonden partijen

1. Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden, gevestigd te Arnhem			
Type	Gemeenschappelijke regeling		
Openbaar belang	Het voorkomen en bestrijden van incidenten op het gebied van de openbare veiligheid, hulpverlening en volksgezondheid		
Vertegenwoordiging	Burgemeester G.D. Renkema en wethouder M.L.C. Klein-Schuurs		
Financieel belang	GGD: € 516.578		
	BRW: € 2.597.514		
Vermogen	per:	31-12-2015	31-12-2016
	Eigen vermogen	€ 2.911.017	€ 4.566.198
	Vreemd vermogen	€ 44.816.041	€ 16.962.717
Resultaat 2016	€ 3.416.893		
Risico's			

2. Regio De Vallei, gevestigd te Ede			
Type	Gemeenschappelijke regeling		
Openbaar belang	Samenwerking op het gebied van ruimtelijke ordening, verkeer en vervoer, milieu en arbeidsmarkt		
Vertegenwoordiging	Wethouder W. van Veelen (lid van Algemeen Bestuur) raadslid W. Oosterwijk lid van het Regio Bestuur)		
Financieel belang	WGR-participant op basis van aantal inwoners		
Vermogen	per:	31-12-2015	31-12-2016
	Eigen vermogen	€ 537.393	€ 486.115 *)vrb
	Vreemd vermogen	€ 2.417.547	€ 5.300.505
Resultaat 2016	€ 4.062		
Risico's	*) voor resultaatsbestemming		

3. Regio Food Valley, gevestigd te Ede			
Type	Gemeenschappelijke regeling		
Openbaar belang	Samenwerking op het gebied van ruimtelijke ordening, verkeer en vervoer, milieu en arbeidsmarkt		
Vertegenwoordiging	Burgemeester G.D. Renkema, wethouder W. van Veelen (leden van Algemeen Bestuur) en raadsleden de heer H.J. Bokkers en mevrouw M.J. Doddema Kodde (leden van het Regio Bestuur)		
Financieel belang	WGR- participant op basis van aantal inwoners		
Vermogen	per:	31-12-2015	31-12-2016
	Eigen vermogen	€ 581.152	€ 896.154 *)vrb
	Vreemd vermogen	€ 6.646.523	€ 6.005.572
Resultaat 2016	€ 390.248		
Risico's			

4. Regionale Vuilverwerking Ullerberg, gevestigd te Ermelo			
Type	Gemeenschappelijke regeling		
Openbaar belang	Verwerken en opslaan van afvalstoffen		
Vertegenwoordiging	Wethouder W. van Veelen (lid Algemeen Bestuur)		
Financieel belang	n.v.t. 2015 laatste jaar van exploitatie. Per 1 augustus 2016 geliquideerd.		
Vermogen	<i>per:</i>	31-12-2015	31-12-2016
	Eigen vermogen	€ 30.000	€ 0,00 *)vrb
	Vreemd vermogen	€ 18.333	€ 0,00
Resultaat 2016	€ 0.00		
Risico's	Per 1 augustus 2016 is een liquidatie bedrag uitgekeerd aan de partners. Het aandeel voor Nijkerk is definitief vastgesteld op € 81.062,65		

5. Regio Noord-Veluwe, gevestigd te Harderwijk			
Type	Gemeenschappelijke regeling		
Openbaar belang	Samenwerking op het gebied van de sociale werkvoorziening		
Vertegenwoordiging	Wethouders P.M.C. van der Hurk-van Loozen en M.L.C. Klein-Schuurs (leden Algemeen Bestuur)		
Financieel belang	@hier bijdrage Nijkerk vermelden@		
Vermogen	<i>per:</i>	31-12-2015	31-12-2016
	Eigen vermogen	€ 3.873.696	€ 3.302.000
	Vreemd vermogen	€ 20.903.792	€ 20.534.559
Resultaat 2015	€ -/332.580 *) dekking ten laste van reserve.		
Risico's	Nijkerk participeert alleen voor de taak Sociale Werkvoorziening. De INclusiefgroep levert een zelfstandige jaarrekening en begroting aan. In 2017 treedt Nijkerk uit de RNV		

6. Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus, gevestigd te Zwolle			
Type	Gemeenschappelijke regeling		
Openbaar belang	Belastingheffing van aantal gemeentelijke belastingen		
Vertegenwoordiging	Wethouder W. van Veelen (lid van Algemeen Bestuur)		
Financieel belang	€ 713.321 (van € 18.574.988)		
Vermogen	<i>per:</i>	31-12-2015	31-12-2016
	Eigen vermogen	€ 1.160.000	€ 703.000 *)vrb
	Vreemd vermogen	€ 11.804.000*)	€ 10.140.000
Resultaat 2016	€ 2.024.000 (aandeel Nijkerk € 1.056)		
Risico's	*)vrb= voor resultaatsbestemming		

7. Omgevingsdienst De Vallei			
Type	Gemeenschappelijke regeling		
Openbaar belang	Vergunningverlening en handhaving op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht		
Vertegenwoordiging	Wethouder W. van Veelen (lid van Algemeen Bestuur/Dagelijks Bestuur)		
Financieel belang			
Vermogen	<i>per:</i>	31-12-2015	31-12-2016
	Eigen vermogen	€ 440.000	€ 919.000 *)vrb
	Vreemd vermogen	€ 2.312.000	€ 1.971.000
Resultaat 2016	€ 288.000		
Risico's			

8. Leisurelands (voorheen RGV Holding BV)			
Type	Besloten Vennootschap		
Openbaar belang	Bevorderen recreatie		
Vertegenwoordiging	Wethouder M.L.C. Klein-Schuurs (lid Aandeelhoudersvergadering)		
Financieel belang	Aandeelhouder		
Vermogen	<i>per:</i>	31-12-2015	31-12-2016
	Eigen vermogen	€ 55.004	€ 56.279
	Vreemd vermogen	€ 20.958	€ 20.195
Resultaat 2016	€ 1.275		
Risico's			

9. ParkeerService U.A., gevestigd te Amersfoort	
Type	Samenwerking op het gebied van het parkeermanagement
Openbaar belang	Parkeerregulering
Vertegenwoordiging	College
Financieel belang	Parkeergelden worden na aftrek heffings- en inningskosten uitgekeerd aan de gemeente
Vermogen	<i>n.v.t.</i>
Resultaat 2016	€ 357.500 netto opbrengst parkeergelden
Risico's	

10. Gastvrije Randmeren, gevestigd te Harderwijk			
Type	Behartigen van bovengemeentelijke belangen van recreatie en natuurbeschermingen het bewaren en bevorderen van natuur- en landschapsschoon binnen het gebied.		
Openbaar belang	Natuur- en landschap		
Vertegenwoordiging	College		
Financieel belang	€ 10.000 (2 stemmen)		
Vermogen	<i>per:</i>	31-12-2015	31-12-2016
	Eigen vermogen	€ 4.263.461	€ 4.043.461 *)nrb
	Vreemd vermogen	€ 11.751.388	€ 11.663.023
Resultaat 2016	€ -/ 216.461		
Risico's	*) na resultaatbestemming		

Paragraaf 7 Grondbeleid

7.1 Wettelijk kader

In de begroting worden de beleidslijnen vastgelegd inzake relevante beheersmatige aspecten. Deze verplichting volgt uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). In de begroting worden per onderdeel de beleidsdoelstellingen duidelijk gemaakt; in de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd over de realisatie hiervan.

In de (toelichting op) BBV staan de volgende onderdelen die tenminste benoemd moeten worden in de paragraaf grondbeleid :

- visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- een actuele prognose van de resultaten van de totale grondexploitatie;
- een onderbouwing van de gerealiseerde winstneming;
- de beleidsuitgangspunten over de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van grondzaken.

Notitie grondexploitatie

In maart 2016 bracht de commissie BBV een nieuwe notitie grondexploitatie uit , waarmee de notitie uit 2012 is herzien. De bepalingen en richtlijnen in deze notitie treden in werking met ingang van het begrotingsjaar 2016. De herziening was noodzakelijk vanwege twee ontwikkelingen. Ten eerste bracht de Adviescommissie 'Vernieuwing BBV' in 2014 een rapport uit waarin gesignaleerd is dat de jaarrekening van de gemeente mogelijk te weinig informatie bevat over grondexploitaties. De commissie doet verschillende aanbevelingen om de verslagleggingsregels op dit punt aan te vullen en te verduidelijken. Ten tweede kunnen gemeentelijke grondbedrijven vanaf 1 januari 2016 vennootschapsbelastingplichtig zijn. Voor een goede uitvoering van de nieuwe belastingplicht is het noodzakelijk om in de notitie Grondexploitatie richtlijnen te geven over de afbakening van grondexploitaties en de aan de grondexploitaties toe te rekenen kosten.

Concreet betekent deze aangescherpte regelgeving:

- Onderscheid tussen actief en passief (ook wel faciliterend) grondbeleid. De notitie is alleen van toepassing in gevallen waarin de gemeente een actief grondbeleid voert.
- Het is niet meer toegestaan toevoegingen te doen aan een voorziening bovenwijkse voorzieningen. Sparen voor bovenwijkse voorzieningen is mogelijk door het instellen van een bestemmingsreserve, toevoegingen kunnen alleen plaatsvinden via resultaatbestemming.
- Zolang er nog geen "Bouwgrond in exploitatie (BIE)" is vastgesteld door de raad moeten kosten van toekomstige plannen geactiveerd worden als (im)materiële vaste activa. Rente mag niet op het actief worden bijgeschreven maar komt jaarlijks ten laste van de exploitatie. Voor Nijkerk betreft dit de plannen "Nijkerkerveen, deelplan 1a, Nijkerkerveen, deelplan 2 Landelijk en Nijkerkerveen, deelplan 3.
- De toegestane toe te rekenen rente van BIE moet worden gebaseerd op de daadwerkelijk te betalen rente over het vreemd vermogen. Het is niet toegestaan om rente over het eigen vermogen toe te rekenen aan BIE. Voor Nijkerk betekent dit dat de rente waarmee in grondexploitaties is gerekend in 2016 met 2,2%. Voor 2017 is de rente bepaald op 1,8%
- De disconteringsvoet, die moet worden gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties, wordt voor alle gemeenten gelijk gesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone. Vooralsnog ligt dat percentage op 2%. Dit percentage wordt dus ook door Nijkerk gehanteerd.

7.2 Visie en uitvoering van het grondbeleid

In de Nota Grondbeleid 2013 (maart 2013) is de doelstelling als volgt omschreven:

"Het beleid dat zich richt op een efficiënte en effectieve inzet van financiële, fiscale en juridische middelen op de grondmarkt, om direct en indirect bij te dragen aan het realiseren van de ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen, zoals opgenomen in de Structuurvisie Nijkerk/Hoevelaken 2030. Het

grondbeleidsinstrumentarium wordt zo ingezet dat de ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen volgens planning kunnen worden gerealiseerd en financieel haalbaar zijn”.

Het grondbeleid is niet gericht op een actief grondbeleid met als hoofddoel het verwerven van grond. Tot de invoering van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) was grondbezit vaak een “must” om een behoorlijk kostenverhaal te kunnen realiseren. Op basis van de Wro kunnen kosten worden verhaald op grondeigenaren door middel van een exploitatieplan. Om die reden kan nu veel vaker een actief/faciliterend grondbeleid of passief/faciliterend grondbeleid worden toegepast zonder grondaankopen.

De gemeente Nijkerk heeft in de Nota Grondbeleid 2013 gekozen voor transparant en eenduidig grondbeleid dat strategisch en compact is. De gemeente Nijkerk kiest daarom primair voor een actief/ faciliterend grondbeleid:

- De gemeente voert een actief grondbeleid (niet gebaseerd op grondaankopen maar op al verworven grondpositie) vooral op het gebied van het uitgeven van grond, om regie te nemen wanneer dat kan en/of nodig is.
- De gemeente voert een faciliterend grondbeleid wanneer initiatief van de markt komt en regie niet nodig is of niet gevoerd kan worden, onder meer omdat de gemeente geen/een geringe grondpositie heeft.

Als resultaat van het in het verleden gevoerde actieve grondbeleid beschikt Nijkerk over een voorraad bouwgrond die ruim voldoende is voor de realisatie van lopende en toekomstige grondexploitaties. Analyse van de huidige grondportefeuille leert dat nieuwe strategische aankopen op de korte- en middellange termijn niet nodig zijn voor het realiseren van de toekomstige plannen. Verwervingen binnen (nog op te starten) complexen blijven uiteraard mogelijk vanuit een ruimtelijk ordeningsmotief of een programmatisch motief (bv. maatschappelijke voorzieningen). Aan de raad worden grondaankopen vanaf € 250.000 vooraf gemeld.

7.3 Meerjaren Prognose Grondexploitatie (MPG)

Met de MPG informeert het college de raad tweemaal per jaar over de financiële en inhoudelijke ontwikkelingen van de grondexploitaties in Nijkerk.

De kaderstelling en rapportage over grondexploitatieprojecten kan naast het MPG plaatsvinden in de kadernota, begroting, bestuursrapportages, jaarrekeningen en in afzonderlijke projectbesluiten. In de Nota Grondbeleid 2013 is besloten dat minimaal eenmaal per jaar alle actieve en niet-actieve grondexploitaties worden geactualiseerd. De MPG wordt twee maal per jaar aan de raad ter vaststelling aangeboden, bij de jaarstukken en bij de begroting. De geactualiseerde MPG ontvangt de raad tegelijkertijd bij de jaarstukken. In de rekening zijn via programma 3 (woningbouwkavels), programma 4 (bedrijfskavels) en de mutaties op de reserves de grondexploitaties financieel verwerkt. In deze MPG wordt de raad uitgebreid geïnformeerd over alle belangrijke ontwikkelingen van grondexploitaties en worden hierbij eventuele besluitpunten voorgelegd. Daarom is er voor gekozen om de paragraaf 7 Grondbeleid beknopt te houden.

7.4 Prognose grondexploitatie

Onderstaand wordt een korte samenvatting van resultaten van de grondexploitaties gegeven, gebaseerd op de meest actuele ramingen die bekend zijn.

Tabel 7.4.1 Overzicht van (actuele) grondexploitaties

Woningbouw (progr. 3)	Start	Verwacht einde looptijd	Vermoedelijk netto contant resultaat jaarrekening 2016	Vermoedelijk netto contant resultaat begroting 2017	Vermoedelijk nominaal resultaat jaarrekening 2016
Groot Corlaer	1998	2017	€ -/-	€ 695.000	€ - 290.000
Sportweg	2012	2017	€ - 118.000	€ 15.000	€ - 100.000
Het Bakken	2014	2018	€ - 42.000	€ -79.000	€ - 35.000
Nijkerkerveen de Bunt 1b	2011	2017	€ - 54.000	€ 68.000	€ - 97.000
Weidelaan	2010	2018	€ 349.000	€ 340.000	€ 330.000
De Globe	2015	2018	€ 114.000	€ 130.000	€ 207.000
Nijkerkerveen deelplan 2, dorp	2014	2020	€ 376.000	€ 707.000	€ 676.000

Woningbouw (progr. 3)	Start	Verwacht einde looptijd	Vermoedelijk netto contant resultaat jaarrekening 2016	Vermoedelijk netto contant resultaat begroting 2017	Vermoedelijk nominaal resultaat jaarrekening 2016
Doornsteeg	2015	2030	€ 1.888.000	€ 1.437.000	€ 6.141.000
Diverse inbreidingsplannen	div.	div.	€ 1.223.000	€ 1.155.000	€ 1.232.000
Bedrijfsterrein (progr. 4)					
De Oosterpoort	2011	2017	€ 7.000	€ 23.000	€ 11.000
Westkadijk	2015	2020	€ 162.000	€ 120.000	€ 352.000
Arkerpoort	2011	2021	€ 2.326.000	€ 1.664.000	€ 2.493.000
Spoorkamp	2011	2026	€ 3.244.000	€ 2.765.000	€ 4.363.000
De Flier	2013	2040	€ -102.000	€ 13.222.000	€ 1.561.000

Tabel 7.4.2 Overzicht boekwaarden van nog niet in exploitatie genomen complexen gronden

Complexen (progr. 3)	Grondvoorraad per 31 december 2016	Boekwaarden per 31 december 2016	Vermoedelijke start grondexploitatie
Nijkerkerveen deelplan 1a	± 3,3 ha	€ 2.019.000	2020
Nijkerkerveen deelplan 2, landelijk	± 2,9 ha	€ 646.000	2018
Nijkerkerveen deelplan 3	± 11,3 ha	€ 965.000	n.n.b.

7.5 Afsluiten grondexploitaties en winst/verliesneming

De stelregel is dat winsten pas worden genomen als deze daadwerkelijk zijn gerealiseerd en bij het afsluiten van het complex. Verliezen worden genomen zodra deze bekend zijn. Resultaten uit grondexploitaties komen ten goede aan de reserve Bouwgrondexploitatie, verliezen worden onttrokken uit de reserve Bouwgrondexploitatie.

Winstneming 2016

In de jaarrekening 2016 is er uit de grondexploitatie van Groot Corlaer (tussentijds) winst genomen. Het gaat om een bedrag van € 950.000. Het project Corlaer kent een positief verwacht eindresultaat en zal naar verwachting eind 2017 administratief worden afgerond. Dit maakt het mogelijk om nu een winstneming te doen. Daarnaast zijn de verliesvoorzieningen van een tweetal projecten gewijzigd.

Doornsteeg: verlaging verliesvoorziening van € 962.000

Doordat in 2016 een groot deel van de grond in fase 1 is uitgegeven, ontstaat een positief resultaat voor het complex Doornsteeg. De initieel getroffen verliesvoorziening van € 5.327.000 is in een eerder stadium al verlaagd tot € 962.000. Nu de grondexploitatie een voorcalculatorisch positief resultaat heeft, kan ook dit laatste deel van de verliesvoorziening vrij vallen.

Verliesneming 2016

In de jaarrekening 2016 is voor De Flier een aanvullende verliesvoorziening getroffen.

De Flier: verhoging van verliesvoorziening van € 3.900.000

Door de levering van een aantal kavels in 2016 en het sluiten van koopovereenkomsten voor 2017 verbetert het saldo van de grondexploitatie. Dit komt enerzijds door het rente-effect van de verkoop van kavels en anderzijds door het vrijvallen van (een deel van) de voorziening die in de grondexploitatie is opgenomen om tegenvallende grondopbrengsten mee op te vangen. Hier is een bedrag van € 4.100.000 mee gemoeid.

Daar staat tegenover dat conform de nieuwe BBV-regelgeving het niet meer toegestaan is om grondexploitaties een langere doorlooptijd dan 10 jaar te geven. Dit heeft met name consequenties voor De Flier, want dat betekent dat alle kosten en opbrengsten die na de periode van 10 jaar (=2026) gefaseerd waren, niet meer mogen worden meegenomen. Omdat in een grondexploitatie de kosten vaak voor de baten uitgaan, betekent deze gewijzigde regelgeving dat er aan het eind van de 10-jaars periode nog een behoorlijk deel van de boekwaarde niet is goedge maakt. Omdat dit als een verlies wordt gezien, moet hier een voorziening voor getroffen worden. In het geval van De Flier gaat het daarbij om een verhoging van € 8.000.000. Per saldo is de verliesvoorziening voor De Flier opgehoogd met € 3.900.000.

Hierbij geldt wel dat bij gelijkblijvende omstandigheden deze verliesvoorziening weer wordt goedge maakt: volgend jaar mogen de kosten en opbrengsten die in 2027 verwacht worden, weer worden opgenomen in de grondexploitatie. In het jaar daarna geldt dit voor de kosten en opbrengsten in 2028, enzovoorts. Omdat in de laatste jaren meer opbrengsten dan kosten worden gerealiseerd, zal ceteris paribus aan het eind van de grondexploitatie de nu getroffen verliesvoorziening geheel zijn vrijgevallen.

7.6 Voorzieningen

Een voorziening wordt getroffen wanneer een grondexploitatie wordt afgesloten, maar er nog resterende werkzaamheden moeten worden verricht. Het geld dat daarvoor nodig is wordt in de voorziening bouwgrondexploitatie gestort, waar vervolgens de resterende kosten uit betaald worden. Op dit moment is 1 voorziening getroffen voor de projecten Middelaar, De Flier (Milieustraat) en Watergoor.

Complexen	Stand 31-12- 2016	Stand 31-12- 2015
Middelaar, De Flier (M) en Watergoor	€ 316.000	€ 350.000
Totaal	€ 316.000	€ 350.000

7.7 Reserve en risico's bouwgrondexploitatie

De raad stelt jaarlijks de hoogte vast waaraan de reserve Bouwgrondexploitatie minimaal moet voldoen. Deze reserve is ter dekking van onvoorziene zaken en incidentele tegenvallers.

Risico's van grondexploitaties vinden daarmee primair hun weg naar de reserve Bouwgrondexploitatie en komen niet direct ten laste van de algemene middelen. De reserve Bouwgrondexploitatie wordt gevoed vanuit de positieve saldi van afgesloten grondexploitaties.

De nota grondbeleid geeft aan dat de omvang van de reserve is afgestemd op de hoogte van de risico's die de gemeente in totaal loopt binnen alle grondexploitaties. Deze benodigde omvang is berekend door uit te gaan van een dekking van 80% van de gewogen risico's. Dit komt overeen met de ratio voor het algemene weerstandsvermogen dat in de nota risicomangement is vastgelegd. Indien het verwachte positieve resultaat van een grondexploitatie hoog genoeg is om het gewogen risico van de betreffende grondexploitatie op te vangen, wordt hiervoor geen reservering in de reserve opgenomen. Dit is in lijn met de aanbevelingen van de notitie grondexploitatie van de commissie BBV. De ontwikkeling van de reserve bouwgrondexploitatie wordt hieronder weergegeven. In het MPG wordt een geactualiseerde relatie gelegd tussen de hoogte van de reserve grondexploitatie en het gewogen risico.

Reserve Bouwgrondexploitatie	€
Stand 1-1-2016	12.245.000
Promotie Acquisitie	- 61.000
Bijdrage veranderplan	- 3.800.000
Rente-effect	- 500.000
VPB-druk 2016	- 222.000
Winstneming Corlaer	950.000
Verlaging verliesvoorziening Doornsteeg	962.000
Verhoging verliesvoorziening de Flier	- 3.900.000
Stand 31-12-2016	5.674.000

Deel B Jaarrekening

Algemeen

De jaarstukken zijn net zoals de (programma)begroting onderverdeeld in twee delen. Bij de begroting zijn deze delen de beleidsbegroting en de financiële begroting en bij de jaarstukken het jaarverslag en de jaarrekening.

Het jaarverslag, bestaande uit de programma's, de algemene dekkingsmiddelen en de paragrafen, is in het voorgaande aan de orde geweest. Nu is de jaarrekening aan de orde. Deze bestaat uit de volgende onderdelen:

Toelichting overzicht van baten en lasten

Dit onderdeel vormt een samenvatting van de financiële jaarrekening. Het geeft de budgettaire verschillen weer ten opzichte van de begroting. Daarnaast geeft dit onderdeel inzicht in de ontwikkeling van de balans als gevolg van de mutaties in deze jaarrekening.

Overzicht van baten en lasten

Het overzicht van baten en lasten bevat de financiële verantwoording over de toegekende budgetten voor de programma's, de algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien en de mutaties op de reserves.

Om deze financiële verantwoording te kunnen afleggen is in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) opgenomen dat in ieder geval de begrote bedragen voor en na wijziging en de gerealiseerde bedragen worden opgenomen. Verder worden de verschillen tussen begroting na wijziging en de realisatie toegelicht. Het gaat hierbij om de "waardoor"-vraag.

Overzicht toevoegingen en onttrekkingen in reserves

In dit onderdeel wordt inzicht gegeven in de toevoegingen en onttrekkingen in de reserves. Het gaat hierbij om zowel incidentele als structurele mutaties.

Overzicht van incidentele baten en lasten

Hier wordt overzicht gegeven in de incidentele baten en lasten per programma, waarbij per programma ten minste de belangrijkste posten afzonderlijk zijn gespecificeerd en de overige posten als een totaalbedrag zijn opgenomen.

De balans en de toelichting

Via de balans komt de financiële positie van de gemeente in beeld. De balans en de toelichting op de balans zijn opgesteld overeenkomstig de in het BBV voorgeschreven verplichte rubrieken en vereisten.

In de toelichting op de balans vindt u ook de grondslagen van waardering van de activa en de passiva. Deze zijn overeenkomstig de financiële verordening

Toelichting overzicht van baten en lasten

In onderstaande tabel wordt het verschil weergegeven tussen de uitkomsten van de jaarrekening 2016 ten opzichte van de verwachte uitkomsten van de begroting 2016 ná wijzigingen.

Resultaat	2016 -/-=voordeel
Saldo begroting 2016	275
Begrotingswijzigingen 2016	-1.355
Verwacht saldo 2016	V -1.080
Jaarrekening 2016	-3.121
Toe te lichten verschil	V -2.041

In onderstaande tabel worden de overige afwijkingen groter dan € 50.000 toegelicht:

(bedrag met een minteken betekent een nadeel)

bedragen x € 1.000

Overzicht afwijkingen			
Progr.	Onderwerp	I/S	
1	<i>Salariskosten griffie</i> De salariskosten voor de griffie vallen € 60.000 lager uit. Dit is het gevolg van vrijval van vacaturegelden ontstaan in de periode tussen ontstaan en invulling van de vacatures.	I	60
1	<i>Verstrekking documenten burgerzaken</i> Per saldo levert de verstrekking van documenten e.d. op het gebied van burgerzaken een voordeel.	I	68
1	<i>Arkervaart</i> Voor de visie Havenkom hebben wij € 54.000 minder uitgegeven. Via de Voorjaarsnota 2017 zullen wij u verzoeken dit bedrag voor 2017 beschikbaar te stellen.	I	54
2	<i>Regionale brandweer</i> De definitieve afrekening met VGGM over 2015 en de voorlopige afrekening over 2016 levert een voordeel op van € 231.000	I	231
3	<i>Verkoop snippergroen</i> Het verkoop van snippergroen levert € 100.000 meer op dan geraamd.	I	100
3	<i>Opbrengst WABO-leges</i> De opbrengst van de leges neemt toe door een toename van het aantal verleende vergunningen door de OddV.	I	282
3	<i>Kosten ODDV</i> De kosten voor de OddV vallen hoger uit. In de begroting 2017 is hiermee rekening gehouden.	I	-100
3	<i>Duurzaamheid</i> Mede door ontvangen subsidies vallen de netto kosten voor duurzaamheid lager uit.	I	65
4	<i>Verkoop onroerend goed</i> De grondverkoop Hulckesteijn (voorheen werd deze grond in pacht uitgegeven) leverde een eenmalig opbrengst van € 159.000 op in 2016. Deze verkoop is een uitvloeisel van de grondruilingen c.q. verkopen die heeft plaatsgevonden in dit gebied. Daarnaast is Huize de Brink in december 2016 verkocht en een woning aan de Oude Barneveldseweg. Deze verkopen zijn gedaan in het kader van het afstoten van vastgoed overeenkomstig de nota Maatschappelijk vastgoed. De netto opbrengst van beide panden is € 982.000. Ook zijn er gronden in Nijkerkerveen en Hoevelaken verkocht voor in totaal € 100.000.	I	1.241
4	<i>Herwaardering pand Zuiderinslag</i> Het pand Zuiderinslag 8 heeft een boekwaarde van € 1.250.000. De waarde van het pand is onlangs door een makelaar getaxeerd op € 650.000 vanwege de geplande verkoop van het pand. De boekwaarde moet volgens de BBV-voorschriften worden verlaagd met € 600.000.	I	-600
5	<i>Lagere netto kosten wegbeheer</i>	I	110

Overzicht afwijkingen			
Progr.	Onderwerp	I/S	
	De netto kosten voor wegbeheer vallen lager uit door aan de ene kant hogere opbrengsten vanwege vergunningen en aanleg inritten en aan de andere kant lagere onderhoudskosten.		
5	<i>Lagere subsidiebijdrage Station Hoevelaken</i> In december 2016 hebben wij overeenstemming met de provincie bereikt over het subsidiabele bedrag. Omdat de realisatie van het station ruim binnen de raming bleef ontvangen we ook minder subsidie van de Provincie. De lagere kosten waren al in een eerder stadium afgeraamd.	I	-96
6	<i>Lagere kosten leerlingenvervoer</i>	I	60
6	<i>Onderwijsachterstandenbestrijding(OAB)</i> In 2016 zijn er minder kindplekken vanwege de OAB bezet. Dit betekende dat de gemeente minder subsidies moest verstrekken.	I	65
6	<i>Lagere uitgaven sport</i> Het betreft hier voornamelijk netto lagere beheerskosten.	I	70
Alg.	<i>Hogere algemene uitkering</i> Op basis van de decembercirculaire valt de algemene uitkering hoger uit. Dit heeft voornamelijk te maken met de ontwikkeling van de maatstaven.	I	344
Alg.	<i>Terugontvangst BTW voorgaande jaren</i> Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de suppletie aangifte over 2014 en 2015.	I	215
Alg.	<i>Afboeking dubieuze debiteuren</i> GBLT heeft in het vierde kwartaal een analyse gedaan van de belastingdebiteuren. Dit heeft er toe geleid dat € 136.000 aan vooral oude belastingdebiteuren oninbaar zijn verklaard. Uiteraard analyseren wij ook continu onze debiteuren. Dit heeft er toe geleid dat bij het opstellen van de rekening bijna € 60.000 als oninbaar wordt beschouwd.	I	-195
Alg.	<i>Extra storting voorziening pensioenen (oud)wethouders</i> Bij de berekening van het eindkapitaal moet in 2016 gerekend met een rekenrente van 0,8%. In 2015 was dit 1,6%. Om het beoogd eindkapitaal te kunnen behalen is een extra storting van € 163.000 noodzakelijk.	I	-163
Bedr.	<i>Salaris en inhuurkosten binnen bestaand budget</i> Op het beschikbare salaris – en inhuurbudget hebben wij een voordeel van € 427.000. Dit voordeel hebben wij gebruikt ter dekking van de verplicht op te nemen balanspost voor de vakantiegedrechten voor het personeel. Deze verplichting is ontstaan vanwege de invoering van het Individueel Keuzebudget (IKB) voor het personeel. De kosten hiervoor hadden wij geraamd in 2017 en zullen daarom in 2017 vrijvallen.	I	0
Bedr.	<i>Lagere kosten bedrijfsvoering</i> De kosten voor de bedrijfsvoering vallen in 2016 € 304.000 lager uit. De lagere kosten waren vooral op het gebied van automatisering (€ 115.000) en inzet van personeelsinstrumenten (€ 115.000).	I	304
Bedr.	<i>Negatief resultaat op doorbelasting van personeels- en bedrijfsvoeringskosten</i> In 2016 zijn er minder uren doorbelast aan de bouwgrondexploitatie dan geraamd. Dit sluit aan bij de trend van de laatste jaren. Dit heeft een structureel karakter. Bij de Voorjaarsnota 2017 komen wij hierop terug.	S	-443
Bedr.	<i>Lagere structurele uitgaven vanwege het Veranderplan</i> De kosten voor het veranderplan vallen lager uit. Dit heeft vooral te maken met doorschuiven van de kosten van de huisvesting in verband met de besluitvorming over het Huis van de Stad.	I	109
	<i>Overig</i>	I	260
Totaal			V 2.041

Ontwikkeling resultaat sociaal domein

In Nijkerk is het afgelopen jaar wederom veel werk verzet om met succes uitvoering te geven aan de nieuwe (zorg) taken die met ingang van 2015 van Rijk en provincies zijn overgeheveld naar gemeenten. Uit de Burgerpeiling 2016 is gebleken dat de geleverde zorg en de gemeentelijke inzet hierin goed wordt gewaardeerd.

In de loop van 2016 is in Nijkerk is binnen het gemeentehuis veel aandacht besteed aan het verbeteren van processen, kwaliteit, ICT en monitoring, met specifieke aandacht voor de gebiedsteams. Met aanbieders zijn stappen gezet vanuit de transformatie en zijn nieuwe producten en diensten ingekocht.

De administratieve afstemming met externe partijen voor wat betreft het zicht op de productiecijfers van zorgaanbieders is in de loop van 2016 verbeterd, maar nog niet optimaal. Hierdoor is het lastig om in de begroting tijdig bij te sturen. De afstemming wordt in 2017 verder verbeterd.

Voor de uitgaven in relatie tot het CAK en de SVB merken wij het volgende op:

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen- en ouderbijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau. De in het boekjaar verantwoorde baten uit hoofde van ouderbijdragen en eigen bijdragen zijn dan ook gebaseerd op de opgaven van het CAK.

(bedrag met een minteken betekent een nadeel)

bedragen x € 1.000

Overzicht van het verloop saldo sociaal domein	
Saldo volgens 2^e bestuursrapportage 2016 (a)	1.750 V
Mutaties:	
Minder re-integratiekosten a.g.v. niet uitgevoerde bestandsanalyse.	61
Meer uitgaven voor bijzondere bijstand dan verwacht voor o.a. inrichtingskosten en bewind voering	-30
Minder kosten voor extra ondersteuning en waardering mantelzorgers. Er zijn het afgelopen jaar 3.250 VVV bonnen uitgedeeld aan mantelzorgers.	128
Uitgaven voor innovatie en investeringen in het voorliggend veld vallen lager uit dan verwacht, doordat projecten later (in 2017) zijn opgestart.	335
Minder uitgaven voor externe inhuur van personeel voor implementatie nieuwe taken.	100
Lagere kosten voor gebiedsteams dan verwacht (als gevolg van ziekte en personele wisselingen)	118
Meer uitgaven voor Jeugdzorg als gevolg van toename in het beroep op jeugdzorg als ook de extra jeugdzorg kosten die voortkomen uit de regionale risicospreiding van specifieke jeugdzorg (de vereveningsbijdrage). Deze vereveningsbijdrage is ultimo 2016 nogmaals bijgesteld wat voor Nijkerk heeft geresulteerd in extra kosten.	-784
Hogere vergoeding in het gemeentefonds voor statushouders	120
Overig	-46
Saldo sociaal domein jaarrekening 2016 (a+b)	1.752 V

Het saldo van het sociaal domein is overeenkomstig het door uw raad vastgestelde beleid, toegevoegd aan de reserve sociaal domein. In welke mate de genoemde voordelen doorwerken is bij het opstellen van de jaarrekening nog niet duidelijk. In voorgaande tabel hebben wij aangegeven dat diverse zaken doorwerken naar 2017.

Overzicht van baten en lasten

Tabel 2.1 Overzicht van baten en lasten

Bedragen x € 1.000	Begroting 2016 voor wijz.			Begroting 2016 na wijz.			Rekening 2016		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
A. Programma's									
1. Inwoners en Bestuur	5.356	668	4.688	5.823	668	5.154	5.532	827	4.705
2. Veiligheid	3.674	30	3.644	3.617	30	3.586	3.403	7	3.396
3. Wonen	23.934	17.622	6.312	25.081	18.488	6.593	20.397	16.303	4.094
- woningbouwkavels	8.735	9.685	-950	9.402	10.352	-950	4.361	7.114	-2.754
- overig	15.199	7.937	7.262	15.679	8.136	7.543	16.036	9.189	6.847
4. Economie en Milieu	19.500	12.560	6.940	19.799	12.575	7.224	23.530	13.765	9.765
- bedrijfskavels	7.085	7.085	0	7.085	7.085	0	10.288	6.714	3.574
- overig	12.415	5.475	6.940	12.714	5.490	7.224	13.242	7.051	6.190
5. Bereikbaarheid	10.777	6.621	4.156	20.140	9.596	10.544	12.574	3.478	9.096
- investeringen maatsch. nut	6.071	5.721	350	15.449	8.867	6.583	8.121	2.697	5.424
- overig	4.706	900	3.806	4.691	729	3.961	4.453	781	3.672
6. Onderwijs, Sport, Cultuur en Welzijn	18.371	750	17.621	18.580	678	17.902	18.488	752	17.736
7. Gezondheid en maatsch. ondersteuning	12.848	1.400	11.449	12.581	2.075	10.506	11.774	2.063	9.711
Totaal A	94.460	39.651	54.810	105.621	44.110	61.509	95.697	37.195	58.502
B. Alg. dekkingsmiddelen en onvoorzien									
- Algemene dekkingsmiddelen	1.027	54.845	-53.818	1.150	56.126	-54.976	1.294	56.784	-55.490
- Onvoorzien	24	0	24	89	0	89	260	260	42
- Overige niet te verdelen baten en lasten	4.517	2.761	1.756	4.439	3.069	1.370	902	2.244	-1.384
Totaal B	5.568	57.606	-52.038	5.678	59.195	-53.517	2.456	59.288	-56.832
Gerealiseerd saldo van baten en lasten (A+B)	100.028	97.257	2.772	111.299	103.305	7.992	98.153	96.483	1.670
C. Mutaties reserves									
1. Inwoners en bestuur	0	0	0	0	266	-266	0	125	-125
2. Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Wonen	950	0	950	1.067	210	857	3.253	277	2.976
4. Economie en milieu	0	137	-137	583	200	383	1.065	3.961	-2.897
5. Bereikbaarheid	47	0	47	47	631	-584	36	762	-726
5. Investerings maatsch. nut	0	350	-350	0	5.954	-5.954	0	4.551	-4.551
6. Onderwijs, sport, cultuur en welzijn	11	471	-460	1.426	2.497	-1.071	595	933	-338
7. Gezondheid en maatsch. ondersteuning	0	134	-134	583	306	277	584	157	427
Algemeen	1.563	3.976	-2.413	1.563	4.277	-2.714	5.916	5.472	444
Totaal C	2.571	5.068	-2.497	5.269	14.341	-9.072	11.448	16.238	-4.790
Gerealiseerd resultaat (A+B+C)	102.599	102.325	275	116.568	117.646	-1.080	109.601	112.722	-3.121

1 bedragen met een minteken in de kolom saldo betekent een batig saldo

Overzicht incidentele baten en lasten

Voor het begrip incidenteel kan gedacht worden aan baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Het is daarbij van belang dat het gaat om 'eenmalige zaken'. In het overzicht van de incidentele baten en lasten per programma, worden per programma de posten groter dan € 50.000 afzonderlijk gespecificeerd en de overige posten als een totaalbedrag opgenomen.

De posten per programma vermeld onder "budgettair effect" betreffen een afwijking op het resultaat en zijn als zodanig opgenomen in de toelichting van baten en lasten. De posten vermeld onder "budgettair neutraal" hebben geen effect op het resultaat, voornamelijk door middel van inzet van reserves. Deze laatste categorie bevat eenmalige activiteiten, welke nog niet zijn afgerond. In de kolom 2017 is zichtbaar gemaakt welke activiteiten dit betreft.

Overzicht van incidentele baten en lasten per programma			bedragen x € 1.000		
Onderwerp	Begroot ná wijz.	Werkelijk -/- = voordeel	2017		
			U	I	Res.
Programma 1					
Budgettair effect					
Visie Havenkom	60	6			
Overig	58	45			
Budgettair neutraal					
Dialogoog 'Samen aan Zet'	215	212	3		-3
Uitvoeringsprojecten Regio FoodValley Geld is geoormerkt voor de uitvoeringsprojecten van de Strategische agenda Foodvalley.	151	12	139		-139
Totaal programma 1	484	275	142	0	-142
Programma 2					
Niet van toepassing	0	0	0	0	0
Totaal programma 2	0	0	0	0	0
Programma 3					
Budgettair effect					
Niet van toepassing	0	0	0	0	0
Budgettair neutraal					
Implementatie Omgevingswet De voorbereidingen (en daarmee ook de kosten) van de implementatie zijn getemporeerd door zowel verschuiving van kracht worden Omgevingswet van 2018 naar 2019 als ook door interne organisatieombouw naar teams.	75	0	75		-75
Complex Corlaer Door de laatste verkoop in complex Corlaer is het verantwoord om een winstneming te doen van € 950.000 in dit complex. Het complex wordt in 2017 afgesloten. In complex Horstbeek (waar de winstneming op geraamd was) zijn de verkopen achtergebleven, de prognose is dat dit complex in 2018 afgesloten kan worden.	-950	-950			
Vrijval verliesvoorziening Doornsteeg Door de aanpassing van de BBV voorschriften is ook de rentetoerekening aan de complexen veranderd (zie ook laatste vastgesteld MPG bij de begroting 2017). De geprognostiseerde resultaten van de complexen werden hierdoor positiever. Als gevolg hiervan wordt de verliesvoorziening van Doornsteeg verlaagd tot nihil.	0	-962			
Bijdrage bovenwijken, diverse complexen Betreft stortingen in de reserve bovenwijkse voorzieningen in verband met grondverkoop. Door aanpassing van het BBV gebeurt	0	-842			

Overzicht van incidentele baten en lasten per programma

bedragen x € 1.000

Onderwerp	Begroot ná wijz.	Werkelijk -/- = voordeel	2017		
			U	I	Res.
dit vanaf 2016 via de reserve. Tot 2016 gebeurde dit rechtstreeks via het complex naar de voorziening.					
Overig	0	0			
Totaal programma 3	-875	-2.754	75	0	-75
Programma 4			U	I	Res.
Budgettair effect					
Opbrengst grond Hulckesteijn	0	-159			
Opbrengst verkoop onroerend goed	0	-1.082			
Afwaardering pand Zuiderinslag	0	600			
Budgettair neutraal					
Investeren in groen (PRMI)	75	0	75		-75
Vanuit de kadernota 2014 is er in het PRMI jaarlijks een bedrag van € 25.000 beschikbaar voor investeringen in een groen Nijkerk.					
Opheffing verliesvoorziening De Flier	0	3.900			
Het project De Flier kent naar de huidige inzichten een looptijd tot 2040. Conform voorschriften van de BBV is een dergelijke langlopende grondexploitatie niet toegestaan. Daarom is bij de huidige actualisatie besloten om de looptijd van de grondexploitatie De Flier terug te brengen tot 10 jaar. Als gevolg hiervan wordt de verliesvoorziening van De Flier verhoogd met € 3,9 miljoen tot € 13,2 miljoen.					
Bijdrage bovenwijken, diverse complexen	0	-326			
Betreft stortingen in de reserve bovenwijkse voorzieningen in verband met grondverkoop.					
Overig	13	0	13		-13
Totaal programma 4	88	2.933	88	0	-88
Programma 5			U	I	Res.
Budgettair effect					
Station Hoevelaken	616	712	0	0	0
Budgettair neutraal					
<i>Maatschappelijk nut:</i>					
2e Aansluiting A28	244	71	0	0	0
De Hoge Raad heeft de gemeente Nijkerk in het gelijk gesteld. De btw op de 'oortjes A28' is terecht gecompenseerd bij het btw-compensatiefonds. De belastingdienst heeft inmiddels een herzieningsaanslag opgelegd. Tegen deze aanslag loopt een bezwaar. Het krediet wordt nu afgerekend.					
Tunnel Amersfoortseweg	4.434	4.434	5.313	5.313	0
Het totale krediet (€ 10 miljoen) en de te ontvangen subsidie zijn verdeeld over diverse jaren. Het werk is gestart in 2015 en zal de komende jaren verder uitgevoerd gaan worden.					
Aanleg carpoolplaats 2012-2013	239	0	239		-239
Als gemeente hebben wij momenteel geen grond beschikbaar voor de aanleg van een carpoolplaats en zijn we op zoek naar oplossingen. Echter, als gevolg van marktontwikkelingen (faillissement derden) is het project halverwege het jaar stil komen te liggen. Aangezien er behoefte is aan een carpoolplaats wordt er nog wel steeds gezocht naar manieren om de carpoolplaats te realiseren. (reservering Dialoog?)					
Ontwikkeling bedrijventerrein Arkerpoort	100	0	100		-100
De ontwikkeling van het bedrijventerrein Arkerpoort heeft vertraging opgelopen door achterliggende verkopen. De laatste tijd trekt het weer aan, maar dat heeft wel tot gevolg dat de werkzaamheden in					

Overzicht van incidentele baten en lasten per programma

bedragen x € 1.000

Onderwerp	Begroot ná wijz.	Werkelijk -/- = voordeel	2017		
			U	I	Res.
2016 niet afgerond konden worden. Dat wordt in 2017 verwacht.					
Rotonde Callenbachstraat De herinrichting Frieswijkstraat en rotonde Callenbachstraat is eind 2016 afgerond. Financiële afwikkeling vindt plaats in 2017.	150	145	155	150	-5
Herinrichting N301 Het opstarten van de herinrichting N301 is afhankelijk van de planning van de provincie. Vooralsnog is de start van de werkzaamheden gepland op de 2 ^e helft 2017.	669	0	734	65	-669
Overig	123	40	77	0	-77
Totaal programma 5	6.575	5.402	6.618	5.528	-1.090
Programma 6			U	I	Res.
Budgettair effect					
Niet van toepassing	0	0	0	0	0
Budgettair neutraal					
Investeringsbijdrage Veensche Boys; kostenverhogende BTW De start van de bouw zal in 2017 plaatsvinden.	101	0	101	0	-101
Extra bijdrage bibliotheek	150	150	0	0	0
Bijdrage zwembad (vanuit algemene reserve) De bestedingsperiode van de kosten van het nieuwe zwembad zijn 2015-2018. Het zwaartepunt van de uitgaven ligt in 2016 en 2017.	977	468	509	0	-509
Overig	127	80	16	0	-16
Totaal programma 6	1.355	698	626	0	-626
Programma 7			U	I	Res.
Niet van toepassing	0	0	0	0	0
Totaal programma 7	0	0	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien			U	I	Res.
Budgettair effect					
Wachtgeld (oud)bestuurders / ambtenaren	357	379	0	0	0
Ophoging voorziening pensioenen (oud)wethouders	0	163			
Overig	80	31			
Budgettair neutraal					
Investeringsveranderplan	934	441	493	0	-493
Friciekosten De incidentele budgetten voor investeringen in het veranderplan (o.a. Huis van de Stad) en frictiekosten laten onderbesteding zien. Enerzijds is dit het gevolg van het verlengen van de planning en anderzijds is het een goede gewoonte geworden om, de soms lastig in te schatten incidentele budgetten, niet uit te putten indien dat niet strikt noodzakelijk is.	2.635	302	2.333		-2.333
Overig	31	95	0		0
Totaal Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	4.037	1.411	2.826	0	-2.826
Totaal programma's (a)	11.664	-109	10.375	5.528	-4.847
Mutaties reserves					
Woningbouw- en bedrijfskavels	950	-698			
Programma 1	-266	-124			
Programma 3	-75	0			
Programma 4	-88	0			
Programma 5	-6.575	-5.306			
Programma 6	-1.355	-698			

Overzicht van incidentele baten en lasten per programma

bedragen x € 1.000

Onderwerp	Begroot ná wijz.	Werkelijk -/- = voordeel	2017		
			U	I	Res.
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-3.688	-860			
Totaal reserves (b)	-11.097	-7.686			
Totaal incidentele baten en lasten (a+b)	567	279			

Via vaststelling van de jaarrekening vindt de overboeking van de eenmalige activiteiten, gedekt door reserves, plaats van 2016 naar 2017. Tot en met 2015 werd dit middels afzonderlijke bijlage beschikbaar gesteld (zie bijlage 6 Jaarrekening 2015). In onderstaande tabel vindt u de opbouw en de vergelijking met de jaarrekening 2015.

Verloopoverzicht eenmalige activiteiten gedekt door reserves (waaronder investeringen maatschappelijk nut)		
	Bedragen x € 1.000	
	Rekening 2015	Rekening 2016
Restantbudget per 31 december	7.248	11.138
Budgetten toegekend in begrotingsjaar	9.354	9.886
Beschikbaar budget	16.602	21.024
Besteed budget	5.021	9.968
Restantbudget per 31 december	11.581	11.056
Waarvan wordt afgerekend (niet meer benodigd)	342	682
Overboeken naar volgend jaar	11.239	10.374

De drie grootste restantbudgetten (Tunnel Amersfoortseweg, nieuwbouw zwembad en investeringsagenda Veranderplan/frictiekosten) vormen voor € 8,6 miljoen het grootste gedeelte van de over te boeken budgetten. In 2017 zal een deel van de activiteiten als investering maatschappelijk nut worden aangemerkt als gevolg van de aanpassing van het BBV. Bij de Voorjaarsnota zullen wij dit administratief-technisch in de P&C-cyclus inbedden.

Overzicht toevoegingen en onttrekkingen reserves

In 2016 hebben de mutaties op de reserves een voordelig effect op het eindresultaat van € 5.029.000. Dit betekent dat er per saldo € 5.029.000 minder is gestort in de reserves dan onttrokken aan de reserves. De mutaties in de reserves kunnen worden onderscheiden in mutaties vanwege incidentele baten en lasten, mutaties vanwege structurele baten en lasten en mutaties vanwege de bouwgrondexploitatie. De opbouw is als volgt:

(bedrag met een minteken betekent een nadeel exploitatie, voordeel voor reserve)

bedragen x € 1.000

Overzicht mutaties reserves			
Omschrijving	Begroot ná wijz.	Werkelijk	Vershil
Incidentele baten en lasten Voor toelichting zie de tabel "Overzicht incidentele baten en lasten".	-12.047	-6.988	-5.059
Bouwgrondexploitatie Voor toelichting zie de tabel "Overzicht incidentele baten en lasten".	950	-698	1.648
Verwacht resultaat Sociaal Domein Voor toelichting zie de tabel "Overzicht van het verloop saldo Sociaal Domein".	1.750	1.752	-2
Renteverschil toerekening grondexploitatie	-500	-500	0
Structurele baten en lasten Voor toelichting zie de tabel "Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves".	1.007	1.634	-628
Overig	-232	10	-242
Totaal	-9.072	-4.790	-4.283

Voor de toelichting op de mutaties vanwege incidentele baten en lasten en grondexploitatie wordt verwezen naar tabel 'Overzicht incidentele baten en lasten'.

De mutaties die betrekking hebben op de structurele baten en lasten zijn als volgt opgebouwd:

(bedrag met een minteken betekent een nadeel)

bedragen x € 1.000

Overzicht van de structurele toevoegingen (+) en onttrekkingen (-/-) aan de reserves			
Omschrijving	Begroot ná wijz.	Werkelijk	Vershil
Investeringen met economisch nut	-271	-266	-5
Exploitatietekort begraafplaatsen	-157	-157	0
Egalisatie afvalstoffenheffing Het resultaat op afval is in 2016 € 283.000 positiever dan geraamd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat in 2016 ook het laatste kwartaal van de DIFTAR over 2015 is verantwoord voor € 250.000. Het voordeel op afval is overeenkomstig het beleid gestort in de egalisatiereserve afval ter egalisering van de afvaltarieven.	-18	265	-283
Dekking Vennootschapsbelasting (VPB) 2016 bouwgrondexploitatie De verwachte te betalen VPB is € 222.000. Het gaat om VPB over de bouwgrondexploitatie. Zoals besloten bij de Voorjaarsnota 2016 wordt VPB over de bouwgrondexploitatie gedekt door aanwending van de reserve bouwgrondexploitatie.	0	-222	222
Opbrengst precariobelasting Op basis van aangifte is de totale lengte van netwerken naar boven bijgesteld, met als gevolg een hogere opbrengst. Inmiddels heeft Liander bezwaar gemaakt tegen de opgelegde aanslag. Dit kan betekenen dat wij het betaalde bedrag moeten terugbetalen. Dit zal dan gebeuren via de reserve precariobelasting.	1.530	1.813	-283
Acquisitie en promotie bedrijventerreinen	-60	-60	0
Ingroei dividendverlies vanwege verkoop aandelen Vitens	-71	-71	0
Reservering ver-/nieuwbouw stadhuis	0	135	-135

(bedrag met een minteken betekent een nadeel)

bedragen x € 1.000

Overzicht van de structurele toevoegingen (+) en onttrekkingen (-/-) aan de reserves			
Omschrijving	Begroot ná wijz.	Werkelijk	Vershil
De vrijval van de stelpost stadhuis valt vrij ten gunste van de reserve egalisatie facilitaire zaken. Egalisatie afschrijvingslasten automatisering De niet gebruikte afschrijvingslastenruimte voor automatisering valt vrij ten gunste van de reserve egalisatie facilitaire zaken.	33	168	-135
Overig	21	30	-9
Totaal	1.007	1.635	-628

De raad heeft in de periode vanaf 2006 besloten om de kapitaallasten van diverse investeringen in de samenleving (met name op het gebied van sportaccommodaties) ten laste van de reserve investeringen met economisch nut te brengen.

Toelichting op verloop investeringskredieten

Via de begroting en raadsvoorstellen stelt u kredieten beschikbaar. Via onderstaand overzicht leggen wij verantwoording af over het verloop van deze toegekende kredieten.

Verloop overzicht investeringskredieten							x € 1.000
	Totaal	Riolering	Onderwijs	Sport	Bedrijfsvoering	Overig	
Restantkrediet 31-12-2015	11.751	1.182	1.408	8.050	616	496	
Kredieten 2016	6.527	1.204	2.097	975	1.068	1.183	
Beschikbaar 01-01-2016	18.278	2.386	3.505	9.025	1.684	1.679	
Besteed in 2016	4.932	1.248	2.464	0	158	1.062	
Restantkrediet 31-12-2016	13.347	1.138	1.042	9.025	1.526	617	
Waarvan wordt afgerekend	963	53	(36)	0	372	574	
Overboeken naar 2017	12.384	1.085	1.078	9.025	1.154	43	

Bij de investeringen van de riolering gaat het om de vervangingsinvesteringen 2016 uit het VGRP (riolering). De investeringen uit oudere jaren zijn bijna in het geheel afgewikkeld. Bij de investeringen in het onderwijs gaat het bij het overboeken vooral om beschikbaar gestelde krediet voor de Koningin Emmaschool. Sport betreft voornamelijk het krediet van nieuwbouw zwembad. Het bij de 2^e BERAP 2016 beschikbaar gestelde extra krediet wordt via de jaarschijf 2017 aan het krediet toegevoegd. Bij de bedrijfsvoering gaat het voornamelijk om de beschikbaar gestelde kredieten ICT.

Publicatieverplichting beloning regulier

Uit hoofde van de WNT moet de bezoldiging van alle topfunctionarissen (volgens de wet: gemeentesecretaris en griffier) worden verantwoord, ook als de norm niet is overschreden (dit geldt ook voor externe topfunctionarissen, ongeacht de duur van het dienstverband, c.q. de periode van inhuur). Van overige medewerkers moet alleen een vermelding plaatsvinden bij overschrijding van de norm.

Van elke topfunctionaris en van elke andere functionaris, die in het betreffende jaar een totale bezoldiging heeft ontvangen hoger dan de maximale bezoldigingsnorm, moet de gemeente op grond van de WNT en artikel 28 BBV in de toelichting op de overzicht van baten en lasten in de jaarrekening het volgende opnemen:

- de naam;
- de beloning;
- de belastbare vaste en variabele onkostenvergoeding;
- de voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn;
- de functie of functies;
- de duur en omvang van het dienstverband in het boekjaar;
- de beloning in het voorgaande jaar;
- een motivering voor de overschrijding van de maximale bezoldigingsnorm.

Van topfunctionarissen moet bovendien ook de naam openbaar worden gemaakt. Bij de niet-topfunctionarissen is dit niet verplicht en kan worden volstaan met het noemen van de functie(s).

Het overzicht van de totale bezoldiging per topfunctionaris is opgenomen in bijlage 7.

Balans en toelichting

Tabel De balans

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>	31-12-16	31-12-15
ACTIVA		
Vaste activa		
<i>Immateriële vast activa</i>	0	0
<i>Materiële vaste activa</i>	73.824	69.089
Investeringen met economisch nut	54.136	50.256
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding een heffing kan worden geheven	19.667	18.842
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	20	(9)
<i>Financiële vaste activa</i>	5.172	5.875
Kapitaalverstrekingen aan:		
- deelnemingen	128	128
Overige langlopende leningen	5.044	5.747
Totaal vaste activa	78.996	74.964
Vlottende activa		
<i>Vorraden</i>	24.936	35.036
Grond- en hulpstoffen	0	3.623
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	24.900	31.386
Gereed product en handelsgoederen	36	27
Vooruitbetalingen	0	0
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	9.741	8.076
Vorderingen op openbare lichamen	6.024	5.067
Rekening-courantverhouding met het Rijk	335	0
Overige vorderingen	3.382	3.009
Overige uitzettingen	0	0
<i>Liquide middelen</i>	627	3.551
Kassaldi	1	1
Banksaldi	626	3.550
<i>Overlopende activa</i>	4.837	7.063
De voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:		
- overige Nederlandse overheidslichamen	819	0
Overige nog te ontvangen bedragen	3.630	6.865
Vooruitbetaalde bedragen die ten last van volgende begrotingsjaren komen	388	198
Totaal vlottende activa	40.141	53.726
TOTAAL ACTIVA	119.137	128.690
Bedrag waarvan het recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de Vennootschapsbelasting 1969 bestaat.	222	0

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>		
PASSIVA	31-12-16	31-12-15
Vaste passiva		
Eigen vermogen	52.735	54.404
Algemene reserve	15.578	12.425
Bestemmingsreserves	33.462	40.470
Egalisatiereserves	575	732
Gerealiseerde resultaat	3.121	776
Voorzieningen	20.321	18.673
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	3.567	3.388
Egalisatievoorzieningen	14.783	13.154
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	1.971	2.131
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	31.237	42.864
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	27.723	38.851
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	3.500	4.000
Waarborgsommen	13	13
Totaal vaste passiva	104.239	115.941
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	776	8.073
Kasgeldleningen aangaan bij openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	0	5.000
Overige schulden	776	3.073
Overlopende passiva	14.068	4.676
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	7.831	3.099
De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:		
- overige Nederlandse overheidslichamen	5.631	0
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	606	1.577
Totaal vlottende passiva	14.844	12.749
TOTAAL PASSIVA	119.137	128.690
Totaal gewaarborgde geldleningen en garantstellingen	5.225	5.629

Toelichting op de balans

Waarderingsgrondslagen

Algemeen

De grondslagen van waardering en bepaling van het resultaat zijn in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording. De waarderingsgrondslagen zijn hierna uiteengezet; voor zover niet anders vermeld wordt gewaardeerd tegen nominale waarde.

Stelselwijziging

Dit jaar hebben er binnen het BBV een aantal wijzigingen plaatsgevonden die ook betrekking hebben voor de jaarrekening 2016. In de twee notities, "Notitie grondexploitaties 2016" en "Faciliterend grondbeleid", is de nieuwe werkwijze duidelijk uiteengezet. Hieronder staan de belangrijkste wijzigingen:

- Het startpunt van de Bouwgrond in exploitatie (BIE) is het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex (GREX), inclusief grondexploitatiebegroting.
- De looptijd van een GREX mag maximaal 10 jaar bedragen.
- De boekwaarde van 'niet in exploitatie genomen gronden' (NIEGG) worden niet meer als grondexploitatie gezien en worden opgenomen onder de materiële vaste activa (MVA).
- Allen de daadwerkelijk betaalde rente over vreemd vermogen mag aan de GREX worden toegerekend.
- Voor verliesvoorzieningen moet een disconteringsvoet van 2% worden gebruikt.
- Voorbereidingskosten voor een GREX mogen maximaal 5 jaar worden geactiveerd.
- Sparen voor bovenwijkse voorzieningen is vanaf 2016 alleen nog mogelijk via de door de raad in te stellen bestemmingsreserve.

Vaste activa

In artikel 13 van de financiële verordening is vastgelegd via welke methodiek investeringen worden afgeschreven en gewaardeerd. Kort samengevat betekent dat alle nieuwe investeringen vanaf 1 januari 2004 lineair afgeschreven worden en dat investeringen die op 31 december 2003 al via een andere methodiek werden afgeschreven, afgeschreven blijven worden via deze methodiek. Concreet betekent dit dat wij lineair en annuïtair afschrijven. Vanaf 2008 wordt er pas afgeschreven na het moment van ingebruikname van het activum. Op investeringen met een maatschappelijk nut wordt volgens hetzelfde artikel uit de financiële verordening niet afgeschreven, maar rechtstreeks onder aftrek van bijdragen door derden en onttrekking uit reserves ten laste van de exploitatie gebracht. Hiervan kan bij raadsbesluit worden afgeweken. In dat geval moet in het raadsbesluit de afschrijvingstermijn worden aangegeven. In 2016 zijn wij hier in overeenstemming met de raadsbesluiten mee omgegaan.

Vlottende activa

Vorraden

Met ingang van 1 januari 2016 zijn de niet in exploitatie genomen bouwgronden, tegen dezelfde boekwaarde opgenomen op de balans: materiële vaste activa, categorie Gronden en terreinen. Op deze materiële activa wordt dan ook geen rente en overige kosten toegeschreven. Uiterlijk 31 december 2019 moet een toets plaatsvinden op de marktwaarde van deze gronden tegen de geldende bestemming op het moment van de marktwaardetoets. Wordt daarbij een duurzame waardevermindering vastgesteld, dan moet dat uiterlijk 31 december 2019 leiden tot een afwaardering van deze gronden. De onderhanden werken (waaronder de bouwgrond in exploitatie) zijn opgenomen tegen de vervaardigingskosten. In de gevallen dat de boekwaarde de huidige marktwaarde overschreed is er een verliesvoorziening getroffen ter hoogte van het bedrag dat de overschrijding opheft. Dit laatste geldt zowel voor niet in exploitatie genomen gronden als wel in exploitatie genomen gronden. De overige voorraden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.

De rentetoerekening gebeurt op de grondslagen van het BBV. Het college hanteert de volgende algemene uitgangspunten ten aanzien van haar schattingen:

Rentepercentage bedraagt	2,20 %
Kostenindexatie bedraagt	2,00 %
Opbrengstenindexatie bedraagt	0,00 %

Liquide middelen

De liquide middelen zijn verantwoord tegen de nominale waarde.

Overige vlottende activa

De overige vlottende activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

Vaste passiva

Reserves

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Jaarlijks vindt door de raad, via de Voorjaarsnota/Kadernota, actualisatie van de te stellen bestemmingsreserves plaats. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd.

Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kunnen voorzieningen naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Voorzieningen worden gewaardeerd op de contante waarde/het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Voorzieningen worden gevormd indien er sprake is van:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- Bijdragen (spaarcomponent) aan toekomstige vervangingsinvesteringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven.
- Middelen verkregen van derden, die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen verkregen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

De vorming van een voorziening, dan wel een dotatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendungen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

Aan voorzieningen ter egalisatie van (onderhouds)lasten van kapitaalgoederen over meerdere begrotingsjaren ligt een actueel (beheer)plan ten grondslag. Uitgevoerd achterstallig onderhoud is daarbij ten laste van de exploitatie verantwoord. Deze lasten zijn niet ten laste van de gevormde voorziening gebracht.

Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Voor het bepalen van het "jaarlijks vergelijkbaar volume" is een tijdsperiode van vier jaar gehanteerd. Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

Vaste schulden, met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

De opgenomen leningen zijn gewaardeerd tegen het restant leningsbedrag (nominale waarde verminderd met gedane aflossingen).

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Het kortlopende vreemde vermogen is opgenomen tegen de nominale waarde.

Cijfermatige toelichting op de balans

VASTE ACTIVA		
IMMATERIËLE VASTE ACTIVA		
De samenstelling van deze post is:	31-12-2016	31-12-2015
Totaal	0	0
MATERIËLE VASTE ACTIVA		
De samenstelling van deze post is:	31-12-2016	31-12-2015
Gronden en terreinen	4.668.000	4.666.000
Strategische gronden	3.662.000	0
Bedrijfsgebouwen	39.535.000	39.598.000
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	18.628.000	17.809.000
Vervoersmiddelen	473.000	646.000
Machines, apparaten en installaties	2.807.000	3.106.000
Overige materiële vaste activa	4.051.000	3.072.000
Onderhanden werk	0	192.000
Totaal	73.824.000	69.089.000
Deze post is verder onder te verdelen in:		
Investeringen met een economisch nut		54.137.000
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven		19.667.000
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut		20.000
Totaal		73.824.000
Boekwaarde per 31 december 2015		69.089.000
Bij: Investeringen	4.970.000	
Strategische gronden per 1-1-2016	3.624.000	
		8.594.000
		77.683.000
Af: Afschrijvingen	3.019.000	
Duurzame waardevermindering	600.000	
Desinvesteringen	192.000	
Bijdrage van derden	50.000	
		3.861.000
Boekwaarde per 31 december 2016		73.824.000

In bijlage 1 is een specificatie opgenomen van het verloop van de materiële vaste activa.

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

Kapitaalverstrekkingen vanwege deelnemingen:

Boekwaarde per 31 december 2015		128.000
		<u>128.000</u>
Af: Herwaardering aandelen	0	
Verkoop aandelen	<u>0</u>	
		<u>0</u>
Boekwaarde per 31 december 2016		<u><u>128.000</u></u>
Overige langlopende geldleningen:		
Boekwaarde per 31 december 2015		5.747.000
Bij: Verstrekingen	<u>12.000</u>	
		<u>12.000</u>
		5.759.000
Af: Aflossingen	<u>715.000</u>	
		<u>715.000</u>
Boekwaarde per 31 december 2016		<u><u>5.044.000</u></u>

VLOTTENDE ACTIVA**VOORRADEN**

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Bouwgronden niet in exploitatie genomen	0	6.842.000
Voorziening verlies gronden Nijkerkerveen dpl 1a, 2 landelijk deel en 3	<u>0</u>	<u>-3.218.000</u>
	<u>0</u>	<u>3.624.000</u>
Boekwaarde per 31 december 2015		3.624.000
Af: Herrubricering in verband met BBV	<u>3.624.000</u>	
		<u>3.624.000</u>
Stand NIEGG 1-1-2016		<u><u>0</u></u>

Met ingang van 1 januari 2016 dienen de activa die op 31 december 2015 op de balans zijn opgenomen als niet in exploitatie genomen bouwgronden, tegen dezelfde boekwaarde op de balans als materiële vaste activa, categorie Strategische gronden te worden opgenomen. Voor de gemeente Nijkerk betreft dit een overheveling van een boekwaarde ter hoogte van € 3,6 miljoen.

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Bouwgronden in exploitatie		
Woningbouw kavels	12.556.000	15.257.000
Voorziening verliezen bouwgronden in exploitatie	<u>-937.000</u>	<u>-1.899.000</u>
Totaal woningbouw kavels	<u>11.619.000</u>	<u>13.358.000</u>
Bedrijfs kavels	29.600.000	30.446.000
Voorziening verliezen bouwgronden in exploitatie	<u>-16.318.000</u>	<u>-12.418.000</u>
Totaal bedrijfs kavels	<u>13.282.000</u>	<u>18.028.000</u>
Totaal bouwgronden in exploitatie	<u><u>24.901.000</u></u>	<u><u>31.386.000</u></u>

Boekwaarde per 31 december 2015		31.386.000
Bij: Vermeerderingen	9.073.000	9.073.000
		40.459.000
Af: Verminderingen	12.621.000	
Verlaging verliesvoorziening Doornsteeg	-962.000	
Verhoging verliesvoorziening De Flier	3.900.000	15.559.000
Boekwaarde per 31 december 2016		24.900.000

Voor de verdere toelichting op de bouwgrondexploitatie wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid en de Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG).

In bijlage 6 is een onderbouwing gegeven voor de geraamde nog te maken kosten en de geraamde nog te realiseren opbrengsten.

De waardering van de in exploitatie genomen gronden is gebaseerd op de inzichten van april 2017 en de daarbij behorende inschatting van uitgangspunten, parameters en risico's. Uiteraard betreft dit een inschatting die omgeven is door onzekerheden, die periodiek, maar minimaal jaarlijks, wordt herzien en waarbij de waardering in het komende jaar zowel positief als negatief kan uitvallen. Het college is van mening dat op basis van de huidige informatie en inzichten de beste schatting is gemaakt voor de waardering van de in exploitatie genomen gronden.

Ten aanzien van de geraamde nog te maken kosten en opbrengsten heeft het college de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Jaarlijks zal worden besloten of de gebruikte parameters moeten worden bijgesteld
- De opbrengststijging voor sociale woningbouw is gebaseerd op de afspraken die in het convenant met de in Nijkerk actief zijnde woningbouwcoöperaties zijn opgenomen
- De omslagrente wordt, conform de nieuwe voorschriften van de BBV, bepaald op basis van het gewogen gemiddelde van betaalde rente over externe financiering en rente over het eigen vermogen
- De discontovoet is conform de BBV-regels vast gesteld. Deze discontovoet dient door alle gemeentes in Nederland te worden gehanteerd

UITZETTINGEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD KORTER DAN ÉÉN JAAR

Het saldo van de uitzettingen bestaat uit de volgende componenten:	31-12-2016	31-12-2015
Vorderingen op openbare lichamen	6.024.000	5.067.000
Rekening-courantverhouding met het Rijk	335.000	0
Overige vorderingen	3.382.000	3.009.000
	9.741.000	8.076.000

a. Het drempelbedrag voor het begrotingsjaar waarover verantwoording wordt afgelegd betreft € 600.000.

b. Er zijn geen middelen, als bedoeld in art. 2, 4e lid Wet Fido, in het kader van het drempelbedrag door de gemeente buiten 's Rijks schatkist gehouden.

In het saldo van de overige vorderingen is per 31 december 2016 de voorziening debiteuren WWB van € 1.124.000 verwerkt. Deze was per 31 december 2015 € 1.056.000.

Daarnaast is er onder deze vorderingen een voorziening dubieuze debiteuren belastingen opgenomen. Deze bedraagt per 31 december 2016 € 76.000 (2015 € 20.000).

LIQUIDE MIDDELEN

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:	31-12-2016	31-12-2015
Kassaldi	1.000	1.000
Banksaldi	626.000	3.550.000
Totaal	627.000	3.551.000

Vanaf 2016 is het saldo van de rekening-courant in verband met schatkistbankieren aangepast conform de BBV, hierdoor valt het saldo niet meer onder liquide middelen en is toegevoegd bij Rekening-courantverhouding met het Rijk

OVERLOPENDE ACTIVA

	31-12-2016	31-12-2015
De specificatie van de post overlopende activa is als volgt:		
De voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:		0
- Europese overheidslichamen	0	
- Het Rijk	0	
- Overige Nederlandse overheidslichamen	819.000	
Overige nog te ontvangen bedragen,	3.630.000	6.865.000
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	388.000	198.000
Totaal	<u>4.837.000</u>	<u>7.063.000</u>

Onder nog te ontvangen bedragen was per 31-12-2015 een vordering op de belastingdienst betreffende BTW Corlaer College. In 2016 is deze vordering afgewikkeld.

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Saldo 01-01-2016	Toe- voegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2016
Europese overheidslichamen				
- Niet van toepassing	-	-	-	-
Het Rijk				
- Niet van toepassing	-	-	-	-
Overige Nederlandse overheidslichamen				
- Provincie: Station Hoevelaken	1.531.000	-712.000	0	819.000

VASTE PASSIVA**EIGEN VERMOGEN**

	31-12-2016	31-12-2015
Algemene reserve	15.578.000	12.426.000
Gerealiseerde resultaat	3.121.000	776.000
Egalisatiereserves	575.000	732.000
Bestemmingsreserves	27.789.000	28.225.000
Bestemmingsreserve: reserve grondexploitatie	5.673.000	12.245.000
	<u>52.736.000</u>	<u>54.404.000</u>

Het verloop van de algemene reserves over 2016 is als volgt:

Algemene reserve

Saldo per 31 december 2015		12.426.000
Bij: Resultaat 2015	776.000	
Afroming egalisatiereserve afvalstoffenheffing t.g.v. de algemene reserve	266.000	
Bijdrage Veranderplan t.l.v. grondexploitatie	3.800.000	
Overige mutaties	<u>0</u>	
		<u>4.842.000</u>
		17.268.000
Af: Voorinvestering nieuw zwembad	468.000	
Temporiserend bezuiniging bibliotheek	150.000	
Veranderplan	441.000	
Frictiekosten	416.000	
Overige onttrekkingen	<u>215.000</u>	
		<u>1.690.000</u>
Saldo per 31 december 2016		<u>15.578.000</u>

Egalisatiereserves

Saldo per 31 december 2015		732.000
Bij:		
Saldo product afval	266.000	
Overige stortingen	<u>0</u>	
		<u>266.000</u>
		998.000
Af:		
Afroming egalisatiereserve afvalstoffenheffing t.g.v. van de algemene reserve	266.000	
Exploitatietekort beheerplan begraafplaatsen 2015-2019	157.000	
Overige onttrekkingen	<u>0</u>	
		<u>423.000</u>
Saldo per 31 december 2016		<u>575.000</u>

Bestemmingsreserves (incl. grondexploitatie)

Saldo per 31 december 2015		40.470.000
Bij: Toevoegingen	<u>7.204.000</u>	
		<u>7.204.000</u>
		47.674.000
Af: Onttrekkingen	<u>14.212.000</u>	
		<u>14.212.000</u>
Saldo per 31 december 2016		<u>33.462.000</u>

De belangrijkste toevoegingen betreffen:	
Storting reserve Sociaal Domein	1.752.000
Vrijval verliesvoorziening complex Doornsteeg	960.000
Toevoeging bijdrage bovenwijks grondverkoop	1.290.000
Winstneming complex Corlaer	950.000
Opbrengst precariobelasting 2016	1.813.000

De belangrijkste onttrekkingen betreffen:	
Bijdrage Veranderplan (reserve grondexploitatie)	3.800.000
Verhoging verliesvoorziening complex De Flier	3.900.000
Bijdrage nadelig rente-effect i.v.m. wijzigingen BBV (reserve grondexploitatie)	500.000
VPB 2016 (reserve grondexploitatie)	222.000
Tunnel Amersfoortseweg (reserve RINS en reserve bovenwijkse voorzieningen)	4.434.000
Afwikkeling Station Hoevelaken (reserve bovenwijkse voorzieningen)	616.000

VOORZIENINGEN

	31-12-2016	31-12-2015
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	3.567.000	3.388.000
Egalisatievoorzieningen	14.783.000	13.154.000
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	1.971.000	2.131.000
	<u>20.321.000</u>	<u>18.673.000</u>

Het verloop over 2016 is als volgt:

Saldo per 31 december 2015		18.673.000
Bij:		
Ophoging voorziening pensioenen wethouders	237.000	
Vermeerdering beheerplannen	4.752.000	
		<u>4.989.000</u>
		23.662.000
Af:		
Verminderings beheerplannen	3.123.000	
Overige verminderingen	218.000	
		<u>3.341.000</u>
Saldo per 31 december 2016		<u>20.321.000</u>

Voor een verdere specificatie van de voorzieningen wordt verwezen naar bijlage 3.

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen wordt u geïnformeerd over het verloop van de diverse voorzieningen op het beheer van de kapitaalgoederen.

VASTE SCHULDEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD VAN EEN JAAR OF LANGER

De specificatie van de vaste schulden is als volgt:		
	31-12-2016	31-12-2015
Onderhandse leningen bij binnenlandse banken en overige financiële instellingen	27.723.000	38.851.000
Onderhandse leningen bij buitenlandse instellingen	3.500.000	4.000.000
Waarborgsommen	13.000	13.000
	<u>31.236.000</u>	<u>42.864.000</u>

In 2016 was de rentelast voor de langlopende geldleningen € 1.315.000.

VLOTTENDE PASSIVA**NETTO VLOTTENDE SCHULDEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD KORTER DAN ÉÉN JAAR**

De specificatie van de netto vlottende schulden is als volgt:	31-12-2016	31-12-2015
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a. van de Wet financiering decentrale overheden	0	5.000.000
Overige kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	0	0
Overige schulden	776.000	3.073.000
	<u>776.000</u>	<u>8.073.000</u>

OVERLOPENDE PASSIVA

De specificatie van de overlopende passiva is als volgt:	31-12-2016	31-12-2015
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	7.831.000	3.099.000
De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:		
- Overige Nederlandse overheidslichamen	5.631.000	0
Overige vooruitontvangen bedragen ten bate van volgende begrotingsjaren komen	606.000	1.577.000
Totaal	<u>14.844.000</u>	<u>4.676.000</u>

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Saldo 01-01-2016	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Saldo 31-12-2016
Europese overheidslichamen				
- Niet van toepassing	-	-	-	-
Het Rijk				
- Niet van toepassing	-	-	-	-
Overige Nederlandse overheidslichamen				
- Provincie: Steengoed Benutten	0	400.000	0	400.000
- Provincie: Station Hoevelaken	0	8.105.000	2.874.000	5.231.000

Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen

Borg- en garantiestellingen

In bijlage 4 vindt u een overzicht van het verloop van 2016 van de diverse borg- en garantiestellingen. In 2016 hebben wij geen betaling gedaan vanwege een borg- of garantieverklaring.

Gewaarborgde geldleningen woningcorporaties

In 2011 is een generieke achtervangovereenkomst aangegaan met het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). De borgingsstructuur in deze achtervangovereenkomst ziet er als volgt uit: Als eerste zekerheid dient het vermogen van de corporatie zelf. Wanneer de corporatie haar verplichtingen niet na kan komen wordt het vermogen van de WSW aangesproken. Wanneer het eigen vermogen van het WSW onder een bepaald garantieniveau komt dan kan het fonds bij alle betrokken corporaties obligo's ophalen. Wanneer het WSW vervolgens nog niet aan haar verplichtingen kan voldoen hebben het Rijk en de gemeenten voor elk 50% een tertiaire achtervangpositie. De 50% die voor rekening komt van de gemeenten is weer opgedeeld in 25% voor de schadegemeenten en 25% voor alle gemeenten.

In 2015 is de waarde van de verleende garantie -en borgstellingen gedaald van € 5,6 miljoen naar € 5,2 miljoen.

In de paragraaf Weerstandvermogen wordt u geïnformeerd over de risico's van de borg- en garantiestellingen.

Aanpassingen BBV

Bij de waarderingsgrondslagen is geen rekening gehouden met de voorgenomen wijzigingen in het BBV die per 1 januari 2017 zullen gaan intreden. Uiteraard zijn de wijzigingen in het BBV die per 1 januari 2016 zijn ingegaan wel verwerkt in deze jaarstukken.

Bijlagen

1. Overzicht materiële vaste activa
2. Overzicht reserves
3. Overzicht voorzieningen
4. Overzicht borg- en garantiestellingen
5. SiSa verantwoordingsinformatie
6. Overzicht ramingen grondexploitaties
7. Overzicht bezoldiging per topfunctionaris

Bijlage 1 Overzicht materiele vaste activa

	Boekwaarde 31 december 2015	Herrubricerin- gen a.g.v. vernieuwing BBV	Boekwaarde 1 januari 2016	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrijving	Extra afschrijving	Bijdrage van derden	Afwaardering duurzame waarde- vermindering	Afwaardering door aanwending reserves *1	Boekwaarde 31 december 2016
	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€
<i>Met economisch nut</i>											
a. gronden en terreinen	4.666	0	4.666	2	0	0	0	0	0	0	4.668
b. strategische gronden	0	3.623	3.623	39	0	0	0	0	0	0	3.662
b. woonruimten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
c. bedrijfsgebouwen	39.598	0	39.598	1.914	0	1.377	0	0	600	0	39.535
d. grond-, weg en water- bouwkundige werken	17.819	0	17.819	1.579	0	790	0	0	0	0	18.608
e. vervoermiddelen	646	0	646	0	0	173	0	0	0	0	473
f. machines, apparaten en installaties	3.106	0	3.106	53	0	352	0	0	0	0	2.807
g. overige materiële vaste activa	3.072	0	3.072	1.384	0	355	0	50	0	0	4.051
h. onderhanden werk	192	0	192	0	192	0	0	0	0	0	0
<i>Met maatschappelijk nut</i>											
a. gronden en terreinen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
b. strategische gronden	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
b. woonruimten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
c. bedrijfsgebouwen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
d. grond-, weg en water- bouwkundige werken	-9	0	-9	0	0	-29	0	0	0	0	20
e. vervoermiddelen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
f. machines, apparaten en installaties	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g. overige materiële vaste activa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
h. onderhanden werk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	69.089	0	72.713	4.971	192	3.018	0	50	600	0	73.824

Bijlage 2 Overzicht reserves

Nr.	Omschrijving	Saldo 1-1-2016	Vermeerdering	Vermindering	Saldo 31-12-2016
		€	€	€	€
	Algemene reserve				
A1	Algemene reserve	12.425.854	4.842.000	1.690.134	15.577.720
	Subtotaal A	12.425.854	4.842.000	1.690.134	15.577.720
	Egalisatiereserves				
B1	Egalisatiereserve afvalstoffenheffing*	160.630	265.445	266.000	160.075
B2	Egalisatiereserve parkeren binnenstad*	-0	0	0	-0
B3	Egalisatiereserve begraafplaatsen	571.660	0	157.200	414.460
	Subtotaal B	732.290	265.445	423.200	574.535
	Bestemmingsreserves				
C4	Reserve bovenwijkse voorzieningen*	4.633.710	1.377.274	4.118.358	1.892.626
C5	Reserve bereikbaarheid binnenstad*	109.361	36.000	0	145.361
C9	Reserve vervanging kunstgrasveld hockey	146.675	10.900	0	157.575
C10	Reserve volkshuisvesting*	255.253	0	0	255.253
C11	Reserve bouwgrondexploitatie	12.244.775	1.912.000	8.483.315	5.673.460
C15	Reserve Sociaal Domein	3.831.440	1.752.000	0	5.583.440
C17	Reserve egalisatie facilitaire zaken	1.454.013	302.907	30.873	1.726.047
C19	Reserve investeringen economisch nut	6.670.085	0	276.542	6.393.543
C27	Reserve investeringen in Nijkerkse samenleving	8.595.081	0	1.303.226	7.291.855
C31	Reserve mobiliteitsfonds	1.000.000	0	0	1.000.000
C32	Reserve landschapsfonds	0	0	0	0
C37	Reserve precariobelasting	1.530.000	1.813.000	0	3.343.000
	Subtotaal C	40.470.392	7.204.081	14.212.314	33.462.160
	Totaal reserves (A+B+C)	53.628.537	12.311.527	16.325.648	49.614.415

* op termijn op te heffen reserves

* Saldo Algemene reserve per 31-12-2016 is exclusief rekeningresultaat 2016

Bijlage 3 Overzicht voorzieningen

Nr.	Omschrijving	Saldo1-1-2016	Vermeerdering	Vermindering	Saldo31-12-2016
	Voorzieningen o.b.v. verplichtingen	€	€	€	€
D3	Voorziening flexibel belonen	11.496	0	0	11.496
D5	Voorziening decentrale arbeidsvoorwaarden	17.824	0	0	17.824
D6	Voorziening grondexploitatie	349.917	0	33.715	316.202
D8	Voorziening FLO brandweer	438.492	0	-33.734	472.226
D9	Voorziening pensioenen wethouders	2.570.034	237.451	58.295	2.749.191
	Subtotaal D	3.387.763	237.451	58.276	3.566.940
	Voorzieningen o.b.v. onderhoud/beheerplannen				
F1a	Voorziening beheerplan wegen	505.729	2.113.100	973.027	1.645.802
F1b	Voorziening beheerplan kunstwerken	152.374	173.400	23.721	302.053
F2	Voorziening beheerplan gebouwen	2.117.828	813.700	996.240	1.935.287
F3	Voorziening beheerplan openbare verlichting	933.383	170.200	36.555	1.067.027
F4	Voorziening beheerplan riolering	7.189.072	499.529	0	7.688.602
F5a	Voorziening beheerplan Groen: plantsoenen	740.698	365.200	650.738	455.160
F5b	Voorziening beheerplan Groen: speelterreinen	115.007	123.500	53.627	184.880
F5c	Voorziening beheerplan Groen: begraafplaatsen	114.378	24.600	44.071	94.907
F6	Voorziening haven-, kade- en sluiswerken	290.048	86.100	118.009	258.138
F7	Voorziening beheerplan straatmeubilair en verkeersvoorzieningen	509.703	255.200	118.085	646.817
F8	Voorziening beheerplan roerende zaken stadhuis	209.383	15.015	20.461	203.937
F10	Voorziening Sportmaterialen 3 sporthallen	251.646	23.200	21.505	253.342
F11	Voorziening beheerplan bermen, water en duikers	24.383	89.800	67.267	46.915
	Subtotaal F	13.153.632	4.752.544	3.123.306	14.782.867
	Voorzieningen o.b.v. bijdragen van derden				
G1a	Voorziening bovenwijkse voorzieningen	1.925.177	0	160.000	1.765.177
G1b	Voorziening bedrijfsverplaatsing	0	0	0	0
G1c	Voorziening groen	0	0	0	0
G1d	Voorziening herstructurering bedrijventerreinen	0	0	0	0
G1e	Voorziening stadsherstel	0	0	0	0
G2	Voorziening maatschappelijke voorzieningen Nijkerkerveen	205.948	0	0	205.948
G5	Voorziening materiële en pers. voorz. openbaar ow	0	0	0	0
	Subtotaal G	2.131.125	0	160.000	1.971.125
	Totaal voorzieningen (D+E+F+G)	18.672.520	4.989.996	3.341.582	20.320.934

Bijlage 4 Overzicht borg- en garantstellingen

type	Nummer	Naam van de geldnemer	Oorspronkelijk bedrag	Borgstelling	Schuld begin jaar	Schuld eind jaar	Gewaarborgd door gemeente	Risicobedrag	
achtervang	64	Waarborgfonds Eigen Woning	0	0,00%	699.755.083	645.648.318	0	0	
	63-1	Stichting De Goede Woning	0	25,00%	7.079.000	6.774.000	1.693.669	0	
	63-2	Woningstichting Nijkerk	0	25,00%	89.543.000	80.450.000	20.114.511	0	
Totaal achtervang			0		796.377.083	732.872.318	21.808.181	0	
garantie	9	Vitens	189.200.000	2,98%	9.152.747	7.378.466	219.578	219.578	
	45	Stg. Kinderopvang Nijkerk	1.179.829	100,00%	766.888	737.393	737.393	737.393	
	46	De Stuw	158.823	100,00%	115.249	110.648	110.648	110.648	
	51	Korfbalvereniging Sparta	120.000	100,00%	92.760	89.605	89.605	89.605	
	52	SRO	2.300.000	100,00%	1.222.448	1.093.742	1.093.742	1.093.742	
	54	Bibliotheek Nijkerk	942.817	100,00%	751.209	727.754	727.754	727.754	
	55	Bibliotheek Hoevelaken	240.444	100,00%	97.442	79.555	79.555	79.555	
	56	Voetbalvereniging Sparta	37.500	100,00%	24.165	22.905	22.905	22.905	
	57	Jeu de Boulesvereniging "De Nije Boulers"	50.000	100,00%	29.626	27.622	27.622	27.622	
	58	Scoutingver. "Killiaen van Renselaar II"	60.000	100,00%	37.311	34.359	34.359	34.359	
	60	Inclusief Groep NV	2.500.000	14,29%	2.166.667	2.083.333	297.708	297.708	
	61	Voetbalvereniging Sparta	55.000	100,00%	44.000	41.250	41.250	41.250	
	62	Inclusief Groep NV	1.145.576	14,29%	81.827	0	0	0	
	65	Stichting De Goede Woning	1.200.689	100,00%	897.180	845.390	845.390	845.390	
	38-N	Samenspel b.v fanfare NSFC	26.822	100,00%	16.220	14.839	14.839	14.839	
	3-H	Ver. tot instandhouding van verenigingsgebouwen Hoevelaken	100.798	100,00%	21.541	14.898	14.898	14.898	
	43 - N	Tennisvereniging Sparta	272.268	100,00%	63.479	52.588	52.588	52.588	
	6 - N	Best. St. Prot. Chr. Bej. Centrum Nijkerk	1.484.860	100,00%	856.137	791.275	791.275	791.275	
	Totaal garantie			201.075.425		16.436.896	14.145.623	5.201.110	5.201.110
	Eindtotaal			201.075.425		812.813.979	747.017.941	27.009.291	5.201.110

Bijlage 5 SiSa bijlage

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2016 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2017								
OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2017 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstanden beleid 2011-2017	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01 € 394.081	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02 € 24.481	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03 € 8.200	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaaat de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaaat de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten in (jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08		
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2016 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01 € 4.930.638	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02 € 85.444	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03 € 271.695	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04 € 1.080	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05 € 9.384	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07 € 11.114	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08 € 10.830	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09 € 0	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10 € 19.903	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11 € 421	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12 Ja
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2016 Besluit	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01 € 79.553	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02 € 8.541	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03 € 21.191	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04 € 77.819	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05 € 20.693	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06 € 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07 € 0	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08 € 0	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09 Ja			

Bijlage 6 Overzicht ramingen Grondexploitaties

Grondexploitatie	Boekwaarde per 31-12-2016*	Prognose opbrengsten	Prognose kosten	Saldo grondexploitatie netto contante waarde	Saldo grondexploitatie nominale waarde
Nijkerkerveen de Bunt 1b	177.588	324.383	244.214	-54.000	-97.000
Nijkerkerveen DP2 Dorp	2.436.624	5.809.199	2.827.275	256.000	545.000
Het Bakken	386.603	327.505	-23.713	-42.000	-35.000
Globe	149.822	713.715	356.418	126.000	207.000
Sportweg	-75.690	342.800	519.306	-118.000	-101.000
Weidelaan	-523.684	902	195.032	349.000	330.000
Corlaer	-265.916	-164.900	391.064	0	-290.000
Doornsteeg eigen grondpositie	10.002.289	41.526.930	26.332.567	1.904.000	6.141.000
Doornsteeg faciliterend		15.355.157	13.803.202		
Diverse inbreidingslocaties	-668.830	782.247	320.001	987.000	1.131.000
De Flier	8.885.420	17.960.224	7.514.283	-102.000	1.561.000
Arkerpoort	-158.388	3.754.764	1.420.431	2.326.000	2.493.000
Oosterpoort	106.736	290.000	172.169	7.000	11.000
Spoorkamp	2.302.887	11.399.650	4.603.586	3.375.000	4.493.000
Westkadijk 2015	2.144.951	2.502.970	5.524	162.000	352.000
Totaal bij 1,8%:	24.900.412	100.926.000	58.681.000	9.176.000	16.741.000

* Hierbij wordt een boekwaarde waarbij meer opbrengsten zijn gerealiseerd dan kosten weergegeven als een negatief bedrag

Bijlage 7 Overzicht bezoldiging topfunctionarissen

Bedragen x € 1	M.D. Haalstra	G. van Beek	A.G. Verhoef - Franken	J.G. Maarleveld - Krommendijk	J.G. Maarleveld - Krommendijk
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Gemeentesecretaris	Griffier	Waarnemend Griffier	Gewezen topfunctionaris
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1-1 t/m 31-3	1-5 t/m 31-12	1-5- t/m 31-12	1 -1 t/m 30-4	1-5 t/m 31-12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0	0,89	0,67	0,67
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja	ja	ja	ja
Individueel WNT-maximum	44.627	120.151	106.801	39.560	n.v.t.
Beloning	30.893	76.806	41.788	13.323	17.961
Belastbare onkostenvergoedingen	167	194	28	66	56
Beloningen betaalbaar op termijn	3.477	9.392	4.860	1.603	2.483
Subtotaal	34.536	86.392	46.676	14.991	20.499
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0	0	0
Totaal bezoldiging 2016	34.536	86.392	46.676	14.991	20.499
Verplichte motivering indien overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2015					
Aanvang en einde functievervulling in 2015	1/1 - 31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Omvang dienstverband 2015 (in fte)	1,0	1,0	0,89	0,67	0,67
Beloning	104.369				
Belastbare onkostenvergoedingen	234				
Beloningen betaalbaar op termijn	14.851				
Totaal bezoldiging 2015	119.454	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de gemeenteraad van de gemeente Nijkerk

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van de gemeente Nijkerk te Nijkerk gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva van de gemeente Nijkerk op 31 december 2016 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijnde in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen, zoals opgenomen in het normenkader 2016.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2016;
- het overzicht van baten en lasten over 2016;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
- bijlage 5 de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen;
- bijlage 1 overzicht materiële vaste activa, bijlage 2 overzicht reserves, bijlage 3 overzicht voorzieningen, bijlage 4 overzicht borg- en garantiestellingen, bijlage 6 overzicht ramingen grondexploitaties en bijlage 7 overzicht bezoldiging topfunctionarissen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door de raad op 26 september 2013, het normenkader 2016 zoals dat is vastgesteld door de raad op 7 februari 2017 en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Nijkerk zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 1,1 miljoen, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2016.

Wij zijn met de raad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 100.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- *het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.*

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de raad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen, zoals opgenomen in het normenkader 2016.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

De raad is als kaderstellend en controlerend orgaan op grond van de Gemeentewet verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door de raad op 23 september 2013, het normenkader 2016 zoals dat is vastgesteld door de raad op 7 februari 2017, de Regeling Controleprotocol WNT 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Utrecht, 8 juni 2017

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. B. Minks RA

Ondertekening

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van de raad van de gemeente Nijkerk
d.d. 22 juni 2017,

de griffier,

de voorzitter,

mevrouw A.G. Verhoef-Franken

de heer mr. drs. G.D. Renkema